

342-632044

64690

ร.2

การสร้างแบบเรียนเล่มเล็กเชิงวรรณกรรมเพื่อเป็นสื่อการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ชุด มาตราตัวสะกด

งานวิจัย

ของ

ธัญสุดา จิรกิตตยากร

19 พ.ค. 2543

งานวิจัยนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

วิชา ปถ 692 ภาคนิพนธ์ระดับสูง และ ปถ 693 การวิจัยทางการประถมศึกษา

ตามหลักสูตรปริญญามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

มีนาคม 2542

ISBN 974-579-121-9

136176

การสร้างแบบเรียนเล่มเล็กเชิงวรรณกรรมเพื่อเป็นสื่อการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ชุด มาตรฐานตัวสะกด

บทคัดย่อ
ของ
ธัญสุดา จิรกิตตยากร

งานวิจัยนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
วิชา ปถ 692 ภาคนิพนธ์ระดับสูง และ ปถ 693 การวิจัยทางการประถมศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
มีนาคม 2542

ISBN 974-579-121-9

การศึกษาครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อสร้างและหาประสิทธิภาพของสื่อแบบเรียนเล่มเล็กเชิงวรรณกรรม กลุ่มทักษะภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ชุด มาตรฐานตัวสะกด

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการทดสอบหาประสิทธิภาพแบบเรียนเล่มเล็กเชิงวรรณกรรมเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2541 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายประถม) ซึ่งได้มาจากการสุ่มอย่างง่าย จำนวน 30 คน ใช้เวลาทดลองสอน 18 คาบ คาบละ 20 นาที เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย แผนการสอน แบบเรียนเล่มเล็กเชิงวรรณกรรม แบบทดสอบท้ายเล่มแบบเรียนเล่มเล็กเชิงวรรณกรรม รวม 6 ฉบับ และแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอีก 1 ฉบับ

ผลศึกษาพบว่า แบบเรียนเล่มเล็กเชิงวรรณกรรม เพื่อใช้ทดสอบหาประสิทธิภาพตามเกณฑ์ E_1/E_2 (80/80) เรื่อง มาตรฐานตัวสะกด ที่สร้างขึ้นทั้ง 6 ฉบับ มีประสิทธิภาพเป็นไปตามเกณฑ์ (80/80) สามารถนำไปใช้ประกอบการเรียนการสอนในกลุ่มทักษะภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ชุด มาตรฐานตัวสะกดได้

THE CONSTRUCTION OF THE LITERARY MINITEXT IN THAI
FOR PRATHOMSUKSA II

AN ABSTRACT
BY
THUNSUTA JIRAKITTAYAKORN

This research is a part of education in EL. 692 and EL. 693

For the Master Degree Programme

At Srinakarinwirot University

MARCH 1999

ISBN 974-579-121-9

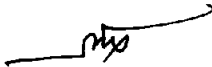
The purpose of this study was to construct and test its efficiency of the minitexts for Thai language skill course for Prathom Suksa II

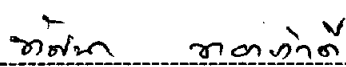
The subjects comprised 30 Prathom Suksa II students, second semester of 1998 academic year in Srinakharinwirot University Prasarnmit Demonstration School. Through Simple random sampling. Six minitexts in Thai for Prathom Suksa II were constructed according to their process and principle and then were taught with the subject for 18 sections with 20 minutes in each section. The instruments used included, lesson plan of minitexts, ending-chapter's test of 6 minitexts with efficiency criteria of E_1/E_2 (80/80)

The results revealed that 6 minitexts in Thai Prathom Suksa II got efficiency according to the criteria (80/80) and they could be used in accompany with Thai Language skill course for Prathom Suksa II.

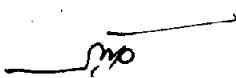
คณะกรรมการควบคุมและคณะกรรมการสอบได้พิจารณางานวิจัยฉบับนี้แล้วเห็นสมควร
รับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการประถมศึกษา
ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

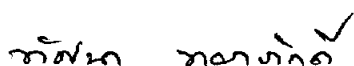
คณะกรรมการควบคุม

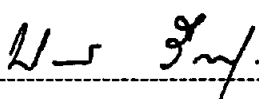

----- ประธาน
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สนั่น มีขันหมาก)

----- กรรมการ
(อาจารย์ทัศน ท่องภักดี)

คณะกรรมการสอบ

----- ประธาน
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สนั่น มีขันหมาก)

----- กรรมการ
(อาจารย์ทัศน ท่องภักดี)

----- กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม
(ดร. บรรเจอดพร รัตนพันธุ์)

ประกาศคุณูปการ

งานวิจัยฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยความกรุณาจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สนั่น มีขันหมาก ประธานควบคุมงานวิจัย อาจารย์ทัศนาทองภักดี กรรมการควบคุมงานวิจัย และ ดร.บรรเจตพร รัตนพันธุ์ กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม ผู้ให้ความรู้ คำปรึกษา คำแนะนำ ตลอดจนแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ และยังให้กำลังใจอย่างดีแก่ผู้วิจัยตลอดมา ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาเป็นอย่างยิ่ง และขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ หทัย ดันหยง ผู้เป็นเจ้าของแนวคิดและผู้ริเริ่มงานวิจัยเกี่ยวข้องกับแบบเรียนเล่มเล็กเชิงวรรณกรรมที่ผู้วิจัยได้ใช้เป็นหลักการและแนวคิดตลอดจนเป็นต้นแบบในการวิจัยครั้งนี้

ขอกราบขอบพระคุณ อาจารย์ดาววิภา ดาบแก้ว อาจารย์ธนวดี ชีรภัทรสกุล รองศาสตราจารย์วราภรณ์ รักวิจัย ผู้ช่วยศาสตราจารย์เกริก ยืนพันธุ์ ดร.บรรเจตพร รัตนพันธุ์ และอาจารย์ อาริรัตน์ ดอกสี ผู้เชี่ยวชาญ ที่ให้ความอนุเคราะห์ในการแนะนำและตรวจแก้ไขแบบเรียนเล่มเล็กเชิงวรรณกรรมและเครื่องมือในการวิจัย

ขอขอบพระคุณในความอนุเคราะห์ของผู้อำนวยการ ผู้ช่วยศาสตราจารย์กอบรัตน์ เรืองผกา ผู้ช่วยผู้อำนวยการและคณาจารย์ โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายประถม) และขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์สุขมัล เกษมสุข และอาจารย์ศุภมาส ด้านพานิช และอาจารย์ราตรี เวียงวีระ ที่อำนวยความสะดวกและให้ความร่วมมือ รวมทั้งเป็นกำลังใจและสนับสนุนในการศึกษาครั้งนี้จนสำเร็จลุล่วงด้วยดี

นอกจากนี้ผู้วิจัยขอขอบคุณเพื่อนนิสิตปริญญาโท เอกการประถมศึกษา ภาคพิเศษ รุ่นที่ 3 ที่ให้การสนับสนุนและเป็นกำลังใจเป็นอย่างดีในการทำงานวิจัย และขอขอบคุณ คุณกิติมา อิมสุน ที่ได้ช่วยในการพิมพ์งานวิจัยครั้งนี้

คุณค่าและประโยชน์ที่ได้รับจากการทำงานวิจัยฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบเป็นเครื่องบูชาพระคุณของบิดา-มารดา ครูอาจารย์ และผู้มีพระคุณทุกท่านที่ให้ความเมตตา อบรมสั่งสอน และวางรากฐานการศึกษา ทำให้ผู้วิจัยประสบความสำเร็จในการศึกษา

ธัญสุดา จิรกิตตยาการ

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	1
ภูมิหลัง	1
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	3
ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า	3
ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า	3
นิยามศัพท์เฉพาะ	4
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	5
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตรระดับประถมศึกษาวิชาภาษาไทย	5
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับสื่อการเรียนการสอน	9
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับหนังสือเรียน	14
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับหนังสือสำหรับเด็ก	19
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับวรรณกรรม	24
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการทดสอบประสิทธิภาพของแบบเรียนเล่มเล็ก เชิงวรรณกรรม	38
ทฤษฎีที่นำมาใช้ในการสร้างแบบเรียนเล่มเล็กเชิงวรรณกรรม	39
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแบบเรียนเล่มเล็กเชิงวรรณกรรม	42
3 วิธีดำเนินการวิจัย	45
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	45
การสร้างและการทดสอบแบบเรียนเล่มเล็กเชิงวรรณกรรม	45
เครื่องมือที่ใช้ในการหาประสิทธิภาพแบบเรียนเล่มเล็กเชิงวรรณกรรม	48
การดำเนินการทดลอง	50
การวิเคราะห์ข้อมูล	50
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	50

บทที่	หน้า
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	53
การวิเคราะห์ข้อมูล	53
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	53
5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	58
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	58
วิธีดำเนินการการศึกษาค้นคว้า	58
สรุปผลการศึกษาค้นคว้า	59
อภิปรายผล	59
ข้อเสนอแนะ	61
บรรณานุกรม	62
ภาคผนวก	68
ภาคผนวก ก	69
ค่าความยากง่ายของแบบทดสอบท้ายเล่ม	
ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบท้ายเล่ม	
ค่าความยากง่ายของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์	
ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์	
ประสิทธิภาพของแบบเรียนเล่มเล็กเชิงวรรณกรรม	
ภาคผนวก ข	78
แผนการสอน	
แบบทดสอบท้ายเล่มแบบเรียนเล่มเล็กเชิงวรรณกรรม	
ภาคผนวก ค	107
แบบเรียนเล่มเล็กเชิงวรรณกรรม	
ภาคผนวก ง	
ประมวลภาพการทดลองและการแสดงบทบาทสมมติของกลุ่มทดลอง	
ประวัติย่อผู้วิจัย	

บัญชีตาราง

ตาราง		หน้า
1	แสดงคะแนนที่ได้จากการทำแบบทดสอบท้ายเล่มแบบเรียนเล่มเล็ก เชิงวรรณกรรม ทั้ง 6 เล่ม	54
2	แสดงคะแนนของผลสัมฤทธิ์หลังเรียนด้วยแบบเรียนเล่มเล็กเชิงวรรณกรรม ทั้ง 6 เล่ม	56
3	แสดงค่าประสิทธิภาพของแบบเรียนเล่มเล็กเชิงวรรณกรรม ชุดมาตราตัวสะกด ตามเกณฑ์ 80/80	57
4	ค่าความยากง่ายและค่าอำนาจจำแนกของแบบทดสอบท้ายเล่มแบบเรียนเล่มเล็ก เชิงวรรณกรรม เล่มที่ 1 เรื่อง แม่นกกกไข่	70
5	ค่าความยากง่ายและค่าอำนาจจำแนกของแบบทดสอบท้ายเล่มแบบเรียนเล่มเล็ก เชิงวรรณกรรม เล่มที่ 2 เรื่อง หมู่บ้านตัวสะกด	70
6	ค่าความยากง่ายและค่าอำนาจจำแนกของแบบทดสอบท้ายเล่มแบบเรียนเล่มเล็ก เชิงวรรณกรรม เล่มที่ 3 เรื่อง ครอบครัวนกกระจาบ	71
7	ค่าความยากง่ายและค่าอำนาจจำแนกของแบบทดสอบท้ายเล่มแบบเรียนเล่มเล็ก เชิงวรรณกรรม เล่มที่ 4 เรื่อง งู อยากรมีเพื่อน	71
8	ค่าความยากง่ายและค่าอำนาจจำแนกของแบบทดสอบท้ายเล่มแบบเรียนเล่มเล็ก เชิงวรรณกรรม เล่มที่ 5 เรื่อง ของขวัญคุณพ่อ	72
9	ค่าความยากง่ายและค่าอำนาจจำแนกของแบบทดสอบท้ายเล่มแบบเรียนเล่มเล็ก เชิงวรรณกรรม เล่มที่ 6 เรื่อง ม้าผู้ทะนงตน	72
10	ค่าความยากง่ายและค่าอำนาจจำแนกของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	74

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ		หน้า
1	แผนภูมิโครงสร้างหลักสูตรภาษาไทย	7
2	ขั้นตอนการผลิตหนังสือเรียน	17
3	แผนภูมิโครงสร้างของแบบเรียนเล่มเล็กเชิงวรรณกรรม	34
4	แผนภูมิแสดงขั้นตอนการผลิตแบบเรียนเล่มเล็กเชิงวรรณกรรม	35
5	แสดงขั้นตอนการเขียนลำดับเรื่อง	37

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

การสอนวิชาภาษาไทย เป็นเรื่องที่สำคัญมากเพราะเป็นพื้นฐานทางภาษาในการแสวงหาความรู้ และนำความรู้ไปใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อการดำรงชีวิตในสังคมอย่างปกติสุข ด้วยเหตุนี้ กระทรวงศึกษาธิการได้เล็งเห็นถึงความสำคัญของวิชาภาษาไทยจึงได้กำหนดแนวทางปฏิรูปการศึกษา 2539 - 2550 เรื่องหลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอน โดยมุ่งเน้นเป็นพิเศษในด้านพื้นฐานของภาษาไทย เพื่อรองรับการพัฒนาความรู้และทักษะในระดับสูงขึ้น

องค์ประกอบในการจัดการเรียนการสอนที่สำคัญนอกจากหลักสูตรและครูผู้สอนแล้วสื่อการเรียนการสอนก็นับว่าเป็นองค์ประกอบที่สำคัญไม่ยิ่งหย่อนไปกว่ากัน เพราะแม้ว่าในปัจจุบันจะมีการพัฒนาสื่อการเรียนการสอนอย่างหลากหลายมากขึ้น แต่สื่อการเรียนการสอนที่เป็นหลัก อันได้แก่ แบบเรียน หนังสือเรียนยังเป็นปัจจัยสำคัญในการจัดการเรียนการสอนอยู่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการ เรียนภาษาไทย แบบเรียนที่ใช้ต้องมีคุณลักษณะพิเศษที่ทำให้เกิดกลไกการเรียนการสอนให้เกิดความสนใจและเป็นสื่อถ่ายโยงการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ หทัย ดันหยง (2532 : บทคัดย่อ) ได้ทำวิจัยค้นคว้าเกี่ยวกับหนังสือเรียนเล่มเล็กเชิงวรรณกรรมเป็นสื่อเพื่อพัฒนาการอ่านในระดับประถมศึกษา ซึ่งพบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านของนักเรียนที่ใช้หนังสือเรียนเล่มเล็กเชิงวรรณกรรมสูงกว่าการสอนด้วยวิธีสอนแบบมุ่งประสบการณ์ทางภาษาโดยใช้หนังสือเรียนปกติเชิงวรรณกรรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ในปีเดียวกัน กนกวรรณ ชื่นชม (2532 : 69) ได้ศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่เรียนด้วยวิธีการสอนปกติกับวิธีสอนชุดจุลบทที่ใช้หนังสือเรียนเล่มเล็กเชิงวรรณกรรม ปรากฏว่า นักเรียนที่เรียนโดยชุดการเรียนจุลบทที่มีหนังสือเรียนเล่มเล็กเชิงวรรณกรรมเป็นสื่อมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่านักเรียนที่เรียนโดยวิธีสอนปกติที่เรียนโดยใช้หนังสือปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เช่นเดียวกับ ทศนีย์ โชติพณพิพงศ์ (2535 : 80) ได้วิจัยเรื่องการศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสนใจในการเรียนกลุ่มการทำงานและพื้นอาชีพของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 จากการสอนแบบใช้สื่อแบบเรียนเล่มเล็กเชิงวรรณกรรมกับการสอนโดยใช้สื่อใบงาน ผลการวิจัยพบว่านักเรียนที่เรียนด้วยสื่อแบบเรียนเล่มเล็กเชิงวรรณกรรมมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่ากลุ่มที่เรียนด้วยสื่อใบงานอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .01 และมีความสนใจในการเรียนสูงกว่ากลุ่มที่เรียนด้วยสื่อใบงานอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ ปรียาลักษณ์ พิลากุล (2535 : 59) ได้ทำการวิจัยศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสนใจในการเรียนวิชาภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยการเรียนด้วยสื่อหนังสือเรียนเล่มเล็กเชิงวรรณกรรมกับสื่อหนังสือเรียนตามคู่มือครู ซึ่งผลการวิจัย พบว่ากลุ่มที่เรียนด้วยหนังสือเรียนเล่มเล็กเชิง

วรรณกรรมมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่ากลุ่มที่เรียนด้วยสื่อ ตามคู่มือครูอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 อ้อยแดง หอมสุวรรณ (2538 : 74) ได้ศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ที่เรียนด้วยสื่อหนังสือเรียนเล่มเล็กเชิงวรรณกรรมกับสื่อตามแผนการสอนปกติพบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตของนักเรียนกลุ่มที่เรียนด้วยสื่อหนังสือเรียนเล่มเล็กเชิงวรรณกรรมสูงกว่ากลุ่มที่เรียนด้วยสื่อตามแผนการสอนปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ราตรี เทียนคำ (2540 : 78) ได้ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสนใจในการเรียนและความคงทนในการเรียนรู้วิชาคณิตศาสตร์ เรื่องโจทย์ปัญหาการบวก การลบ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนโดยใช้หนังสือเรียนเล่มเล็กเชิงวรรณกรรมกับหนังสือเรียนตามคู่มือครู ผลการวิจัยพบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความสนใจ และความคงทนของนักเรียนที่ใช้หนังสือเรียนเล่มเล็กเชิงวรรณกรรมสูงกว่านักเรียนที่เรียนจากการสอนโดยใช้หนังสือเรียนตามคู่มือครู อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในปีเดียวกันนี้ ยุพา ชุ่มสนิท (2540 : 97) ได้ศึกษาการสร้างหนังสือเรียนเล่มเล็กเชิงวรรณกรรมวิชาภาษาอังกฤษชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ผลการวิจัยพบว่าจากการหาประสิทธิภาพของหนังสือเรียนเล่มเล็กเชิงวรรณกรรม พบว่านักเรียนมีคะแนนเป็นไปตามเกณฑ์การหาประสิทธิภาพ 80/80 ที่เป็นเช่นนี้เพราะแบบเรียนเล่มเล็กเชิงวรรณกรรมมีคุณสมบัติเอื้อต่อการเรียนการสอนโดยตรง กล่าวคือเป็นหนังสือที่สร้างขึ้นตามความคิดรวบยอดย่อยเพื่อสนองจุดประสงค์การเรียนรู้มีลักษณะเป็นวรรณกรรมทำให้ผู้เรียนได้สนุกสนานจากการอ่าน กระตือรือร้นในการเรียนและเกิดการเรียนรู้ได้ดีทั้งขึ้น จึงเป็นสื่อที่มีใช้หนังสือเรียนตามประกาศคำสั่งของกระทรวงศึกษาธิการ แต่เป็นสื่อที่สร้างโดยอาศัยหลักการวิเคราะห์ความคิดรวบยอด (Concept) และสร้างแผนการสอนจากหลักสูตรการเรียนการสอนของเด็กนักเรียนให้มีประสิทธิภาพและยังสร้างบรรยากาศในการเรียนของนักเรียนให้น่าเรียน น่าสนใจ และยังช่วยให้ผู้เรียนพัฒนาได้ตามศักยภาพของตน อีกทั้งยังเป็นสื่อถ่ายโยงการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพซึ่งจะสามารถช่วยแก้ปัญหาให้นักเรียนไม่ผ่านจุดประสงค์ตามเกณฑ์การประเมินผลการเรียนของหลักสูตรได้ (หทัย ดันหยง. 2532 : 120)

แม้ว่าแบบเรียนเล่มเล็กเชิงวรรณกรรมจะเป็นสื่อแบบเรียนที่ทรงคุณค่าต่อการเรียนการสอนครอบคลุมทุกกลุ่มประสบการณ์ดังกล่าวแล้ว แต่ในสภาพที่เป็นจริงก็ยังมีได้มีการสร้างแบบแบบเรียนดังกล่าว ให้ครอบคลุมเนื้อหาในบทเรียนภาษาไทย โดยเฉพาะอย่างยิ่งในระดับแรกเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 และ 2 ในเรื่องเกี่ยวกับมาตราตัวสะกด ซึ่งผู้วิจัยพบว่าเป็นเรื่องที่ขาดความชัดเจนในการสอนด้วยแบบเรียนปกติเป็นอย่างมาก ผู้วิจัยมีความสนใจที่สร้างแบบเรียนเล่มเล็กเชิงวรรณกรรมเพื่อเป็นสื่อการเรียนการสอนภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ชุดมาตราตัวสะกดที่มีประสิทธิภาพเพียงพอที่จะพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทยของนักเรียนได้ตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรต่อไป

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

เพื่อสร้างและหาประสิทธิภาพของแบบเรียนเล่มเล็กเชิงวรรณกรรม เพื่อใช้เป็นสื่อในการเรียนการสอนภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ชุดมาตราตัวสะกด

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

ผลการวิจัยครั้งนี้ทำให้ได้แบบเรียนเล่มเล็กเชิงวรรณกรรมที่มีประสิทธิภาพเพื่อใช้เป็นสื่อประกอบการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 เรื่องมาตราตัวสะกด จำนวน 6 เล่ม

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของการศึกษาดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายประถม) ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2541 จำนวน 224 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายประถม) ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2541 ได้มาโดยการสุ่มอย่างง่าย โดยสุ่มมา 1 ห้อง แล้วมาคัดเลือกนักเรียนในห้องเรียนที่สุ่มได้เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน โดยพิจารณาจากระดับความสามารถ เก่ง ปานกลาง อ่อน ตามอัตราส่วน 1 : 1 : 1 โดยดูจากคะแนนวัดผลสัมฤทธิ์วิชาภาษาไทย ปลายภาคเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ไว้เป็นกลุ่มตัวอย่าง

2. ระยะเวลาที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

ระยะเวลาที่ใช้ในการทดลอง ทำการทดลองในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2541 ใช้เวลาทดลอง 3 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 2 วัน วันละ 3 คาบ รวม 18 คาบ

3. เนื้อหาที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นการสร้างแบบเรียนเล่มเล็กเชิงวรรณกรรมเพื่อเป็นสื่อการเรียนสอนวิชาภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 เรื่องมาตราตัวสะกด จำนวน 6 เล่ม คือ

3.1 มาตราตัวสะกดแม่ กก

3.2 มาตราตัวสะกดแม่ กด

3.3 มาตรฐานตัวสะกดแม่ กบ

3.4 มาตรฐานตัวสะกดแม่ กง

3.5 มาตรฐานตัวสะกดแม่ กน

3.6 มาตรฐานตัวสะกดแม่ กม

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. หนังสือเรียนเล่มเล็กเชิงวรรณกรรม หมายถึง หนังสือที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นตามแนวคิดและวิธีสร้างหนังสือเรียนเล่มเล็กเชิงวรรณกรรมของ หทัย ดันหยง โดยวิเคราะห์หลักสูตรและภารกิจการสอนเพื่อกำหนดความคิดรวบยอดรายย่อยที่จะนำมาใช้เป็นแก่นสาระในการแต่งเป็นเรื่องราวสั้นๆ จบในแต่ละเล่ม จัดเป็นหนังสือที่เป็นชุดจำนวน 6 เล่ม ในแต่ละเล่มจะประกอบด้วยเรื่องราวที่เป็นภาษาง่ายๆ สอดคล้องกับความสนใจของเด็ก มีภาพประกอบทุกหน้า การดำเนินเนื้อหาใช้กระบวนการตามขั้นตอนของอรรถลักษณะภาษา (Genre) ขนาดของหนังสือเรียนเป็นขนาด 32 หน้ายกตามระบบการจัดพิมพ์หรือมีขนาดโดยประมาณ 5 x 5 นิ้ว

2. ประสิทธิภาพของหนังสือเรียนเล่มเล็กเชิงวรรณกรรม หมายถึง ผลประเมินตามเกณฑ์ที่จะใช้พิจารณาตัดสินประสิทธิภาพของหนังสือเรียนเล่มเล็กเชิงวรรณกรรม โดยกำหนดเกณฑ์ประสิทธิภาพของสื่อไว้เท่ากับ 80/80 (ชัยยงค์ พรหมวงศ์, 2532 : 495) เกณฑ์ 80/80 ที่ใช้มีความหมายดังนี้

2.1 80 ตัวแรก หมายถึง ร้อยละของคะแนนเฉลี่ยที่ได้จากการทำแบบฝึกหัดท้ายเล่มแต่ละเล่มของผู้เรียน

2.2 80 ตัวหลัง หมายถึง คะแนนเฉลี่ยที่ได้จากการทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์หลังการเรียนรู้ครบทั้ง 6 เล่ม โดยเฉลี่ยร้อยละ 80

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แยกตามหัวข้อ ดังต่อไปนี้

1. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตรระดับประถมศึกษาวิชาภาษาไทย
2. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับสื่อการเรียนการสอน
3. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับหนังสือเรียน
4. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับหนังสือสำหรับเด็ก
5. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับวรรณกรรม
6. การทดสอบประสิทธิภาพสื่อแบบเรียนเล่มเล็กเชิงวรรณกรรม
7. ทฤษฎีที่นำมาใช้ในการสร้างแบบเรียนเล่มเล็กเชิงวรรณกรรม
8. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับหนังสือแบบเรียนเล่มเล็กเชิงวรรณกรรม

1. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตรระดับประถมศึกษาวิชาภาษาไทย

ความมุ่งหมายของการสอนภาษาไทยตามหลักสูตรประถมศึกษา

ภาษาไทยมีความสำคัญทั้งในฐานะที่เป็นภาษาประจำชาติ เป็นเครื่องมือในการติดต่อสื่อสาร และเป็นมรดกทางวัฒนธรรมของชาติ การเรียนการสอนภาษาไทยมุ่งให้ผู้เรียนมีพัฒนาการทางภาษา ทั้งในด้านการฟัง พูด อ่าน และเขียน ตามควรแก่วัย เห็นคุณค่าของภาษา สามารถใช้เป็นเครื่องมือสื่อความคิด ความเข้าใจ รักการอ่าน แสวงหาความรู้และมีเหตุผลจึงต้องปลูกฝังให้มีคุณลักษณะ ดังต่อไปนี้ (หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ฉบับปรับปรุง 2533)

1. มีทักษะในการฟัง พูด อ่าน และเขียน โดยมีความรู้ความเข้าใจหลักเกณฑ์อันเป็นพื้นฐานของการเรียนภาษา
2. สามารถใช้ภาษาติดต่อสื่อสาร ทั้งการรับรู้ และถ่ายทอดความรู้สึกนึกคิดอย่างมีประสิทธิภาพและสัมฤทธิ์ผล
3. สามารถใช้ภาษาได้ถูกต้องเหมาะสมกับกาลเทศะและบุคคล ตลอดจนสามารถใช้ภาษาในเชิงสร้างสรรค์ได้
4. มีนิสัยรักการอ่าน รู้จักเลือกหนังสืออ่านและใช้เวลาว่างในการแสวงหาความรู้เพิ่มเติมจากหนังสือ สื่อมวลชน และแหล่งความรู้อื่นๆ
5. สามารถใช้ประสบการณ์จากการเรียนภาษาไทยมาช่วยในการคิด ตัดสินใจ แก้ปัญหา และวินิจฉัยเหตุการณ์ต่างๆ อย่างมีเหตุผล

6. มีความรู้ ความเข้าใจ และเจตคติที่ถูกต้องต่อการเรียนภาษาไทยและวรรณคดีทั้งในด้านวัฒนธรรมประจำชาติ และการสร้างเสริมความมั่งคั่งในชีวิต

เพื่อให้บรรลุผลตามความมุ่งหมาย การเรียนภาษาไทยควรเน้นสัมฤทธิ์ผลของทักษะการเข้าใจภาษา คือ การฟัง การอ่าน และทักษะการใช้ภาษา คือ การพูด การเขียน จนสามารถใช้ภาษาเป็นเครื่องมือสื่อความคิด ความเข้าใจ แสวงหาความรู้และเหตุผลเพื่อนำไปใช้ในชีวิตรประจำวัน อันจะนำไปสู่ชีวิตที่ผาสุกในสังคมตามระบอบประชาธิปไตย

ความมุ่งหวังที่ต้องการให้เกิดกับผู้เรียน (คู่มือหลักสูตรประถมศึกษา 2521 ฉบับปรับปรุง 2533 : 8 – 9)

การเรียนการสอนภาษาไทยมีความมุ่งหวังให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะดังต่อไปนี้

1. ใช้ภาษาสื่อความได้

ให้ผู้เรียนมีทักษะทางภาษา ได้แก่ การฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน สามารถนำไปใช้ในการติดต่อสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยผู้เรียนจะต้องมีพฤติกรรมดังนี้

1.1 ใช้ภาษาได้ถูกต้องตามหลักเกณฑ์ทางภาษา สามารถพูดออกเสียงได้ชัดเจน ถูกต้อง และใช้คำในการพูดได้ถูกต้องตามหลักเกณฑ์ทางภาษา อ่านออกเสียงได้ชัดเจน ถูกต้อง คล่องแคล่ว และเขียนคำ วลี ประโยค และข้อความ ได้ถูกต้องตามอักขรวิธี

1.2 ใช้ภาษาได้เหมาะสมกับกาลเทศะและบุคคล เน้นการใช้ภาษาให้เหมาะสมกับบุคคล เวลา โอกาส และสถานที่ การใช้ภาษาอย่างเป็นทางการและไม่เป็นทางการ ใช้ภาษาระดับต่างๆ อย่างเหมาะสม

1.3 มีความคิดและวิจารณ์ญาณในการใช้ภาษา สามารถใช้ความคิดในการลำดับเหตุการณ์ คิดวิเคราะห์หาหลักการ วิพากษ์ วิจารณ์ และสรุปความ พัฒนาให้ผู้เรียนรู้จักคิด และ ใช้ภาษาเพื่อการสื่อความ

2. เห็นคุณค่าและความงามของภาษาไทย

มุ่งให้ผู้เรียนเห็นความสำคัญและประโยชน์ที่ได้รับจากการเรียนภาษาไทย และช่วยอนุรักษ์ไว้ในฐานะที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรมของชาติ ผู้เรียนจะต้องมีพฤติกรรมดังนี้

2.1 ตระหนักในความสำคัญของภาษาไทย ให้ผู้เรียนเห็นคุณค่าของการเรียนภาษาไทย โดยชี้ให้เห็นประโยชน์ของการเรียนภาษาไทยว่า การมุ่งมั่นเรียนภาษาไทยจนสามารถใช้ภาษาไทยได้ดี มีหลักเกณฑ์นั้นจะช่วยพัฒนาตนเองหลายด้าน นับตั้งแต่ช่วยให้มีสมรรถภาพในการสื่อความได้ดี เป็นเครื่องมือในการเรียนรู้วิชาการต่างๆ และการใช้ภาษาไทยได้ดีจะช่วยสร้างบุคลิกภาพตลอดจนเป็นเครื่องนำทางไปสู่ความสำเร็จในชีวิตได้หลายๆ อย่าง

2.2 เห็นความงามของภาษาไทย โดยให้ผู้เรียนได้สัมผัสสัทร้อยแก้ว และร้อยกรอง ที่มีคุณค่า มีความไพเราะ อ่านแล้วเกิดภาพพจน์ มีความอึ้งใจ สุขใจ เพื่อเป็นพื้นฐานให้ผู้เรียนเกิด

ความชื่นชอบและความชื่นชมในการเรียนภาษาไทย รักภาษาไทย ห่วงเห่นและอนุรักษ์ภาษาไทย ให้อยู่ตลอดไป

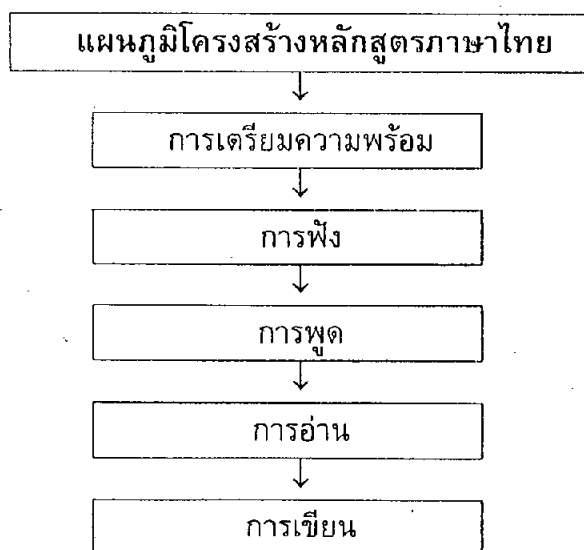
2.3 มีความภูมิใจในการใช้ภาษาไทย โดยเน้นให้ผู้เรียนชื่นชมและยกย่องผู้ใช้ภาษาไทยได้ถูกต้อง ภูมิใจในภาษาไทยและพยายามพัฒนาการใช้ภาษาของตน

3. มินิสัยรักการอ่าน

ส่งเสริมให้ผู้เรียนอ่านคล่อง เขียนคล่อง มินิสัยที่ดีในการอ่าน อ่านหนังสือได้หลายประเภท และอ่านได้เป็นจำนวนมาก มินิสัยรักการอ่าน ซึ่งจะเป็นพฤติกรรมที่ส่งเสริมการเรียนรู้และสร้างนิสัยในการแสวงหาความรู้ ผู้เรียนที่มีนิสัยรักการอ่านจะมีความรู้และความคิดกว้างไกล ซึ่งจะ เป็นประโยชน์ในการดำรงชีวิต

โครงสร้างหลักสูตรภาษาไทยชั้นประถมศึกษาปีที่ 2

หลักสูตรภาษาไทยได้กำหนดโครงสร้างเนื้อหาและกิจกรรมตามทักษะทั้ง 4 คือ การฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน ทั้งนี้เพื่อให้เห็นเนื้อหาและกิจกรรมของแต่ละทักษะอย่างชัดเจน ส่วนในการสอนภาษานั้นควรสอนทักษะทั้ง 4 ให้สัมพันธ์กัน ดังนั้นการทำการสอนเพื่อนำไปใช้ในห้องเรียนจึงต้องให้นักเรียนฝึกทักษะทั้ง 4 อย่างผสมผสานสัมพันธ์ต่อเนื่องไปพร้อมๆ กัน

ภาพประกอบ 1. แผนภูมิโครงสร้างหลักสูตรภาษาไทย

เนื้อหาและกิจกรรมการเรียนการสอน

1. มารยาทในการฟัง ฝึกมีมารยาทในการฟังและปฏิบัติตนได้ถูกต้องตามมารยาทของสังคม เน้นให้เห็นประโยชน์และความจำเป็นในการมีมารยาทในการฟังและฝึกการฟังอย่างตั้งใจ

2. มารยาทในการพูด ให้เน้นประโยชน์และความจำเป็นของการมีมารยาทในการพูด ซึ่งเป็นมารยาทของสังคม และช่วยให้การติดต่อกับคนอื่นเกิดผลดี เน้นการพูดด้วยถ้อยคำสุภาพ การใช้คำพูดได้เหมาะสมกับกาลเทศะและบุคคล และส่งเสริมการพูดความจริง ฝึกการรู้จักรอโอกาสที่จะพูด การตั้งคำถามและการตอบคำถาม

3. การอภิปราย ฝึกอภิปรายทั้งชั้นและอภิปรายกลุ่มย่อย

4. ร่วมดำเนินการใช้ทักษะการพูด หมายถึง ให้สามารถจัดการได้และพูดประเภทนั้นๆ ได้ เช่น การโต้ว่าที่ สามารถร่วมมือจัดให้มีการโต้ว่าที่ได้ถูกต้องตามแบบ และพูดโต้ว่าที่ได้ เป็นต้น

5. ข้อปฏิบัติตนในการอ่าน การใช้ การเก็บรักษาหนังสือ ฝึกการวางท่าทางในการอ่าน หนังสือที่ถูกต้อง การจับหนังสือ เปิด-ปิดหนังสือและการพลิกหนังสือที่ถูกต้อง ให้รู้จักส่วนประกอบของหนังสือ ฝึกการใช้สารบัญเพื่อค้นหาเรื่องที่อ่านได้รวดเร็ว เน้นการใช้และการเก็บรักษาหนังสือ และการซ่อมหนังสือ

6. การใช้ห้องสมุด ฝึกมารยาทในการใช้ห้องสมุด การจัดหนังสือ และการรู้จักเลขหมู่หนังสือ และฝึกให้รู้ข้อมูลต่างๆ ที่มีในห้องสมุด

7. ข้อปฏิบัติในการเขียน ฝึกวางท่าทางในการนั่งเขียนและการจับดินสอให้ถูกต้อง ฝึกการวางสมุด วางมือและเคลื่อนไหวมือในการเขียนได้ถูกต้อง เน้นการปฏิบัติและแก้ไขข้อบกพร่องอยู่เสมอเมื่อปฏิบัติผิด

8. หลักเกณฑ์ในการเขียน ฝึกวิธีเขียนพยัญชนะ สระ และวรรณยุกต์ให้ถูกต้อง การวางตำแหน่งตัวอักษรให้ถูกที่ การเว้นช่องไฟให้พองามและการรักษาระดับบรรทัดในการเขียน ฝึกเขียนตัวหนังสือไทยให้มีหัว หูไม่บอด ตัวอักษรให้โตเสมอกัน การเขียนเน้นลายมือที่อ่านง่าย เป็นระเบียบและสวยงาม ให้ฝึกปฏิบัติและทวนซ้ำการเขียนให้ถูกต้องตามหลักเกณฑ์จนเป็นนิสัย

9. นิสัยการเขียนที่ดี ปลูกฝังนิสัยการเขียนที่ดีโดยให้เขียนในที่ที่เหมาะสมไม่ขีดเขียนตามฝาผนัง โต๊ะ ม้านั่ง การเขียนในสมุดแบบฝึกหัด ฝึกเขียนให้อ่านง่าย สะอาด รู้จักขีดเส้นค้นหน้า ทำงานเป็นระเบียบเรียบร้อยและรวดเร็ว

10. การคัดลายมือ เน้นการคัดตัวบรรจงเต็มบรรทัด

11. การประสมอักษร ฝึกการเขียนประสมคำพยัญชนะ สระและวรรณยุกต์ตามมาตราตัวสะกดต่างๆ และสามารถแยกคำตามลักษณะการประสมอักษรได้ การประสมอักษรเริ่มจากการนำพยัญชนะและสระมาประสมเป็นคำไม่มีตัวสะกด การนำพยัญชนะ สระและวรรณยุกต์มาประสมเป็นคำไม่มีตัวสะกด การนำพยัญชนะและสระมาประสมเป็นคำมีตัวสะกดตามมาตราตัวสะกดต่างๆ การเขียนคำที่ไม่ตรงตามมาตราตัวสะกดและคำที่มีการันต์

12. การเขียนเพื่อเพิ่มพูนความรู้ เช่น การจดบันทึกความรู้หรือเรื่องราวต่างๆ การทำบัญชีคำหรือสมุดคำศัพท์ประจำชั้นหรือส่วนตัวไว้ใช้เพื่อประโยชน์ในการเรียน การทำบัญชีคำเปรียบเทียบคำพื้นฐานที่ใช้ในการเขียนกับคำภาษาอื่น เพื่อช่วยเพิ่มพูนทักษะและความเข้าใจการอ่าน

13. การใช้พจนานุกรม ฝึกวิธีใช้พจนานุกรมให้ถูกต้องและรวดเร็ว และฝึกนิสัยการใช้พจนานุกรมเป็นประจำในการตรวจสอบความถูกต้องของการเขียนและการอ่านคำ ความหมายและการใช้คำ

14. หลักเกณฑ์ทางภาษา ในระดับประถมศึกษา การสอนหลักเกณฑ์ทางภาษาจะไม่สอนโดยตรงแต่จะสอดแทรกในลักษณะของการใช้ภาษา ฝึกการใช้ภาษาจนผู้เรียนสามารถจับหลักเกณฑ์ทางภาษาได้ การเรียกชื่อชนิดของคำจะเรียกโดยใช้ภาษาที่เข้าใจง่าย และในขั้นสูงขึ้นจึงจะให้ผู้เรียนเรียกชื่อตามที่ใช้จริง เช่น คำนามเรียกคำชื่อ คำสรรพนามเรียกคำแทนชื่อ คำบุพบทเรียกคำต่อ คำสันธานเรียกคำเชื่อม เป็นต้น

2. เอกสารเกี่ยวกับสื่อการเรียนการสอน

ความหมายของสื่อการสอน

ยิ่งลักษณ์ งามดี (2535 : 2 – 3) ได้ให้ความหมายเกี่ยวกับสื่อการสอนไว้ว่า “สื่อ” เป็นสิ่งที่ช่วยให้เกิดการเรียนรู้ ดังนั้นสื่อจึงหมายถึง วิธีการ กระบวนการ วัสดุ เครื่องมือ เครื่องใช้ ตลอดจนแหล่งวิทยาการที่จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ขึ้นได้ ถ้าจะพิจารณาถึงลักษณะการเรียนรู้ภาษาของนักเรียนแล้ว คือ การเรียนรู้ตามธรรมชาติ ตามประสบการณ์ในสิ่งแวดล้อม และเรียนรู้จากกระบวนการเรียนการสอนในโรงเรียน สื่อจึงน่าจะมีสองประเภทคือ สื่อธรรมชาติ และสื่อที่จัดขึ้นตามกระบวนการเรียนการสอนในโรงเรียน ซึ่งอาจแบ่งแยกย่อยๆ ไปตามวัตถุประสงค์และลักษณะเนื้อหาได้

ชม ภูมิภาค (2523 : 19) ได้ให้ความหมายของคำว่า “สื่อ” (Media) หมายถึง ตัวกลางหรือพาหนะที่จะให้สิ่งหนึ่งเดินทางจากจุดต้นตอไปยังจุดหมายปลายทางหรือเป็นสิ่งที่จะนำสารไปยังจุดหมายปลายทาง สื่อเป็นตัวกลางหรือตัวเชื่อมระหว่างจุดหมายสองจุด สำหรับการสอนนั้นเป็นการกระทำของครู เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ในตัวผู้เรียน การสอนก็คือ การส่งสารไปยังผู้เรียน แต่การส่งสารนั้นจะต้องพาหนะหรือสื่อนำสารไป สื่อการนำสารลักษณะเช่นนี้เรียกว่า สื่อการสอน

จินตนา ใบกาชฎี (ม.ป.ป. : 11) ได้ให้ความหมายของสื่อการสอนไว้ว่า หมายถึง วัสดุหรือเครื่องมือที่จัดทำขึ้นซึ่งมีข้อมูลเนื้อหาสาระที่เป็นประโยชน์ต่อประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับนำไปใช้ในกระบวนการเรียนการสอนของครูและนักเรียนให้เป็นไปตามหลักสูตรที่กำหนดไว้

กิดานันท์ มลิทอง (2536 : 45) ได้ให้ความหมายของสื่อการสอน (Instructional Media) ไว้ว่า หมายถึง สื่อชนิดใดก็ตามไม่ว่าจะเป็นเทปบันทึกเสียง สไลด์ วิทยู โทรทัศน์ วีดิโอ แบบเรียน แผนภูมิภาพนิ่ง ซึ่งบรรจุเนื้อหาเกี่ยวกับการเรียนการสอนเป็นสิ่งที่ใช้เป็นเครื่องมือ ทำให้การสอนของผู้สอนส่งไปถึงผู้เรียนทำให้ผู้เรียนสามารถเกิดการเรียนรู้ ตามวัตถุประสงค์หรือจุดหมายที่ผู้สอนวางไว้ได้เป็นอย่างดี

เสาวนีย์ สิกขาบัณฑิต (2528 : 202) ได้ให้ความหมายของสื่อการสอนไว้ว่า หมายถึง วัสดุ เครื่องมือ และวิธีการที่จะนำหรือถ่ายทอดสารไปยังผู้รับ

สรุป

บทบาทของสื่อการสอน

สื่อการสอนมีบทบาทต่อการเรียนการสอนของเด็กประถมศึกษา ดังนี้

1. สื่อการสอนเป็นตัวกระตุ้นความสนใจของเด็กต่อเรื่องที่จะเรียน
2. สื่อการสอนเป็นเครื่องมือที่จะให้เด็กได้เรียนรู้ด้วยการลงมือปฏิบัติ
3. สื่อการสอนช่วยให้ประสบการณ์รูปธรรมแก่เด็ก
4. สื่อการสอนเป็นตัวอย่างที่ดีสำหรับการเรียนของเด็กและสามารถทำให้เด็กได้เรียนรู้เร็วขึ้น
5. สื่อการสอนในรูปของกิจกรรม หรือวิธีการต่างๆ จะทำให้เกิดบรรยากาศของความเป็นกันเอง
6. สื่อการสอนช่วยสร้างสภาพการณ์ที่เปิดกว้างต่อการเรียนรู้ของเด็ก

ความสำคัญของสื่อการสอน

ยิ่งลักษณ์ งามดี (2535 : 2 – 3) สื่อการสอนทุกประเภทถือว่าเป็นวัสดุหลักสูตร (Curriculum Materials) ที่มีความสำคัญต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน สื่อเปรียบเสมือนเครื่องมือนำทางให้ผู้เรียนได้เดินทางสู่จุดหมายของหลักสูตรที่กำหนดไว้ และยังทำให้การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน น่าสนใจ สนุก และผู้เรียนเกิดความเพลิดเพลิน ผลที่จะได้รับในการใช้สื่อประเภทการเรียนการสอน ได้แก่

1. นักเรียนจะได้ประสบการณ์ตรงจากเรื่องที่สอนจำได้แม่นยำและสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้
2. ทำให้ผู้เรียนเข้าใจเนื้อหาในบทเรียนได้เร็วและง่ายขึ้น นักเรียนเกิดการเรียนรู้ได้อย่างรวดเร็ว
3. เราความสนใจในการเรียนรู้ ทำให้ผู้เรียนสนุกสนานและเพลิดเพลินกับการเรียนการสอน ไม่เบื่อหน่ายกิจกรรม
4. นักเรียนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมและมีโอกาสในการแสดงความสามารถแสดงความคิดเห็น
5. ทำให้ครูมีความเชื่อมั่นในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน
6. ช่วยให้ครูได้เห็นพฤติกรรมของนักเรียนชัดเจนขึ้น ง่ายสำหรับการที่จะส่งเสริมปรับปรุง และแก้ไขพฤติกรรม และกิจกรรมอื่นๆ

หน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2536 : 52) ได้กล่าวไว้ว่า สื่อการสอนเป็นเครื่องมือที่ช่วยให้การเรียนการสอนดำเนินไปด้วยดีและมีประสิทธิภาพ หรืออาจกล่าวได้ว่า สื่อการสอน สื่อวัสดุ อุปกรณ์ หรือวิธีการสำหรับถ่ายทอดความรู้ ความคิดและเจตคติจากครูไปสู่นักเรียน และทำให้การเรียนการสอนเป็นไปตามจุดประสงค์ที่ตั้งไว้ สื่อการสอนมีความสำคัญต่อการเรียนการสอนคือ

1. กระตุ้นให้นักเรียนเกิดความสนใจในการเรียน อยากเรียนและช่วยให้เกิดการเรียนรู้และเกิดประโยชน์กับตัวนักเรียน

2. ให้โอกาสนักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมอย่างทั่วถึง

3. สามารถทำให้นักเรียนเกิดแนวคิดและความเข้าใจได้ถูกต้องรวดเร็ว

4. นักเรียนสามารถศึกษาหาความรู้ได้ด้วยตนเอง

5. ช่วยให้นักเรียนจดจำเรื่องราวและสิ่งต่างๆ ที่เรียนรู้ได้นาน ถูกต้องแม่นยำ

6. มีส่วนช่วยเพิ่มพูนประสบการณ์ของนักเรียน และเปลี่ยนแปลงเจตคติไปในทางที่พึง

ปรารถนาได้

เกอร์ลาซ และอีลี (สันทัด ภีบาลสุข และพิมพ์ใจ ภีบาลสุข 2525 : 42-43 อ้างอิงมาจาก Gerlach and Ely 1971 : 10) ได้กล่าวถึง ความสำคัญของสื่อการสอนไว้ดังนี้

1. สื่อการสอนสามารถบันทึกเหตุการณ์ในอดีต ปัจจุบัน และจำลองเหตุการณ์อนาคตได้ ดังนั้นจึงสามารถนำมาใช้ในเวลาต่อมาได้

2. สื่อการสอนสามารถบันทึกเหตุการณ์ที่มนุษย์ไม่สามารถสังเกต หรือสามารถมองเห็นได้

3. สื่อการสอนอาจใช้ได้กับคนกลุ่มใหญ่ กลุ่มเล็กหรือรายบุคคล ในสถานที่แตกต่างกันตามความต้องการ

4. สื่อการสอนช่วยแก้ปัญหาพื้นฐานหรือภูมิหลังของเด็กที่แตกต่างกัน

ประเภทของสื่อการสอน

หน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักคณะกรรมการการการศึกษาแห่งชาติ (2530 : 53) ได้แบ่งประเภทของสื่อการสอนตามลักษณะการใช้สอย 4 ประการดังนี้

1. ประเภทวัสดุ หมายถึง วัสดุสิ่งของต่างๆ ที่ใช้ในการฝึกปฏิบัติ เช่น กระดาษ ลวด เชือก ฟลิ์ม สไลด์ แผ่นภาพ แถบบันทึกเสียง หนังสือ กิ่งไม้ ดอกไม้ เปลือกไข่ ฯลฯ

2. ประเภทอุปกรณ์ หมายถึง เครื่องมือ เครื่องใช้ เช่น วิทยุ เทป เครื่องรับโทรทัศน์ เครื่องฉายภาพยนตร์ เครื่องฉายสไลด์ จอบ เสียม เข็ม กรรไกร ช้อน ส้อม ฯลฯ

3. ประเภทวิธีการ หมายถึง เทคนิคการสอนหรือวิธีการสอนแบบต่างๆ ซึ่งเป็นสื่อที่ช่วยให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการเรียนอย่างมั่นใจ มีประสบการณ์ตรงที่นิยมใช้ ได้แก่ การฝึกปฏิบัติจริง การสาธิต การทดลอง เกม บทบาทสมมติ สถานการณ์จำลอง การค้นคว้ารายงาน และทัศนศึกษา ฯลฯ

4. ประเภทที่เป็นแหล่งวิทยาการ หมายถึง สิ่งที่ทำให้ความรู้ ความเข้าใจและสามารถจัดกิจกรรมการเรียนการสอนด้วยตัวของสื่อเอง ได้แก่ วิทยาการห้องนอน ห้องครัว ห้องรับแขก ห้องส้วม และสารประกอบการต่างๆ

ชัยยงค์ พรหมวงศ์ (2537 : 112) ได้แบ่งประเภทสื่อการสอนไว้ 3 ประเภทคือ

1. วัสดุ หมายถึง สิ่งช่วยสอนที่มีความผูกพัน สัมผัสได้ เช่น ชอล์ก ฟิล์ม ภาพถ่าย ภาพยนตร์ สไลด์ ฯลฯ

2. อุปกรณ์ หมายถึง สิ่งช่วยสอนที่เป็นเครื่องมือ เช่น กระดานดำ กล้องถ่ายรูป เครื่องฉาย ภาพยนตร์ เครื่องรับโทรทัศน์ ฯลฯ

3. กระบวนการและวิธีการ ได้แก่ การจัดระบบ การสาธิต ทดลองเกมและกิจกรรมต่างๆ โดยเฉพาะกิจกรรมที่ครูจัดทำขึ้นและมุ่งให้นักเรียนปฏิบัติ

ประโยชน์ของสื่อการสอน

ประโยชน์ของการสื่อการสอนที่มีต่อการเรียนรู้ มีดังนี้ (เชิยรศรี วิวิธศิริ 2530 : 69-70)

1. ช่วยให้เกิดลักษณะเป็นรูปธรรม ทำให้ผู้รับสารเข้าใจความหมายของสิ่งนั้นๆ ได้อย่างกว้างขวางและรวดเร็ว
2. สามารถเอาชนะขีดจำกัดเรื่องเวลา ระยะทาง และขนาดลงได้
3. ช่วยเสริมสร้างทางความคิดและวิธีการแก้ปัญหา
4. สามารถเปลี่ยนความเชื่อ ความคิด ความรู้สึก และสร้างทัศนคติใหม่ได้อย่างดี
5. สามารถนำเหตุการณ์จริงมาสู่ผู้เรียนได้ ทำให้เกิดประสบการณ์ร่วมกัน
6. ปรับปรุงและเพิ่มคุณภาพการเรียนการสอนให้ดีขึ้น
7. ประหยัดเวลาในการเรียนการสอน
8. ประหยัดกำลังและปริมาณครูผู้สอน
9. เพิ่มปริมาณผู้เรียนได้มากในเวลาเดียวกัน
10. เป็นเครื่องมือในการเรียนการสอนและปฏิบัติงานทั่วไป
11. ช่วยให้ผู้เรียนเรียนรู้ได้ดี เร็ว และเข้าใจเรื่องต่างๆ ตรงกัน
12. ช่วยให้ผู้เรียนจำเรื่องราวต่างๆ ได้มากกว่า นานกว่า ช่วยให้เกิดความคิดรวบยอดที่มีความหมาย ช่วยสร้างความสนใจให้กับผู้เรียน
13. ช่วยเพิ่มทักษะการเรียนรู้ด้านต่างๆ เช่น อ่าน เขียน หรือปฏิบัติงานด้านต่างๆ
14. ช่วยส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยตนเอง สนองความแตกต่างระหว่างบุคคล
15. ลดจำนวนนักเรียนสอบตก
16. เพิ่มคุณภาพของผู้เรียนให้ได้มาตรฐาน

หลักการเลือกสื่อ

แมคคอนเนล (ฉลองชัย สุรวัฒนบุรณ 2528 : 152-154 ; อ้างอิงมาจาก Mc.connell. 1974 : 22-26) ได้กล่าวถึงหลักในการเลือกสื่อไว้ดังนี้

1. เลือกสื่อให้เหมาะสมกับวัตถุประสงค์การสอน ในการเลือกสื่อนั้นครูจะต้องรู้จักวัตถุประสงค์การสอน ในวัตถุประสงค์การสอนนั้นจะชี้ให้ครูเห็นว่าจะใช้สื่ออะไรจึงเหมาะสมจะทำให้นักเรียนบรรลุวัตถุประสงค์การสอนให้เพราะว่าในวัตถุประสงค์การสอนนั้นจะบ่งให้เห็นว่านักเรียนจะต้องทำอะไรและนักเรียนจะทำได้ด้วยสื่ออะไรจึงจะบรรลุวัตถุประสงค์นั้นได้เป็นหน้าที่ของครูที่จะต้องพิจารณาเลือกสื่อที่ดีที่สุด ที่เหมาะสมที่จะทำให้นักเรียนได้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

2. เลือกสื่อที่เหมาะสมกับการประยุกต์ใช้

2.1 ความเหมาะสมกับความต้องการทางด้านทัศน (ภาพ) ในวัตถุประสงค์การสอนบางข้อ นักเรียนจะบรรลุวัตถุประสงค์นั้นได้ต้องได้ประสบการณ์ที่เป็นรูปธรรมด้วยการได้ดู ดังนั้น ในการเลือกสื่อให้เหมาะสมกับวัตถุประสงค์ในด้านนี้ จึงต้องเลือกสื่อที่มีลักษณะที่ให้นักเรียนได้ดู เช่น รูปภาพ สไลด์ ภาพยนตร์ ฯลฯ

2.2 ความเหมาะสมกับนักเรียน ในการเลือกสื่อการสอนจะต้องคำนึงถึงประสบการณ์เดิมของนักเรียน ความสามารถ (เรียนได้เร็ว-ช้า) ของนักเรียนแต่ละคนที่แตกต่างกัน เช่น นักเรียนคนหนึ่งมีความรู้ความสามารถในเรื่องคำศัพท์ทางวิชาการในเรื่องที่เรียนดีมาก ไม่ต้องค้นหาคำจำกัดความของศัพท์นั้นไปขณะดูวิดีโอเทป แต่ในทางตรงกันข้ามมีนักเรียนอีกหลายคนที่มีความรู้ความสามารถทางคำศัพท์ในบทเรียนนั้นไม่ดีพอ ต้องหยุดวิดีโอเทปทุก 5 นาที เพื่อหาคำจำกัดความคำศัพท์ เพื่อให้เข้าใจบทเรียนนั้นได้ตามตัวอย่างนี้ เพื่อที่จะให้นักเรียนทั้ง 2 ลักษณะ ได้เรียนรู้ความสามารถ (เร็ว - ช้า) ให้ได้ประสิทธิภาพและประสิทธิผลยิ่งๆ ขึ้น ก็เป็นหน้าที่ของครูที่จะต้องให้โอกาส และเลือกสื่อให้เหมาะสมกับนักเรียน ให้นักเรียนได้ใช้สื่อตามความสามารถของแต่ละคน

2.3 ความเหมาะสมกับความต้องการสื่อที่มีลักษณะการเคลื่อนไหว ถ้าบทเรียนนั้นจำเป็นให้นักเรียนได้ดูภาพที่มีลักษณะการเคลื่อนไหวก็เป็นหน้าที่ของครูที่จะต้องพิจารณาเลือกภาพที่มีลักษณะเคลื่อนไหว เพราะว่าจะทำให้นักเรียนเข้าใจบทเรียนได้ดีขึ้นลึกซึ้งขึ้น แต่บางครั้งรายละเอียดเฉพาะบางตอนหรือกระบวนการบางตอนของเนื้อหานั้นก็จำเป็นต้องใช้ภาพนิ่ง คือ ใช้เทคนิคการถ่ายทำให้เป็นการหยุดชั่วขณะที่ละภาพหรือภาพเคลื่อนไหวช้า เช่น วิธีสอนการแก้ไขเครื่องยนต์ในเรื่องคาบูเรเตอร์นั้น กระบวนการแก้ไขตรวจสอบและขั้นตอนควรจะใช้ภาพนิ่งเพื่อให้เข้าใจแต่ละขั้นตอนได้ชัดเจน เมื่อจะเรียนรู้กระบวนการทั้งหมดแล้วจึงควรใช้ภาพยนตร์หรือวิดีโอ เทป

2.4 ความเหมาะสมกับความต้องการเรื่องสี ในการเลือกสื่อให้เหมาะสมกับบทเรียนบางบทเรียนเราจะต้องพิจารณาด้วยว่าสื่อที่เราใช้นั้นจะต้องเป็นสื่อที่มีสีธรรมชาติหรือไม่บทเรียนบางวิชาไม่จำเป็นต้องใช้สื่อที่มีสี จึงจะได้ความจิตรวบยอดที่ถูกหรือตรงกับความเป็นจริงหรือก่อให้เกิดความ

งาม เช่น ในเรื่องการบอกลักษณะแตกต่างของกรดกับต่าง งานศิลปะของตัวอย่างต่างๆ ฯลฯ เป็นต้น ครูจึงจำเป็นต้องเลือกสื่อที่มีสี ถ้าบทเรียนนั้นต้องใช้สื่อที่มีสี

2.5 ความเหมาะสมกับความต้องการการติดต่อง่าย ๆ บางครั้งเราต้องพิจารณาเลือกสื่อในเรื่องการติดต่อได้ง่าย เพื่อใช้สอนให้เหมาะสมกับบทเรียนนั้นๆ เพื่อเป็นการประหยัดเวลาหรือให้การใช้สื่อทันตามกำหนดเวลาในแผนการสอน หรือเพื่อให้ความคิดรวบยอดที่ถูกต้องกับความคิดรวบยอดที่ผิดหรือลำสมัยของสื่อนั้นออกไป นำส่วนที่เป็นประโยชน์ไว้ใช้ได้หรือเพื่อให้นักเรียนเข้าใจบทเรียนได้ง่ายขึ้น ในการติดต่อทำได้ง่ายหรือไม่ครูต้องพิจารณาด้วย

2.6 ความเหมาะสมในเรื่องความสะดวกในการใช้สื่อ ในการเลือกสื่อให้ตรงกับความต้องการของครูนั้น ครูจะต้องเข้าใจในเรื่องความสะดวกในการใช้สื่อในเรื่องเกี่ยวกับเวลา สถานที่และรูปแบบของสื่อ องค์ประกอบที่สำคัญในการใช้สื่อองค์ประกอบหนึ่งก็คือ ความยืดหยุ่นในการใช้สื่อ ครูควรเลือกสื่อที่ยืดหยุ่นได้ตามกาลเวลาและสถานที่ ไม่ใช่เลือกใช้สื่อโดยไม่คำนึงถึงเรื่องเหล่านี้ เช่น ครูจะใช้ภาพยนตร์สอนเนื้อหาวิชาหนึ่งจะใช้ได้เฉพาะห้องเรียนศูนย์เรียนรวม 427 วันพุธ เวลา 13.00 น. เท่านั้น นี่ไม่ใช่ลักษณะการยืดหยุ่นในการเลือกใช้สื่อ

3. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับหนังสือเรียน

คู่มือการใช้หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ของกระทรวงศึกษาธิการ (2521 : 15-16) ได้กล่าวถึง หนังสือเรียนไว้ดังนี้

หนังสือเรียนเป็นสื่อที่ช่วยให้ผู้เรียนได้ฝึกฝนทักษะในด้านการอ่านเพิ่มพูนขึ้นการแต่งหนังสือเรียนภาษาไทยได้ยึดความรู้ที่กำหนดไว้ เพื่อการอ่านในหลักสูตรเป็นหลักและแต่งเป็นชุดต่อเนื่องกันไป ทั้งในด้านหลักเกณฑ์ภาษาและเนื้อเรื่อง ตลอดจนสอดแทรกบทร้อยกรองง่ายๆ เพื่อให้เด็กเกิดความสนุกสนานและปลูกฝังความรู้สึกในรสนาชาด้วย ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับคำที่ใช้ได้กำหนดคำในแต่ละชั้นเป็นเกณฑ์อย่างต่ำไว้ คำต่างๆ ที่กำหนดนี้ได้นำมาแต่งเป็นหนังสือเรียนแต่ละบท โดยคำนึงถึงการพัฒนาคำขึ้นเป็นชั้นๆ โดยผูกเรื่องราวให้น่าอ่าน ผู้เรียนจะได้รับ ความสนุกสนานเพลิดเพลิน และฝึกฝนความรู้และทักษะในการอ่านไปพร้อมกันด้วย

หนังสือเรียนเป็นส่วนหนึ่งที่จะช่วยฝึกทักษะด้านการอ่านให้แก่เด็ก ไม่ควรยึดหนังสือเรียนเพียงเล่มเดียวในการสอนภาษาไทยทั้งหมด ทั้งนี้ผู้เรียนต้องได้รับการฝึกทักษะอื่นๆ อีกได้แก่ ฟัง พูด อ่าน และเขียนซึ่งมีความสำคัญเท่าเทียมกันจึงจะช่วยให้ผู้เรียนสามารถใช้ภาษาไทยได้อย่างดี

พรรณงาม แยมบุญเรือง (2535 : 1) ได้กล่าวว่า หนังสือเป็นสื่อการเรียนการสอนที่สำคัญ ที่สุดสำหรับครูและนักเรียน หนังสือนอกจากจะถือว่าเป็นสื่อหลักในด้านของการพัฒนาการเรียนการสอน หนังสือเรียนยังเป็นเทคโนโลยีที่เหมาะสม (Appropriate Technology) และเป็นสื่อชนิดเดียวที่มีตัวแกนเชื่อม (Associate Link) ของความคิดรวบยอดและจุดประสงค์ของการเรียนรู้กับกระบวนการ

เรียนรู้กับกระบวนการเรียนการสอนทั้งสองระบบ ซึ่งประกอบด้วยหนังสือเรียนหลาย ประเภท เช่น ประเภทตำรา (Higher Textbook) หนังสือเรียนพื้นฐาน (Based Textbook) หนังสือเรียนเลือก (Selected Textbook) หนังสือประเภทกึ่งหนังสือเรียน (Semi Textbook) หนังสือเรียนเสริม (Co-basal Textbook) หนังสืออ่านประกอบ (Supplementary Textbook)

บันลือ พุกกะวัน (2524 : 47) กล่าวว่า แบบเรียน หมายถึง หนังสือที่กระทรวงศึกษาธิการบังคับใช้ โดยกำหนดว่าผู้เรียนในระดับชั้นนั้นๆ จำต้องมีเพื่อจะได้ใช้ฝึกอ่านเป็นพื้นฐานของวิชานั้นๆ ตามที่เนื้อหาของหลักสูตรกำหนดไว้ให้ ทั้งนี้โดยรวมทั้งหนังสือที่นอกเหนือจากกระทรวงศึกษาธิการประกาศบังคับใช้ แต่มีลักษณะเนื้อหาที่ปรากฏในหลักสูตรเฉพาะเรื่องที่เด็กสามารถใช้ค้นคว้า และครูอาจใช้เป็นแนวอ้างอิงในการสอนได้

ความมุ่งหมายของการสร้างหนังสือเรียน

ความมุ่งหมายของการสร้างหนังสือเรียน หทัย ดันหยง (2532 : 53-54) ได้กล่าวในเชิงเป้าหมายไว้ดังนี้

เป้าหมายทั่วไป

1. เพื่อใช้เป็นวัสดุหลักสูตร
2. เพื่อสร้างเสริมเนื้อหาของบทเรียน ให้ชัดเจนกว้างขวางลึกซึ้งกว่าเดิม
3. เพื่อเป็นสื่อพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน

เป้าหมายเฉพาะ

1. เพื่อพัฒนาทักษะทางภาษาโดยเฉพาะในการอ่าน
2. เพื่อพัฒนาสมอง ความคิด ทั้งในเชิงความเข้าใจในการเปรียบเทียบความสัมพันธ์

วิเคราะห์ สังเคราะห์และการประเมินค่า

3. เพื่อพัฒนาลักษณะนิสัยในการอ่าน อันมีผลต่อการสร้างเจตคติต่อสภาพแวดล้อม การดำรงชีวิต ขนบประเพณี วัฒนธรรม ทั้งในส่วนตน สังคมและประเทศชาติ

4. เพื่อพัฒนาจิตใจของผู้เรียน เพื่อให้เกิดสำนึกในคุณธรรมและเป็นพื้นฐานของการสร้างค่านิยมและจริยธรรมอันดีงาม รวมทั้งการเสริมสร้างเจตคติในทางประชาธิปไตย และความเป็นพลเมืองดีของชุมชนและชาติบ้านเมือง

5. เพื่อพัฒนาสุขภาพทางจิตของผู้เรียนให้เรียนรู้สิ่งต่างๆ ด้วยความสนุกสนานรื่นเริงเพลิดเพลินบันเทิงใจ

6. เพื่อเป็นสื่อเสริมแรงจูงใจ ส่อใจ เร้าใจ ให้ผู้เรียนอยากเรียนรู้ได้เป็นอย่างดี

กล่าวโดยสรุป เป้าหมายของการสร้างหนังสือเรียน คือ เป็นวัสดุหลักสูตรซึ่งเป็นที่สื่อที่ช่วยเสริมเนื้อหาของบทเรียนให้ชัดเจนยิ่งขึ้น ตลอดจนพัฒนาทั้งทางด้านสมองและลักษณะนิสัยของผู้เรียนให้เป็นพลเมืองที่ดีของชุมชนและชาติบ้านเมือง

ทรัพยากรในการสร้างหนังสือเรียน

หทัย ดันหยง (2528 : 87-90) ได้กล่าวถึงทรัพยากรแม่บทในการสร้างหนังสือเรียนไว้ดังนี้

1. หลักสูตรการศึกษา นับเป็นแม่บทใหญ่ของการสร้างหนังสือเรียนหลักสูตรแต่ละระดับ เป็นเป้าหมายของการสร้างเนื้อหา ซึ่งจะสอดคล้องกับหลักการ จุดหมาย กระบวนการวิธีการสอนและกิจกรรม ระบบการสื่อสารการเรียนรู้และระบบประเมินผลตามหลักสูตรนั้นๆ
2. ปรัชญาและจิตวิทยาการศึกษา เป็นพื้นฐานสำคัญที่จะประยุกต์ใช้เพื่อถ่ายทอดการเรียนรู้ไปสู่เป้าหมายนั้นๆ
3. บูรณาการแห่งศาสตร์ทั้งหลาย ทั้งทางด้านสังคมศาสตร์ มนุษยศาสตร์และวิทยาศาสตร์ ทั้งที่เป็นแกนเนื้อหาและในส่วนที่เป็นสหวิทยาการ Interdisciplinary) กับสหองค์การ (Interorganization) ของหลักสูตรการศึกษานั้นๆ
4. แหล่งตำราวิชาการและเอกสารค้นคว้าอ้างอิง เพื่อความหนักแน่นแม่นยำของเนื้อหาที่นำเสนอในหนังสือเรียนนั้นๆ
5. ภาษาศาสตร์ อันเป็นเครื่องมือพื้นฐานของการสื่อความหมายที่ถูกต้องชัดเจนเหมาะสมกับระดับอายุ ระดับหลักสูตรการศึกษาและหลักวิชา
6. ความเปลี่ยนแปลงทางสังคม ซึ่งมีอยู่ในสังคมโลกตลอดเวลา ย่อมเป็นเงื่อนไขสำคัญในการนำเสนอเนื้อหาของหนังสือเรียน

แนวคิดในการผลิตหนังสือเรียน

หทัย ดันหยง (2532 : 59-90) กล่าวว่า การสร้างสิ่งใดสิ่งหนึ่งขึ้นมาั้นควรจะยึดแนวทางที่เป็นเครื่องดำเนินการให้อยู่ในกรอบเดียวกัน ดังนั้นการสร้างหนังสือเรียนก็ควรจะมีแนวทางในการผลิตเป็นแนวทางในการปฏิบัติดังนี้

1. หนังสือเรียนเป็นสื่อการเรียนรู้ที่ลงทุนน้อยกว่าเทคโนโลยีทางการศึกษสมัยใหม่หลายประเภท
2. การผลิตหนังสือเรียนต้องให้สอดคล้องกับแนวคิดในการจัดหลักสูตร จึงต้องคำนึงถึงแหล่งวิทยาการในท้องถิ่นเป็นหลักในการกำหนดเนื้อหาสาระ
3. ครูของแต่ละท้องถิ่นก็คือ ชาวบ้านซึ่งครูผู้สอนในท้องถิ่นต้องเรียนรู้ในการผลิตหนังสือขึ้นใช้เอง หรือเรียกว่า หนังสือท้องถิ่นหรือหนังสือชาวบ้าน
4. หนังสือเป็นเทคโนโลยีหรือสื่อทางการศึกษาที่ยังคงมีบทบาทที่เหมาะสม และเป็นสื่อพื้นฐานที่ไขว่คว้าหาได้ใกล้มือมากกว่าสื่อประเภทอื่นๆ ที่มีราคาแพง

5. หนังสือเรียนเป็นอุปกรณ์ที่สอดคล้องกับบทเรียน ฉะนั้นการใช้หนังสือทั้งครูผู้สอนและเด็กผู้เรียนจะต้องมีระบบ ซึ่งไม่เป็นระบบการใช้ที่ยุ่งยากเหมือนสื่อประเภทอื่นๆ

6. เป็นแนวทางให้ท้องถิ่นได้ผลิตสร้างหนังสือเรียนขึ้นในเขตการศึกษาของตนเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนและการระดมพลังสมองของนักวิชาการในท้องถิ่น

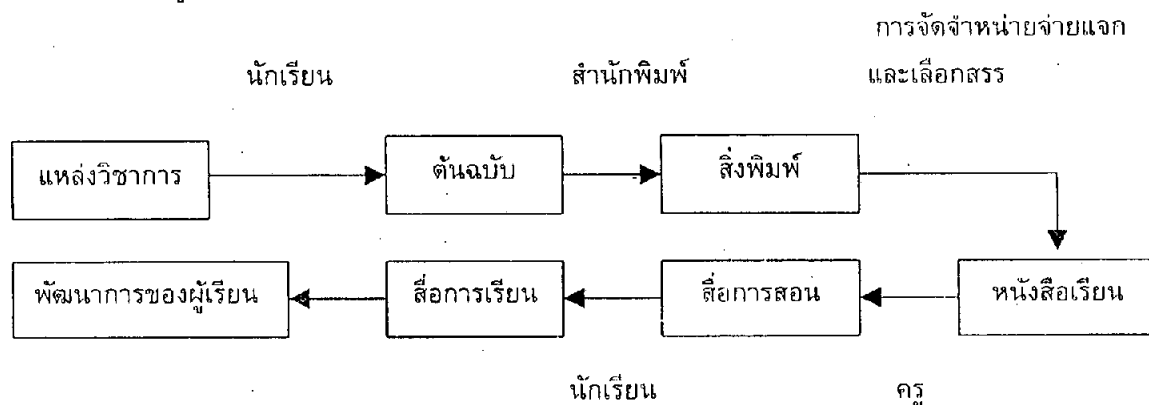
7. เป็นแนวทางในการใช้ธรรมชาติแวดล้อม ในสภาพที่เป็นจริงของท้องถิ่นมาบรรจุเป็นเนื้อหาสาระให้เกิดประโยชน์ต่อการเรียนรู้มากที่สุด

8. การผลิตหนังสือเรียน ย่อมมีลักษณะที่ปรับยืดหยุ่นในสาระเนื้อหาได้ง่ายต่อการเรียนรู้

9. เป็นแนวทางในการสร้างงานด้านอุตสาหกรรมต่อเยาวชนในท้องถิ่นให้มีหนังสือเรียนหรือสื่อในการอ่านต่อไป

ขั้นตอนของการผลิตหนังสือเรียน

ครอนบราก (Cronbach 1955 : 94) ได้สรุปกระบวนการผลิตหนังสือเรียน ซึ่งเป็นภาพรวมเพื่อสื่อการเรียนรู้ไว้ดังนี้

ภาพประกอบ 2 ขั้นตอนการผลิตหนังสือเรียน

หทัย ตันหยง (2532 : 56) ได้สรุปขั้นตอนการผลิตหนังสือเรียนเป็น 9 ขั้นตอน ดังนี้

1. กำหนดเป้าหมายและจุดประสงค์ในการเขียนหนังสือเรียน
2. กำหนดเกณฑ์ในการวางโครงสร้างต้นฉบับ
3. การกำหนดโครงสร้างต้นฉบับ
4. การกำหนดวิธีการและรูปแบบการนำเสนอเนื้อหา
5. การวางเค้าโครง (Plot) ต้นฉบับ
6. การสร้างต้นฉบับ (Manuscript)
7. การประเมินคุณภาพต้นฉบับ
8. การนำต้นฉบับเข้าสู่กระบวนการพิมพ์
9. การจำแนกแจกจ่ายหนังสือเรียนไปสู่ผู้เรียน

ประโยชน์ของหนังสือเรียน

หทัย ดันหยง (2532 : 56-60) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของหนังสือเรียน ทั้งในด้านตัวผู้เรียน และครูผู้สอน ซึ่งถือว่าได้ผลคุ้มค่าในการเรียนการสอนไว้ดังนี้

ประโยชน์ทั่วไป

1. หนังสือเรียนเป็นหนังสือที่ใช้อ่านได้เช่นเดียวกับหนังสือทั่วไปตามห้องสมุดต่างๆ
2. หนังสือเรียนเปรียบได้กับห้องสมุดเคลื่อนที่ที่สามารถค้นคว้าหาความรู้ต่างๆ ได้ตามความต้องการ

3. หนังสือเรียนทุกเล่มให้ทั้งสาระ ความรู้และความบันเทิงแก่ผู้อ่าน
4. หนังสือเรียนให้ข้อมูลความรู้ที่แน่นอน มีหลักฐานอ้างอิงเชื่อถือได้มากกว่าหนังสือประเภทอื่นๆ

5. หนังสือเรียนเป็นหนังสือที่หาได้ง่าย และราคาถูกกว่าหนังสือประเภทอื่นๆ เพราะมีมาตรฐานในการผลิตและการควบคุมราคา

ประโยชน์ทางด้านครูผู้สอน

1. หนังสือเรียนเป็นสื่อการสอนประเภทสิ่งพิมพ์ที่มีลักษณะเอนกประสงค์อย่างหนึ่ง
2. หนังสือเรียนเป็นเครื่องมือหรือวัสดุหลักสูตรที่ครูสามารถใช้ตรวจสอบเนื้อหาที่หลักสูตรกำหนดไว้อย่างแม่นยำถูกต้อง

3. หนังสือเรียนจะช่วยให้ครูเข้าใจขอบเขตเนื้อหาสาระของบทเรียน
4. หนังสือเรียนจะช่วยให้ครูสามารถวางจุดประสงค์ในการสอนโดยเฉพาะจุดประสงค์เฉพาะวิชาได้เป็นอย่างดี

5. หนังสือเรียนจะช่วยให้เป็นแนวทางการจัดกิจกรรมและประสบการณ์สำหรับผู้เรียนให้บรรลุจุดประสงค์ที่คาดหวังไว้

6. หนังสือเรียนสามารถใช้แทนแผนการสอนในยามจำเป็นอย่างดี
7. หนังสือเรียนเป็นแหล่งวิชาการที่สามารถใช้เป็นจุดเริ่มต้นสร้างสรรค์สื่อการเรียนการสอนประเภทอื่นๆ ได้อย่างกว้างขวาง

ประโยชน์ทางด้านตัวผู้เรียน

1. หนังสือเรียนเป็นคู่มือการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพอย่างยิ่ง
2. หนังสือเรียนเป็นแหล่งค้นคว้าหาความรู้ของประสบการณ์ จากบทเรียนในหลักสูตรให้กว้างขวางลึกซึ้งยิ่งขึ้น

3. หนังสือเรียนเป็นเครื่องมือที่ช่วยเตรียมตัวเพื่อจะเรียนในบทเรียนต่อไป
4. หนังสือเรียนช่วยพัฒนาทักษะทางภาษาได้เป็นอย่างดี

5. หนังสือเรียนเป็นแหล่งวิชาการสำหรับจัดกิจกรรม การเรียนรู้ที่สอดคล้องกับบทเรียนได้อย่างกว้างขวาง
6. หนังสือเรียนเป็นสื่อพัฒนาผู้เรียน ซึ่งเชื่อมความสัมพันธ์ระหว่างครูและผู้ปกครองในส่วนที่เกี่ยวกับการศึกษาเล่าเรียนให้ดำเนินไปด้วยดี
7. หนังสือเรียนจะมีแบบฝึกหัดคำถาม ข้อเสนอแนะเพิ่มพูนทักษะในการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง
8. หนังสือเรียนช่วยแก้ปัญหาภาวะขาดแคลนหนังสืออ่านสำหรับเด็กได้เป็นอย่างดี
9. หนังสือเรียนในยุคปัจจุบัน ส่งเสริมให้มีเนื้อหาที่น่าสนใจ เช่น ภาพประกอบสี สวยงาม มีเนื้อหาเสริมด้วยนิทาน นิยาย เพื่อให้บทเรียนน่าสนใจไม่น่าเบื่อหน่าย

ประโยชน์ของหนังสือเรียนทั้ง 3 ด้านดังกล่าวอาจสรุปเป็นประเด็นได้ว่าหนังสือเรียนเป็นสิ่งที่ให้ความรู้แก่บุคคลทั่วไปรวมทั้งผู้สอนและผู้เรียน และเป็นสื่อที่หาง่าย สามารถใช้แทนแผนการสอนในยามจำเป็นได้ ตลอดจนช่วยพัฒนาทักษะทางภาษาได้เป็นอย่างดี

4. เอกสารเกี่ยวกับหนังสือสำหรับเด็ก

ความหมายของหนังสือสำหรับเด็ก

แม้นมาส ชวลิต (2520 : 341) กล่าวว่า หนังสือสำหรับเด็ก หมายถึง หนังสือซึ่งเขียนหรือแปลให้เด็กเลือกอ่านเอง เพื่อความเพลิดเพลิน เพื่อให้มีความรู้ เพื่อใช้ประกอบการศึกษาและหนังสืออ่านเพื่อส่งเสริมการรู้หนังสือ

วัตถุประสงค์ของการสร้างหนังสือสำหรับเด็ก

หทัย ดันหยง (2529 : 15-16) ได้สรุปวัตถุประสงค์ของการสร้างหนังสือสำหรับเด็กไว้ดังนี้

1. เพื่อปลูกฝังทัศนคติ ค่านิยม คุณธรรมและวัฒนธรรมอันดีงาม ตามชนบประเพณีของไทย
2. เพื่อช่วยกระตุ้นให้เด็กเกิดความคิดสร้างสรรค์
3. เพื่อให้เด็กได้รับความบันเทิงใจ ความเพลิดเพลินและความสนุกสนาน
4. เพื่อช่วยให้เกิดความพร้อม
5. เพื่อส่งเสริมทักษะในการอ่าน และเป็นสื่อนำไปสู่การแสวงหาความรู้และประสบการณ์

ต่างๆ

6. เพื่อส่งเสริมลักษณะนิสัยอันดีงาม รวมทั้งลักษณะนิสัยในการอ่าน รักการอ่านและอ่านหนังสือเป็น

7. เพื่อให้เด็กได้ใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ด้วยการอ่าน อันเป็นหนทางเพื่อดับความฟุ้งซ่าน ยับยั้งนิสัยมั่วสุม เที้ยวเตร่ ประพฤติตนนอกกลุ่มนอกทางโดยเปล่าประโยชน์

8. เพื่อช่วยให้ชีวิตของเด็กเกิดโลกทรรศน์ที่มีความรอบรู้กว้างไกล ท้นโลกทันเหตุการณ์

9. เพื่อถ่ายทอดมรดกทางวัฒนธรรมและสร้างศรัทธาในเอกลักษณ์ไทยอันเป็นผลดีแก่การสร้าง ความมั่นคงของชาติบ้านเมือง

10. เพื่อให้เห็นคุณค่าของความเป็นชาติไทย คนไทยและสถาบันของชาติไทย

ลักษณะที่ดีของหนังสือสำหรับเด็ก

ลักษณะที่ดีของหนังสือสำหรับเด็กนั้น มีนักการศึกษาทั้งของไทยและต่างประเทศหลายท่าน ได้ทำการค้นคว้าวิจัยโดยมีจุดมุ่งหมายต่างกันไป บางท่านเน้นหนักทางด้านเนื้อหา บางท่านเน้นหนักทางด้านรูปเล่ม บางท่านเน้นหนักทางด้านภาพประกอบตลอดจนการใช้สี และขนาดของตัวอักษร ดังนี้

สุชาติ สวัสดิ์ศรี (2523 : 20-21) ให้ข้อคิดเกี่ยวกับลักษณะที่ดีของหนังสือสำหรับเด็กไว้ ดังนี้

1. ให้ข่าวสารแก่เด็ก
2. อธิบายข่าวสารนั้นว่าเป็นอย่างไร
3. พัฒนาค่านิยมหรือพัฒนาทัศนคติบางอย่าง เช่น ปลุกฝังความดี ความไม่เห็นแก่ตัว

ความยุติธรรม

4. ส่งเสริมความเข้าใจตัวเอง ให้เด็กเข้าใจตัวเองและเข้าใจผู้อื่น รวมทั้งสิ่งแวดล้อมหรือสภาพแวดล้อมต่างๆ

สภาพแวดล้อมต่างๆ

5. ต้องให้เด็กรับรู้บางสิ่งบางอย่างที่ดีที่มีอยู่ในหนังสือ
6. สร้างความสำนึก และกระตุ้นให้เด็กเกิดความรู้สึกตื่นตัวในบางสิ่งบางอย่างที่ดี
7. กระตุ้นจินตนาการ
8. ให้แรงบันดาลใจซึ่งจะทำให้เด็กไปสานต่อ

สมาคมภาษาและหนังสือแห่งประเทศไทย (ณรงค์ ทองปาน. 2515 : อ้างอิงมาจากสมาคม ภาษาและหนังสือแห่งประเทศไทย 2515) ได้สรุปลักษณะที่ดีของหนังสือสำหรับเด็ก ดังนี้

1. คุณภาพด้านการพิมพ์ คือ สามารถพิมพ์ตัวอักษร ภาพประกอบได้ชัดเจนมีสีสันงดงามดึงดูดความสนใจของเด็ก

2. คุณภาพการจัดหน้าและรูปเล่ม ต้องจัดให้เป็นไปตามหลักจิตวิทยาเด็ก หน้าหนังสือดูโปร่งตา การใช้อักษรมีขนาดเหมาะสมกับวัยของเด็ก

๓) คุณภาพทางศิลปะ ภาพเขียนหรือภาพประกอบควรเขียนโดยให้อารมณ์แก่ผู้อ่านเขียนอย่างประณีต การใช้สีต้องเหมาะสม บางครั้งสีอาจจะผิดธรรมชาติไปบ้างก็ถือว่าเหมาะสมสำหรับเด็ก

4. คุณภาพในการเขียนเรื่อง ผู้เขียนต้องมีความสามารถในการเขียนผูกเรื่องสนุก ใช้ถ้อยคำสละสลวย เด็กอ่านแล้วเข้าใจ

หลักการสร้างภาพประกอบ

กฎหมายพร นิติยประภา (2534 : 62) ได้กล่าวถึงความหมายของภาพประกอบไว้ว่า ภาพประกอบ (Illustration) หมายถึง ภาพที่ใช้เพิ่มเติมในหนังสือ เพื่ออธิบายเรื่องราวให้ชัดเจนและเพื่อตกแต่งให้สวยงาม มีทั้งชนิดภาพสีและภาพขาวดำ

ความสำคัญของภาพประกอบ

ภาพประกอบมีความสำคัญต่อหนังสือสำหรับเด็ก ดังนี้

1. ทำให้เด็กเข้าใจเรื่องราวในหนังสือได้รวดเร็วและช่วยส่งเสริมให้เด็กเข้าใจในเนื้อเรื่องยิ่งขึ้น
2. จูงใจให้ผู้อ่านเกิดความรู้ และความคิดอย่างรวดเร็ว เป็นการสร้างจินตนาการให้แก่ผู้อ่านได้
3. ช่วยสร้างประสบการณ์ของผู้อ่านให้กว้างขวางยิ่งขึ้น โดยเสนอเป็นภาพซึ่งเด็กอาจไม่เคยเห็นมาก่อน

วัตถุประสงค์ของการสร้างภาพประกอบ

การสร้างภาพประกอบในหนังสือสำหรับเด็ก มีวัตถุประสงค์ดังนี้คือ

1. เพื่อให้เด็กก่อนวัยเรียนซึ่งยังอ่านหนังสือไม่ออก ได้ดูรูปภาพก็พอจะเข้าใจได้
2. เพื่อดึงดูดความสนใจของเด็ก เพราะเด็กเล็กย่อมสนใจรูปภาพมากกว่าอ่านเนื้อหาในหนังสือ
3. เพื่ออธิบายเรื่องราว เพราะความคิดหรือเรื่องราวบางอย่างอธิบายให้เข้าใจได้ยากแต่ถ้าหากมีภาพประกอบก็จะช่วยให้ผู้อ่านเข้าใจความคิดและเรื่องราวได้ดียิ่งขึ้น

ชนิดของภาพประกอบ

ภาพประกอบแบ่งออกเป็น 2 ชนิดคือ

1. ภาพเขียน
2. ภาพถ่าย

ลักษณะภาพประกอบที่ดี

ภาพประกอบเป็นสิ่งสำคัญในหนังสือสำหรับเด็ก ภาพที่ดีจะช่วยให้เด็กเข้าใจเรื่องได้ถูกต้อง กระจ่างชัด อินทรคำแหง ได้ให้ความเห็นเกี่ยวกับภาพว่า ภาพนั้นว่าเป็นหัวใจของหนังสือสำหรับเด็ก เด็กชอบอ่านหนังสือด้วยภาพมากกว่าตัวหนังสือ ฉะนั้นหนังสือหรือวรรณกรรมที่ดีสำหรับเด็กจึงไม่ควรขาดภาพประกอบ ภาพถ่าย ภาพสเกตช์ ฯลฯ แต่คุณสมบัติของภาพนั้นจะต้องเป็นภาพที่มีความรู้สึก มีชีวิตมีความเคลื่อนไหวสอดคล้องกับเนื้อเรื่อง และอธิบายเรื่องได้

เอตการ์ เดล (Edger Dale 1959 : 243) กล่าวว่า

"มนุษย์ทุกคนจะเรียนรู้แบบรูปธรรมจากจักขุสัมผัสถึงร้อยละ 75 และสัมผัสอื่นๆ ในขอบข่ายของพื้นที่และเวลา (Space and Time) จากมิติทั้งสาม กว้าง ยาว และลึก ทั้งภาพนิ่งและภาพเคลื่อนไหว

ละเอียด ลิมอักษร (2519 : 26) ได้ให้ความเห็นเกี่ยวกับการเขียนภาพประกอบในหนังสือสำหรับเด็กว่าต้องระมัดระวังดังนี้

1. ไม่เขียนภาพให้ผิดความเป็นจริง
2. ไม่บรรจุภาพแน่นเกินไปจนไม่มีที่ว่าง
3. เขียนให้ชัดเจน ไม่ว่าภาพสีหรือขาวดำ
4. ส่วนใกล้ของภาพต้องชัดเจน และมีรายละเอียดครบถ้วน
5. ส่วนไกลของภาพแสดงถึงภาพโดยทั่วไปของชุมชน
6. ควรฝึกฝนในการจัดภาพ ตั้งแต่ภาพหน้าปกถึงหน้าสุดท้าย

กล่าวโดยสรุป การสร้างภาพประกอบที่ดีนั้นจะต้องสื่อความหมายได้ชัดเจนตรงตามความจริง มีรายละเอียดครบถ้วน ขนาดภาพมีความพอดี ไม่เล็กหรือใหญ่เกินไป

หลักการเขียนภาพประกอบ

ภาพประกอบของหนังสือแบบเรียน ภาพต้องตรงกับความเข้าใจในการเขียนภาพประกอบ มีจุดมุ่งหมายให้นักเรียนเกิดความเข้าใจในเรื่องที่อ่าน จึงควรยึดหลักเกณฑ์ดังนี้

1. อ่านเรื่องที่เขียนภาพประกอบให้รู้เรื่องโดยตลอด
2. จับข้อความตอนใดตอนหนึ่งของเรื่องมาสร้างภาพประกอบ
3. วัตถุหรือสถานที่ที่หาดูได้ยาก หรือเขียนภาพให้สมจริงได้ยากควรใช้วิธีถ่ายภาพ
4. ก่อนสร้างภาพ ไม่ว่าจะเป็นภาพวัตถุ สถานที่และบุคคล ควรศึกษาหาข้อเท็จจริงหรือหลักฐานที่ถูกต้องแน่ชัดเสียก่อน จึงลงมือเขียนภาพ จะได้ไม่เกิดปัญหาความผิดพลาดภายหลัง

วิริยะ สิริสิงห (2524 : 53) กล่าวว่า ในการเขียนภาพประกอบ ผู้เขียนภาพจะต้องเตรียมดังนี้

1. ต้องรู้จักธรรมชาติต่างๆ ไป เช่น รู้จักสังเกตว่า กลางวันสีเป็นอย่างไร กลางคืนสีเป็นอย่างไร หรือรู้จักธรรมชาติที่เป็นชีวิตมนุษย์ สังเกตลักษณะของเด็กว่าจะมีความนุ่มนวลบนใบหน้า เวลาเขียนภาพก็ใช้รูปโค้งหรือทรงกลมช่วย ถ้าเป็นผู้ใหญ่ก็เพิ่มเหลี่ยมเข้าไป การเรียนรู้ธรรมชาติเหล่านี้ เป็นหลักเบื้องต้นที่ทุกคนต้องเรียน เวลาเขียนภาพก็จะเขียนได้ถูกต้องตามความเป็นจริง
2. ต้องเรียนรู้มวลธาตุ (Element) ที่ใช้แทนคำ ได้แก่ จุด เส้น น้ำหนัก สี พื้นผิว (Texture) นุ่ม นูน หยาบ จุดคือ ตัวที่จะก่อให้เกิดเป็นเส้น เส้นตรงที่นอนนิ่งในแนวระนาบให้ความรู้สึก

อย่างไร เส้นตรงในแนวตั้งให้ความรู้สึกอย่างไร วงกลมให้ความรู้สึกอย่างไร สีแดงเมื่ออยู่บนพื้นขาว กับสีแดงเมื่ออยู่บนพื้นสีดำให้ความรู้สึกอย่างไร ฯลฯ

3. ความสามารถเฉพาะตัวของนักเขียนภาพ ผู้เขียนภาพจะต้องรู้ตัวเองว่ามีความถนัดในการเขียนภาพอย่างไร บางคนชอบใช้สีแดง บางคนชอบใช้สีดำ บางคนชอบสีฟ้า ความสามารถในการให้สี รูปร่าง น้ำหนัก เส้น เป็นลักษณะเฉพาะตัว

4. แนวคิดหรือการปรับปรุงผลงานให้มีลักษณะของการสร้างสรรค์เพิ่มเติมขึ้นมา หรือบางครั้งเกิดปัญหาผู้เขียนภาพต้องพยายามแก้ไขเพิ่มเติมภาพให้ตรงเนื้อหายิ่งขึ้น

ส่วนในเรื่องกรอบของภาพประกอบ และคำบรรยายภาพประกอบนั้น หทัย ดันหยง (2528 : 165-167) กล่าวว่า จากการสัมมนาเกี่ยวกับหนังสือสำหรับเด็กที่ผ่านมา ต่างก็ยอมรับกันเป็นสากลแล้วว่า ภาพนั้นไม่ควรตีเส้นกรอบล้อมรอบควรปล่อยเป็นลักษณะกรอบเปิดหรือให้ภาพกลืนกรอบ ภาพในหนังสือเรียนก็ใช้หลักการเดียวกัน เหตุผลที่คิดกันเช่นนั้นก็เพื่อสนับสนุนหลักจิตวิทยาที่ว่า

1. ผู้อ่านหรือเด็กที่ดูภาพที่ดีกรอบ จะรู้สึกอึดอัดเหมือนการจำกัดเสรีภาพ ทางอารมณ์และความคิด
2. ภาพที่ดีกรอบทำให้เกิดความแน่นบนหน้าหนังสือ ซึ่งควรให้มีลักษณะโปร่งตา
3. ภาพในบางลักษณะไม่ว่าจะเขียนเต็มรูปได้ถ้าหากดีกรอบ เด็กจะรู้สึกว่าภาพนั้นไม่ครบหรือขาดหายไป
4. หนังสือบางเล่มส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์เด็กจะขีดเขียนเล่นบริเวณริมกรอบ ถ้าไม่ตีกรอบจะมีประโยชน์ในเรื่องนี้มาก
5. การตีเส้นกรอบ อาจทำได้ตามจุดประสงค์ของภาพ เช่น ภาพแผนภูมิแผนที่ซึ่งเป็นภาพนามธรรม

คำบรรยายภาพประกอบ

คำบรรยายภาพประกอบเป็นสิ่งจำเป็นจะต้องมี แต่ก็มีภาพบางภาพที่สมบูรณ์ในตัวเองสื่อความหมายชัดเจนโดยไม่ต้องมีคำบรรยายประกอบ อย่างไรก็ตามการเขียนคำบรรยายภาพควรมีแนวปฏิบัติดังนี้

1. คำบรรยายควรอยู่ใต้ภาพในตำแหน่งกลาง สมดุลกับสายตา
2. ควรเป็นข้อความสั้น กระชับรัดกุม โหมดโนทัศน์ (Concept) อย่างเดียวและตรงกับจุดประสงค์ของภาพ
3. ตัวอักษรควรใช้ขนาดที่อ่านได้ชัดเจนและไม่ควรอยู่ชิดกับข้อความของเนื้อหา
4. ถ้านำหนังสือมีหลายภาพ ก็ควรจัดคำบรรยายประกอบภาพแต่ละภาพไม่ให้สับสน

ภาพประกอบหนังสือเรียนเป็นส่วนประกอบที่สำคัญของหนังสือเรียน หนังสือเรียนที่ดีนั้นควรมีภาพประกอบที่เหมาะสมและต่างกับความสนใจของเด็ก เพราะนอกจากสื่อความหมายได้ตรงกับเนื้อหาแล้ว ยังมีส่วนให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ขึ้นอีกด้วย

ประโยชน์ของหนังสือสำหรับเด็ก

มีผู้ให้ทัศนะเกี่ยวกับประโยชน์ของหนังสือสำหรับเด็กไว้ดังนี้

บันลือ พุกกะวัน (2524 : 1) กล่าวถึงประโยชน์ของหนังสือสำหรับเด็กไว้ดังนี้

1. ฝึกทักษะในการอ่าน
2. ได้แนวคิดในการประพฤติปฏิบัติ
3. ได้รับความเพลิดเพลิน

ภิญญาพร นิตยประภา (2534 : 18) กล่าวถึงประโยชน์ของหนังสือสำหรับเด็กไว้ดังนี้

1. หนังสือเป็นเครื่องมือช่วยพัฒนาเด็ก เพราะการอ่านหนังสือจะทำให้เด็กมีความรู้กว้างขวาง เกิดจินตนาการ มีความคิดสร้างสรรค์ ฉลาดรอบรู้ มีไหวพริบปัญญา ไหวพริบดี
2. หนังสือเป็นอาหารสมองที่สำคัญอย่างยิ่งต่อเด็ก เนื่องจากวัยเด็กเป็นวัยที่กำลังเจริญเติบโตทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจและสมอง การที่เด็กได้อ่านหนังสือที่เหมาะสมกับวัยจะช่วยให้เด็กได้พัฒนาด้านสติปัญญาและอารมณ์ได้อย่างดี
3. นอกจากนั้นหนังสือยังเป็นเพื่อนแก้เหงา ช่วยทดแทนสิ่งที่เด็กขาด เช่น ความรู้สึกว่ามีเพื่อน ทำให้เกิดความอบอุ่นทางใจ ผ่อนคลายความตึงเครียดและได้รับความสนุกสนานเพลิดเพลิน

5. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับวรรณกรรม

บุญเหลือ เทพยสุวรรณ์ (หทัย ดันหยง 2529 : 11 ; อ้างอิงมาจากบุญเหลือ เทพยสุวรรณ์ ม.ป.ป. : 58) กล่าวว่า วรรณกรรม หมายถึง หนังสือหรือเอกสารที่มีลักษณะเป็นศิลปกรรม มีรูปแบบเนื้อหาสาระที่ผู้เขียนพยายามสื่อความคิดด้วยวิธีการใดวิธีหนึ่งมายังผู้อ่าน

สิทธา พินิจภูวดล (หทัย ดันหยง 2529 : อ้างอิงมาจาก สิทธา พินิจภูวดล. ม.ป.ป. : 55) กล่าวว่า วรรณกรรมก็คืองานเขียนรูปกวีนิพนธ์ ร้อยกรองและข้อเขียนทั้งหมดที่ใช้ภาษาร้อยแก้วได้แก่ บทความ สารคดี นวนิยาย นิทาน เรื่องสั้น บทละคร บทภาพยนตร์ บทวิทยุ โทรทัศน์ ตลอดจนคอลัมน์หนังสือพิมพ์

กล่าวโดยสรุป วรรณกรรม หมายถึง งานเขียนที่อยู่ในรูปของร้อยแก้วและร้อยกรอง ซึ่งผู้เขียนพยายามสื่อความคิดมายังผู้อ่านด้วยวิธีการใดวิธีหนึ่ง

องค์ประกอบของวรรณกรรม

องค์ประกอบของวรรณกรรมที่สำคัญมี 3 องค์ประกอบคือ (หทัย ตันหยง. 2534 : 50-52)

องค์ประกอบที่ 1	มีรส	บันเทิงใจชวนให้น่าอ่าน
องค์ประกอบที่ 2	มีอรรถาธิบาย	มีเนื้อหาหลักการดำเนินเรื่อง ชวนใจให้ผู้อ่าน
องค์ประกอบที่ 3	มีคุณากร	เป็นบ่อเกิดแห่งคุณงามความดี

1. รสวรรณกรรม เปรียบได้ดังอาหารจะต้องมีรสอร่อย เช่นเดียวกันเนื้อหาในวรรณกรรมแบบเรียน คือ อาหารสมอง ต้องมีรสชาติเช่นกัน โบราณจารย์กล่าวว่า รสวรรณกรรมมี 10 รส คือ

1.1	สังการรส	รสความรัก สมัยครุสमानสามัคคี
1.2	วีรรส	รสแห่งความกล้าหาญ ความมานะบากบั่น
1.3	กรรณารส	รสจิตใจเห็นอกเห็นใจ เอื้อเฟื้อเกื้อกูลกัน
1.4	หัสสรส	รสแห่งความสุข อารมณ์เบิกบานแจ่มใส
1.5	อัปมูตรรส	รสแห่งความแปลก พิสดาร มหัศจรรย์
1.6	ภยานกรส	รสแห่งความกลัว ยำเกรง
1.7	วิภังกรรส	รสแห่งความเกลียดชัง อาฆาต มาตราภัย
1.8	สันตรส	รสแห่งความสงบ ร่มเย็น ร่าเริง
1.9	รุทรส	รสแห่งความโกรธกริ้ว แค้นใจ
1.10	จริยรส	รสแห่งความรู้สึกนึกคิด มีเหตุผลรู้ดีชั่ว

2. อรรถาธิบายวรรณกรรม ธรรมชาติของมนุษย์ย่อมรักสวยรักงาม ชอบที่จะประดับประดาตกแต่งชีวิตให้มีสีสัน เจริญจิตให้สดใส เจริญใจเจริญตา ที่ได้พบเห็นโบราณจารย์ กล่าวไว้ว่ามี 3 อรรถาธิบายคือ

2.1 รัตติยาลังการ ได้แก่ ความงดงามที่เกิดจาก วจนลักษณ์ คือ งามด้วยรูปแบบ ด้วยคำภาษา ท่วงทำนอง ลีลาโวหาร ภาพพจน์ ฯลฯ

2.2 สภาวภูติยาลังการ ได้แก่ ความงดงามที่เกิดจาก จริยลักษณ์ คือ ชาติกำเนิด คุณลักษณะ กริยาอาการที่เหมาะสมกับกาลเทศะ และคตินิยมแห่งการดำรงชีวิต ฯลฯ

2.3 วัจนภูติยาลังการ คือ ความงามที่เกิดจาก สุนทรียลักษณ์ 2 ประเภท ประเภทแรก ภาวาลังการ คือ ความงามที่เกิดจากภาวะสร้างสรรค์หรือสรรคลักษณ์ ความเพริศพิริ้ง ความบรรเจิดจรัส ความประณีตบรรจง ความงดงาม และงดงามเพิ่มพูน เป็นอันเนืองนิตย์

สรุป คุณลักษณะของอรรถาธิบายมี 5 อย่างคือ

- (1) วจนลักษณ์
- (2) จริยลักษณ์

(3) สุนทรียลักษณ์

(4) รูปลักษณ์

(5) สรรคลักษณ์

3. คุณากร วรรณกรรมนั้นมีทั้งคุณและโทษ จึงควรเลือกสรรแต่วรรณกรรมที่มีคุณค่ามี
10 ประการ คือ

3.1 โอรุณคุณากร คือ สร้างความงามกล่อมเกลาใจคน

3.2 สมคุณากร คือ สร้างความสม่ำเสมอ เสมอต้นเสมอปลาย เป็นลักษณะนิสัยของคน

3.3 กณฺธิคุณากร คือ สร้างความเข้าใจ จูงใจคนให้เกิดจิตสำนึก

3.4 อัถุณยัตติคุณากร คือ สร้างคุณงามความดีที่แท้จริง โดยไม่เสริมแต่งจอมปลอม

3.5 ปสาทคุณากร คือ สร้างความเข้าใจโดยง่าย มีพลังจูงใจให้ปฏิบัติ

3.6 สมาธิคุณากร คือ สร้างความตั้งใจมั่น มุ่งมาตรฐานปรารถนา เอาจริงเอาจัง จริ่งใจที่จะนำไป
สู่ประโยชน์

3.7 ลีเลสาคุณากร คือ สร้างความต่อเนื่องไม่ขาดสาย เกิดความผูกพันปรองดอง

3.8 โดชคุณากร คือ สร้างความกลมกล่อมพอเหมาะพอดี ก่อให้เกิดศรัทธา ความเชื่อถือ

3.9 มธุรคุณากร สร้างความชื่นอกชื่นใจ ในสิ่งที่ทุกคนปรารถนาสมมโนรส

3.10 สุขุมมาลคุณากร สร้างความเจริญใจ ความสุขสงบเยือกเย็นในหมู่มชน

(หทัย ต้นหยง. 2534 : 50 – 52)

กล่าวโดยสรุปแล้ว องค์ประกอบของวรรณกรรมนั้นมี 3 องค์ประกอบคือ มีรสซึ่งเป็นสิ่ง
บันเทิงใจชวนให้น่าอ่าน นอกจากนั้นต้องมีลีลาการดำเนินเรื่องที่ดี ประการสุดท้ายคือ ต้องมีคุณค่า
ปลูกจิตสำนึกให้ผู้อ่านอีกด้วย

ดวงปรารถนาของวรรณกรรม

ดวงปรารถนา หมายถึง พลังที่เกิดขึ้นจากสิ่งที่ไม่มีชีวิต ทำให้เกิดมีชีวิตขึ้นโดยนัยแห่งคำทาง
นิรุกติศาสตร์ ปรารถนา หมายถึง อาการที่ผ่นคลายลมหายใจเข้าออกเป็นปฏิสัมพันธ์ระหว่างกาย
กับจิต ดังเช่น ภาษาที่ว่า "จวบจนสิ้นลมปรารถนา" คือ สิ้นแรงสิ้นพลังที่จะหายใจได้ก็คือ ความตาย
นั่นเอง สอดคล้องกับคุณตรีย คือ ปฐมภาวะของชีวิต ในตำราพระเวทโบราณ กล่าวถึง ต้นกำเนิดของ
ชีวิตไว้ด้วยถ้อยคำ 3 คำ คือ สัตตวะ มีตัวตนเนื้อหนังมังสา ราช เริ่มมีความรู้สึก ตมัส ยังมีตม
หรืออวิชชา หลังจากนั้นกายกับจิตจึงค่อยๆ พัฒนาสูงขึ้น คำว่า ปรารถนา จึงแปลว่า ผู้มีลมปรารถนา หรือผู้
มีชีวิตนั่นเอง

ดวงปรารถนาทางวรรณกรรม จึงหมายถึง แก่นความคิด (Schema) อันก่อพลังที่ทำให้
วรรณกรรมมีชีวิตชีวา เมื่ออ่านแล้วรู้สึกทันทีว่า วรรณกรรมเรื่องนั้นไม่มีสภาพที่ตายด้าน แต่กลับมี
ชีวิตแสดงอารมณ์ความรู้สึก เกิดปฏิสัมพันธ์กับจิตใจกับผู้อื่น (หทัย ต้นหยง. 2534 : 83)

การสร้างดวงปรางวรรณกรรม

หทัย ดันหยง (2534 : 84-85) ได้สรุปถึงการสร้างดวงปรางวรรณกรรมไว้ดังนี้

1. รูปแบบเคลื่อนไหว ซึ่งมีปฏิกิริยาตอบสนองอารมณ์ของผู้อ่าน เมื่อนำวรรณกรรมมาอ่าน ก็ตี วรรณกรรมนั้นมีตัวแสดงแบบ มีชีวิต มีอารมณ์ ทุกข์ สุข ที่ผู้อ่านสัมผัสได้ด้วยจิตใจ
2. อารมณ์ของเรื่องมีพลังเป็นตัวกระทำ (Treatment) สร้างจิตสำนึกใหม่ (Neo-Consciousness) ให้แก่ผู้อ่าน ผู้อ่านมองเห็นลู่ทาง แนวประพฤติปฏิบัติโน้มน้าวให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้อ่านได้
3. สร้างภาพพจน์ให้เกิดขึ้นในใจผู้อ่าน ภาพพจน์นั้นจะค่อยๆ แปรเปลี่ยนเป็นพลังงาน (สร้างจอภาพ) มโนภาพที่เด่นชัด ทำให้ผู้อ่านเกิดพิจารณาญาณวิเคราะห์ศึกษาเปรียบเทียบและวินิจฉัย หรือตัดสินใจ สรุปรวบยอด สร้างหลักการดำเนินชีวิตของตนได้ วรรณคดีสำคัญๆ ของโลก สร้างมหากวี วีรบุรุษ นักปราชญ์ นักต่อสู้ นักคิด นักวิทยาศาสตร์ มากมายนับไม่ถ้วนแล้ว
4. ปมและเงื่อนงำ ในวรรณกรรมเป็นเสมือนห้องเรียนเล็กๆ ที่กระตุ้นให้ผู้อ่านค้นพบวิถี คล้คลาย แก้ปมปัญหา ปมวรรณกรรม (Literary Complex) จึงเป็นบทเรียนแบบฝึกหัดให้สมองคิด ลับสมองให้มีความเฉลียวฉลาด คิดลึกลับและท้าทาย เช่น กองทัพอิรักชุดสุดท้ายเทราดน้ำมันเอาไว้ เผาทำลายกองทัพสัมพันธมิตรในสงครามอ่าวเปอร์เซีย นี่คือนวนที่ผู้อ่านพยายามค้นหาและรอคอย วิธี แก้ปัญหาของฝ่ายกองทัพพันธมิตร ว่าจะทำอย่างไร ดังนี้ เป็นต้น
5. สีสันที่ประจักษ์ คนที่มีชีวิต มีลมหายใจ ผิวพรรณย่อมแสดงสีสันทว่าคนนั้นมีชีวิตเช่นเดียวกับวรรณกรรมย่อมมีสีสัน สีสันนั้นเกิดขึ้นอย่างประจักษ์ชัด ความประจักษ์มีทั้งประจักษ์จริงคือ วรรณกรรมมีตัวตนปรากฏภาพพจน์ให้เห็นชัดประจักษ์ใจ ผู้อ่านยอมรับว่าวรรณกรรมนั้นเกิดเป็น เรื่องราว อ่านได้ แปลความหมายตีความออกไป ประจักษ์ตา สัมผัสได้ด้วยตา เป็นโครงร่าง รูปแบบ การแสดงออกเป็นรูปลักษณ์ (Figure) ให้เห็นเป็นร้อยแก้ว บทกวี เป็นต้น สีสันที่ประจักษ์ เช่นเนื้ออยู่ สภาวะของวรรณกรรมดังกล่าวมาแล้ว งานเขียนซึ่งจะได้ชื่อว่าเป็นวรรณกรรม วรรณคดี นั้นย่อมมี ทั้งรส อลังการ และคุณากร พร้อมสรรพ

กล่าวโดยสรุป การสร้างดวงปรางวรรณกรรมนั้น เป็นการที่ทำให้วรรณกรรมมีความสนุกสนาน มีชีวิตชีวา บรรยายให้ผู้อ่านเกิดภาพพจน์ นอกจากนั้นต้องสร้างจิตสำนึกให้เกิดกับผู้อ่าน อีกด้วย

การปรุงรสวรรณกรรม

การปรุงรส มีองค์ประกอบสำคัญอยู่ 2 ประการคือ

ประการแรก การปรุงรสด้วยการผูกปมวรรณกรรม (Literary Complex)

ประการหลัง การปรุงรสด้วยการสร้างภาพพจน์ทางภาษา (Figure of Speech)

การผูกปมวรรณกรรม

ปมในแง่ของวรรณกรรม ก่อให้เกิดพลังเร้าใจ ทำให้เกิดการร่วมอารมณ์ใจผู้อ่านให้ติดตามคลี่คลายปัญหาในการละคร (Dramatic) อาจเรียกว่า มุข (Gag) มุขเกิดขึ้นจากการสร้างปฏิสัมพันธ์ปลูกจิตสำนึกระหว่างบุคคลผู้แสดงกับผู้ชม จึงเรียกอีกอย่างหนึ่งว่า มุมมอง (Viewing Point)

ปมเป็นตัวกระทำ (Treatment) ทำให้เกิดความเข้มข้น (Density) ความเข้มข้นก็คือ พลังของวรรณกรรมอาจวัดประเมินได้ด้วยเทคนิคสมัยใหม่

ปมอาจถูกวางหรือเกิดขึ้นตามเงื่อนไขของเรื่อง คือ จุดใดจุดหนึ่งของฉากอาจมีปมเล็กปมใหญ่ ปมซ้อนซ้อนเงื่อนไข ทำให้ผู้อ่านจะต้องจับจ้องค้นหาด้วยความเร้าใจ เพราะไม่อาจจะพยากรณ์ได้ว่าเรื่องจะลงเอยแบบใด (หทัย ดันหยง. 2534 : 58)

ปัจจัยสร้างปมวรรณกรรม

การผูกปมจะต้องกำหนดองค์ประกอบไว้ 2 ประการ

ประการแรก ตั้งตัวเงื่อนไขปม

ประการหลัง เลือกสรรตัวปัจจัย

1. ตัวเงื่อนไขปมวรรณกรรม

หทัย ดันหยง ได้สรุปตัวเงื่อนไขปมวรรณกรรม 8 ประการคือ

1.1 เงื่อนไขปมรูปลักษณ์ (Figure) ได้แก่ ปมที่สร้างขึ้นจากลักษณะที่เห็นภายนอก
ทั่วๆ ไป

1.2 เงื่อนไขปมอัดดสาระ (Descriptive) ได้แก่ ปมที่สร้างขึ้นจากสารคดี เรื่องราวต่างๆ

1.3 เงื่อนไขปมพฤติกรรม (Behaviors) ได้แก่ ปมที่สร้างขึ้นจากการแสดงออกของตัวแสดง

1.4 เงื่อนไขปมมิติ (Dimension) ได้แก่ ปมที่สร้างขึ้นจากมาตรหรือการวัดความลึกกว้าง
ยาว สูง หนา ฯลฯ

1.5 เงื่อนไขปมประมาณหมาย (Approximation) ได้แก่ ปมที่สร้างขึ้นจากการคาดคะเน
ปริมาณ

1.6 เงื่อนไขปมพลัง (Power) ได้แก่ ปมที่สร้างขึ้นจากพลัง

1.7 เงื่อนไขปมทิศทาง (Direction) ได้แก่ ปมที่สร้างขึ้นจากทิศทาง

1.8 เงื่อนไขปมเปรียบเทียบ (Comparision) ได้แก่ ปมที่สร้างขึ้นจากลักษณะการเทียบ
เคียงของหลายสิ่ง

2. ตัวปัจจัยสร้างปม

2.1 รูปลักษณ์ ได้แก่ ภาพ สี สัน รูปทรง ลักษณะ รูปแบบ ลวดลาย รงค์ มวล ชาติ ลีลา
กวี ร้อยแก้ว ร้อยกรอง ฯลฯ

2.2 อัดดสาระ ได้แก่ ประวัติศาสตร์ ภูมิศาสตร์ สารคดี ความรู้ ปกิณกะ ปิรพรรณ เหตุการณ์ ข่าวสาร บทพิสูจน์ วิธีการ มโนสำเร่ ทศนศึกษา นวัตกรรม ฯลฯ

2.3 พฤติกรรม ได้แก่ อารมณ์เข้าขั้น ความรัก ความซัง ความโหด ความกลัว ความกล้า ความอึดแอ็บ ความสมหวัง ความผิดหวัง ความเศร้าสร้อย ความถดถอย ฯลฯ

2.4 มิติ ได้แก่ ความซับซ้อน ซ่อนเงื่อนซ่อนคม ช้นเชิง ความลึกกลับ มีดมน มายาการ ความคับแค้น ความเว้งว่าง ความแปลกแยก ความปลอดโปร่ง ความอัดอั้น ความอดตัน

2.5 การประมาณหมาย ได้แก่ ความไม่คาดคิด สิ่งเหลือวิสัย สดวิสัยเรื่องทำท่าย ความตื่นเขิน ปริมาณมากน้อย ความหนาบง ความคลุมเครือ ความกลืนกิน ความนับปล้น ลักษณะขาดๆ เกินๆ ความเหลือมล้ำ ความหละหลวม ความลึกกลับ สิ่งเหลือเชื่อ ความหลอกหลอน

2.6 พลัง ได้แก่ ความร้อนแรง ความรุ่งโรจน์เรืองรอง อาการเร่งเร็ว ความรวบรัด อาการเรื่อย ๆ สภาวะรอน ๆ ความราบรื่น ลักษณะลุ่ม ๆ ดอน ๆ สิ่งเหนือพลัง ความอ่อนล้าโรยรา ความร่วงโรย อ่อนแรง ความไร้พลัง ฯลฯ

2.7 ทิศทาง ได้แก่ ลักษณะคู่ขนาน ความสอดคล้องและสอดคล้องความขัดแย้ง ความผูกพัน อาการตัดกัน ความวกวน วนเวียน อาการไม่รู้จักจบ การหักมุม มุมกลับ ความยอกย้อน อาการสอนกลับ อาการพุ่งตรง อาการหลงทาง ความคด อ้อมค้อม อาการหักเห อาการหลงไหล

2.8 การเปรียบเทียบ ได้แก่ ลักษณะเท่ากัน ต่างกัน ความผิดเพี้ยน (การ์ตูน) ความคล้ายคลึง ลักษณะแฝด ความตัดเทียม สภาพจำลองแบบ การทดแทน การเทียบเคียง ฯลฯ

อรรถลักษณะทางวรรณกรรม (Literary Genre)

ปกติรากเหง้าพื้นฐานของวรรณกรรมสำหรับเด็กและวรรณกรรมที่เรานำมาใช้เป็นสื่อแบบเรียนนั้นมีหลายประเภท รากเหง้าที่กล่าวนี้เรียกทางภาษาวិชาการว่า อรรถลักษณะ (Genre) (หทัย ดันหยง. 2534 : 104)

ลักษณะที่สำคัญ ได้แก่

1. อรรถลักษณะวรรณกรรมสำรวล (Comedy) เน้นความบันเทิง สนุกสนาน ความสุข
2. อรรถลักษณะวรรณกรรมกำสรวล (Tragedy) เน้นความโศกเศร้า รันทด สลดใจ ฯลฯ

อย่างไรก็ตาม อรรถลักษณะที่มีแตกแยกกันออกไป เช่น อรรถลักษณะชวนฝัน (Fantasy) อรรถลักษณะเน้นอารมณ์ขัน (Humour) อรรถลักษณะเสียดสี (Satire) อรรถลักษณะล้อเลียน (Parody)

สิ่งที่คุณเขียนวรรณกรรมแบบเรียนพึงเข้าใจอย่างยิ่งก็คือ อรรถลักษณะของวรรณกรรมสำหรับเด็กจะเดินไปในทางวรรณกรรมสำรวล คือ กล่าวถึงแต่ความสุข ความสมหวัง ความสนุก สนานร่าเริง บันเทิงใจทั้งสิ้น มีน้อยมากที่จะใช้อรรถลักษณะวรรณกรรมกำสรวล

เรื่องตาย, ทารุณโหดร้าย, ความอาฆาต เช่นฆ่า, เคียดแค้น, การทำร้าย, การฆ่าฟัน ฯลฯ เหล่านี้ไม่ควรใช้เป็นอรรถลักษณะของวรรณกรรมสำหรับเด็กเด็ดขาด

อรรถลักษณะกำสรวล ใช้ได้บางกรณี การยกย่องวีรบุรุษ การเชิดชูเกียรติ ความเสียสละ ประวัติศาสตร์ ฯลฯ

อรรถลักษณะกำสรวล บางทีก็ยอมให้เจือปนอยู่ในเนื้อหา สำหรับตัวละครที่มีใช้ตัวเอกของเรื่อง แต่เป็นตัวละครที่ไม่มีมีความสำคัญอันใด

บทบาทของวรรณกรรมเชิงศึกษาศาสตร์

สโนว์ มีชั้นหมาก (2537 : 11-12) ได้กล่าวถึงบทบาทของวรรณกรรมเชิงศึกษาศาสตร์ไว้ดังนี้

1. สื่อพัฒนาการเรียนรู้

ปัจจุบันสื่อการเรียนรู้ต่างๆ สำหรับเด็กมีโลกทรรศน์กว้างขวางมาก อันเป็นผลมาจากความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีทางการศึกษา การผลิตวรรณกรรมเพื่อการเรียนรู้สำหรับเด็กก็เช่นเดียวกันได้พัฒนารุดหน้าไปมากทั้งด้านแนวคิด เนื้อหาสาระและเทคโนโลยีทางการผลิตและพิมพ์ ความเจริญก้าวหน้าทั้งหลายทั้งปวงของโลกนี้ถูกประมวลเป็นเรื่องราวเรียบเรียงเป็นวรรณกรรม เพื่อปรุงรสเนื้อหาสำหรับสื่อการเรียนรู้สำหรับเด็ก สื่อสารมวลชนทุกประเภทที่จะทำให้เกิดได้รับความรู้ ความเข้าใจเกิดเจตคติต่างๆ นั้นล้วนแต่ใช้วรรณกรรมเป็นตัวสื่อทั้งสิ้น เช่น การสร้างเจตคติในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมก็ใช้การ์ตูน ดนตรี ฯลฯ ซึ่งมีอยู่ในบทโทรทัศน์ วิดีทัศน์ ฯลฯ ซึ่งสื่อเหล่านี้มีลักษณะของปรัวรรณกรรม (Paraliterature) ดังกล่าวแล้วทั้งนั้น

2. สื่อพัฒนาทักษะทางภาษา

เป็นที่ยอมรับในวงการเรียนการสอนว่าคุณลักษณะของวรรณกรรมซึ่งประกอบด้วยโครงสร้างทางภาษาที่ถูกต้องงดงามนั้น ได้มีส่วนสำคัญในการพัฒนาทักษะภาษาโดยตรง และเป็นสื่อพัฒนาที่ทรงคุณภาพยิ่ง วรรณกรรมสามารถสร้างสรรค์ขึ้นด้วยรูปแบบอันหลากหลายภายในหนังสือสำหรับเด็ก ซึ่งมีภาษาภาพเป็นภาพจริง ภาพการ์ตูน ภาพลายเส้น ภาพถ่าย ฯลฯ ภาษาภาพจะค่อยๆ พัฒนาความคิดรวบยอดทางภาษาไปสู่ภาษาสัญลักษณ์ โดยเฉพาะในระยะเด็กปฐมวัยนั้นวรรณกรรมที่พ่อแม่อ่านให้เด็กฟังหรือได้ดูจากโทรทัศน์ วิดีทัศน์ เป็นปัจจัยสำคัญในการกระตุ้นให้เด็กเล็กๆ เกิดความพร้อมในการอ่านโดยที่เขาอ่านวรรณกรรมในสื่อนั้นๆ

3. สื่อพัฒนาทางกาย จิตใจและสังคม

นักการศึกษาทั่วไปต่างก็ยอมรับความจริงที่ว่าทำให้เด็กอ่านวรรณกรรมนั้นเป็นวิธีการสร้างทรัพยากรมนุษย์ที่แท้จริง ความเจริญทางวิทยาศาสตร์ มนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ ล้วนเกิดจากความคิดสร้างสรรค์ของมนุษย์ และมนุษย์ผู้ชาญฉลาดย่อมเกิดความคิดสร้างสรรค์นั้นจากจินตนาการทั้งสิ้น

เด็กกับวรรณกรรม

หนังสือเรียนเป็นวรรณกรรมสำหรับเด็กและเยาวชนประเภทหนึ่ง เพราะมีลักษณะเป็นศิลปกรรม มีรูปแบบ เนื้อหาสาระที่ผู้เขียนพยายามสื่อความคิดด้วยวิธีการใดวิธีหนึ่งมายังผู้อ่าน (บุญเหลือ เทพยสุวรรณ และเจตนา นาควัชระ. 2520 : 58) วรรณกรรมสำหรับเด็กในทศวรรษศึกษาศาสตร์ หมายถึง วัสดุการอ่านอันเป็นปัจจัยในการพัฒนาชีวิตของเด็กทั้งทางด้านพุทธิพิสัย จิตพิสัยและทักษะพิสัย ทั้งนี้เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของเด็กให้เกิดประสิทธิผลยิ่งขึ้น วรรณกรรมสำหรับเด็กย่อมมีบทบาทในชีวิตของเด็กทุกเพศทุกวัย ทั้งในและนอกระบบโรงเรียนโดยมีจุดมุ่งหมายที่จะเสริมทักษะ เสริมประสบการณ์ เสริมความสนใจและให้ความบันเทิงเป็นสำคัญ หนังสือสำหรับเด็กที่มีคุณภาพย่อมมีลักษณะเป็นวรรณกรรม วรรณกรรมสำหรับเด็กที่ดีเด่นก็มีลักษณะเป็นวรรณคดีที่ทรงคุณค่า การสร้างหนังสือสำหรับเด็กก็คือการใช้ทรัพยากรทางวรรณกรรมให้เป็นประโยชน์แก่การศึกษาเล่าเรียนสำหรับเด็ก ทรัพยากรทางวรรณกรรมนั้นหมายถึง รูปแบบ และเรื่องราวที่มีอยู่ในวรรณกรรมซึ่งทรงคุณค่า ทั้งที่เป็นสื่อสุนทรียภาพและพัฒนาจิตใจของเด็กไปพร้อมๆ กับวรรณกรรมสำหรับเด็ก อาจจำแนกออกได้เป็น 8 ประเภทคือ

1. วรรณกรรมดั้งเดิมหรือคติชาวบ้าน ได้แก่ วรรณกรรมสำหรับเด็กที่มีมาแต่ดั้งเดิมเป็นมรดกทางวัฒนธรรมตกทอดกันมาในสังคม ซึ่งโดยมากไม่ปรากฏหลักฐาน บ่อเกิดนามผู้แต่ง ซึ่งอาจจะเป็นในรูปมุขปาฐะ คือ จดจำเล่าสืบทอดกันมา และอมุขปาฐะ คือ บันทึกไว้เป็นลายลักษณ์อักษร
2. วรรณกรรมกวีนิพนธ์ ได้แก่ หนังสือประเภทวรรณกรรมที่แสดงออกในลักษณะศิลปกรรมทั้งทางร้อยแก้วและร้อยกรอง
3. วรรณกรรมถ่ายทอดได้แก่ วรรณกรรมที่เป็นมรดกความจำหรือบันทึกไว้เป็นหลักฐาน
4. วรรณกรรมเนื้อหา ได้แก่ วรรณกรรมที่มีลักษณะของเนื้อหาที่แตกต่างกัน คือ บางพวกเป็นสารคดี บางพวกเป็นบันเทิงคดี
5. วรรณกรรมจริยศาสตร์ ได้แก่ วรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับจริยธรรม ลัทธิ ศาสนา ความเชื่อ ค่านิยม กฎหมาย ข้อบังคับ ระเบียบแบบแผน ขนบประเพณีต่างๆ
6. วรรณกรรมทางวิทยาศาสตร์ ได้แก่ วรรณกรรมที่เกิดขึ้นในยุคใหม่ส่วนใหญ่เกี่ยวกับจินตนาการทางวิทยาศาสตร์ สภาพความเป็นอยู่ สิ่งแวดล้อมและชีวพรรณต่างๆ
7. วรรณกรรมร่วมสมัย (Contemporary Literature) ได้แก่ วรรณกรรมที่เน้นสภาพตามแนวความคิดสร้างสรรค์ ในภาวะแวดล้อมปัจจุบัน ซึ่งมีลักษณะบ่งบอกกลมกลืน เชื่อมต่อกับอดีตและเื่อออำนาจกับภาวะที่จะก้าวไปสู่อนาคต
8. ปรัวรรณกรรม (Paraliterature) ได้แก่ วรรณกรรมที่ยังแฝงอยู่ในรูปอื่นๆ เช่น วรรณกรรมในศิลปการแสดง วิจิตรศิลป์ ดนตรี เพลง นาฏศิลป์ คติชาวบ้าน เป็นต้น

วรรณกรรมกลุ่มใหญ่สำหรับเด็ก ก็คือ วรรณกรรมที่มีเนื้อหาประเภทนิทานนิยาย ซึ่งเป็นวัสดุ การอ่านที่ช่วยส่งเสริมและหล่อหลอมจิตใจเด็ก เพื่อให้ได้รับประโยชน์และคุณค่าจากการอ่าน และ ช่วยให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น นิทานนั้นมีเค้าโครงค่อนข้างจะยึดสำนึกนิยม (Lealism) มุ่งเน้นด้านคุณธรรม คติสอนใจ มุ่งสร้างสรรค์ ลักษณะนิสัยของคนเป็นสำคัญ ส่วนนิยาย นั้นค่อนข้างจะยึดแนวคิดทางจิตนิยม (Idealism) มุ่งสร้างสรรค์จินตนาการเป็นสำคัญ (หทัย ดันหยง 2528 : 12-64)

วรรณกรรมประเภทนิทานนั้น ปรากฏว่าเด็กทุกชาติทุกภาษา ชอบอ่านนิทาน (ปราณี เขียงทอง 2526 : 136) เด็กจะได้รับอิทธิพลอย่างมากจากสิ่งที่เด็กอ่านและนำไปเป็นวรรณกรรมที่ดี เด็ก ก็จะได้รับคุณค่าและเจตคติที่ดีจากวรรณกรรมนั้นๆ (Aclame. 1954 : 107) การให้เด็กได้ฟังนิทานที่มีคุณค่าเพื่อเสริมประสบการณ์ของเด็กนี้เป็นสิ่งจำเป็นมากในการพัฒนาทางจิตใจและตามความสามารถของเด็ก จากการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับอิทธิพลของนิทานที่มีต่อเด็กกลุ่มหนึ่งๆ ของชาติ พบว่า ชาติใดที่นิทานสำหรับเด็กมีเนื้อหาเกี่ยวกับการใฝ่สัมฤทธิ์มาก ภายในช่วง 5 ปี หลังจากนั้นชาตินั้นจะมีความก้าวหน้าทางเศรษฐกิจมากขึ้นกว่าเดิมอย่างเห็นได้ชัด ซึ่งแสดงว่านิทานสำหรับเด็ก อาจเป็นส่วนสำคัญที่จะเตรียมเยาวชนของชาติให้พร้อมที่จะพัฒนาทางเศรษฐกิจเมื่อเป็นผู้ใหญ่ (หทัย ดันหยง. 2532 : 135 ; อ้างอิงมาจาก ดวงเดือน พันธุมนาวิน. 2522 : 29)

สำหรับวรรณกรรมที่ใช้เป็นเนื้อหาของบทเรียนนั้น ตามคู่มือการใช้หลักสูตรประถมศึกษาได้ เขียนไว้ว่า การแต่งหนังสือเรียนภาษาไทย สอดแทรกบทร้อยกรองง่าย ๆ เพื่อให้เด็กเกิดความสุข สนุกและปลูกฝังความรู้สึกในรสนิยม คำต่างๆ ที่กำหนดให้นำมาแต่งเป็นหนังสือเรียนแต่ละบทโดยคำนึงถึงการพัฒนาคำเป็นขั้นๆ โดยผูกเป็นเรื่องราวให้น่าอ่าน ผู้เรียนจะได้รับความสนุกสนาน เพลิดเพลิน และฝึกฝนความรู้และทักษะในการอ่านไปพร้อมกันด้วย (กรมวิชาการ. 2533 : 15-16)

ลักษณะวรรณกรรมสำหรับเด็ก

สมาคมภาษาหนังสือแห่งประเทศไทย (สนัน มีขันหมาก. 2537 : 28 ; อ้างอิงมาจากสมาคม ภาษาหนังสือแห่งประเทศไทย. 48 : 82) ได้กล่าวถึงวรรณกรรมสำหรับเด็กไว้ดังนี้

1. ระบบของหลักสูตรและการสอนในแต่ละหน่วยการเรียนรู้ ซึ่งจะมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน อันมีความคิดรวบยอดกับจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมเป็นองค์ประกอบสำคัญที่จะวัดและสังเกต ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนได้จากการผ่าน-ไม่ผ่านจุดประสงค์ ปัญหาการเรียนมีผลการเรียนต่ำ ไม่ผ่านจุดประสงค์ จึงเป็นปัญหาที่น่าสนใจที่จะต้องบริหารจัดการแก้ไข

2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความสำเร็จและความล้มเหลวทางการเรียนการสอนขึ้นอยู่กับ ประสิทธิภาพของสื่อที่ใช้ถ่ายทอดการเรียนรู้ สื่อพื้นฐานสำคัญของระบบหลักสูตรและการสอนของไทย ส่วนใหญ่ยังติดอยู่กับสื่อวัสดุ (Software) และหลีกเลี่ยงไม่ได้หรือจำเป็นต้องมี คือ แบบเรียน การใช้สื่อเป็นแบบเรียนจะมีปัญหาเกิดขึ้นเกี่ยวกับศักยภาพการสนองตอบการเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นอันมาก

3. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนขึ้นอยู่กับทักษะทางภาษา อันเป็นเครื่องมือในการเรียนรู้ทักษะที่มีปัญหาอย่างยิ่งในการเรียนการสอน สื่อทางภาษาก็คือแบบเรียน อันจะเป็นตัวปัจจัยสำคัญในการแก้ปัญหา ซึ่งเชื่อกันว่าสื่อเชิงวรรณกรรมนั้นมีพลังกระตุ้นสูง และน่าสนใจกว่าวัสดุเบาอย่างอื่น

4. การกำหนดสื่อถ่ายโยงการเรียนรู้หลายๆ อย่าง มักจะจริงจางบางพื้นที่บางโอกาสเพราะเนื่องจากสภาพเศรษฐกิจ ความรู้ ความสามารถของครู จำเป็นจะต้องแสวงหานวัตกรรมมาใช้ โดยคำนึงถึงว่าสร้างอย่างไรจะได้มาซึ่งสื่อสากลอันเป็นสภาพปานกลางราคาถูก ไม่เป็นพิษต่อสิ่งแวดล้อม ไม่เกินขีดความสามารถที่โรงเรียนทั่วราชอาณาจักรพึงมีพึงใช้ หรือเรียกว่า "การแสวงหาเทคโนโลยีที่เหมาะสม" (Appropriate Technology)

5. กลไกการเรียนรู้ของผู้เรียนกับแนวทางการใช้หลักสูตร และบูรณาการทางการสอนที่ผลิตหลักการรวมหน่วย (Unit Whole) ของทฤษฎีสนาม อาจมีข้อบกพร่อง ช่องว่าง จุดอ่อนหรือไม่สัมพันธ์กัน ดังเช่น การใช้สื่อแบบเรียนต่างๆ ไป ไม่สามารถสนองการเรียนรู้ได้จริง ซึ่งการเรียน การสอนทั่วไปอาจจะเน้นความคิดรวบยอดหลัก (Main Concept) แต่ไม่เน้นความคิดรวบยอดรอง (Sub Concept) หรือความคิดรวบยอดรายย่อย (Mini Concept) ซึ่งมีการเรียนการสอนในสภาพเช่นนี้ทำให้ความคิดรวบยอดรายย่อยถูกมองข้ามไปโดยมิได้เน้น จึงทำให้นักเรียนไม่สามารถ ผ่านจุดประสงค์ที่เชื่อมโยงกับความคิดรวบยอดรองหรือความคิดรวบยอดนั้น (หทัย ดันหยง 2531 : 9)

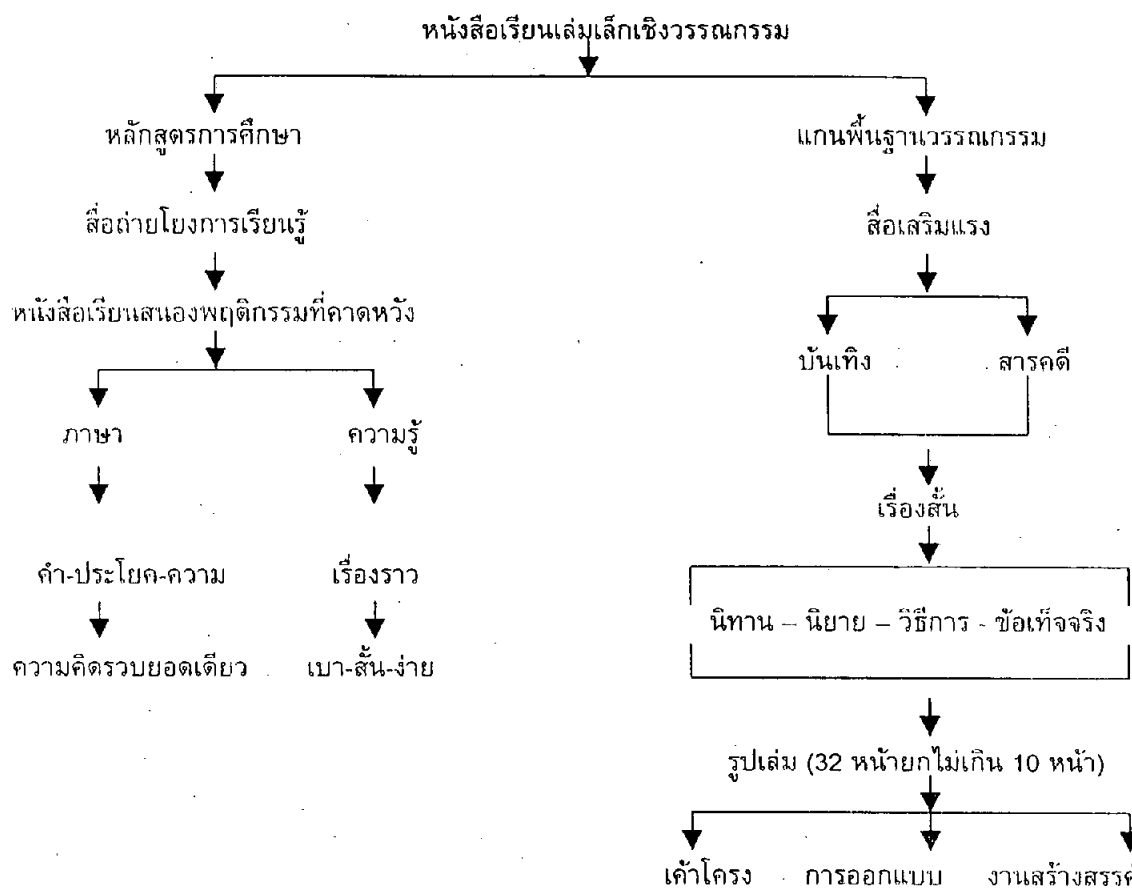
วัตถุประสงค์ของการสร้างแบบเรียนเล่มเล็กเชิงวรรณกรรม

การสร้างแบบเรียนเล่มเล็กเชิงวรรณกรรม มีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นสื่อสำคัญในการเรียนการสอนดังนี้

1. เพื่อเป็นการสร้างสื่อนวัตกรรมมาใช้ในกระบวนการเรียนการสอน
2. เพื่อใช้แบบเรียนเล่มเล็กเชิงวรรณกรรมเป็นแกนนำไปสู่การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยเน้นการพัฒนาการอ่านเพื่อสร้างทักษะทางการอ่านของนักเรียนให้สูงขึ้น
3. เพื่อใช้ในการวิจัยและพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอน
4. เป็นปัจจัยสนองการเรียนรู้เพื่อให้เกิดความคิดรวบยอดย่อย
5. เป็นปัจจัยสนองการเรียนรู้เพื่อบรรลุวัตถุประสงค์เชิงวรรณกรรม
6. เป็นสื่อที่ครูมีความสามารถในการสร้างได้ด้วยตนเอง
7. เพื่อใช้ในการเสริมความสมบูรณ์ให้กับสื่อใหญ่ ซึ่งครอบคลุมไม่ทั่วถึง
8. เพื่อเป็นการประหยัดทรัพยากรในการผลิต แต่ให้ประโยชน์สูงและตรงตามความต้องการ
9. สามารถสร้างเพื่อสนองความต้องการของท้องถิ่นแต่ละแห่งได้ (หทัย ดันหยง. 2531 : 3-8)

จากวัตถุประสงค์ดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่าการสร้างแบบเรียนเล่มเล็กเชิงวรรณกรรมนั้น เป็นการพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอน โดยการสร้างสื่อนวัตกรรมมาใช้ในการเรียนการสอนเพื่อให้เกิดความคิดรวบยอดย่อย โดยสนองความต้องการของท้องถิ่นแต่ละแห่งด้วย

โครงสร้างของหนังสือเรียนเล่มเล็กเชิงวรรณกรรม

ภาพประกอบ 3 แผนภูมิโครงสร้างของแบบเรียนเล่มเล็กเชิงวรรณกรรม

(หทัย ดันหยง. 2532 : 67)

คุณลักษณะของหนังสือเรียนเล่มเล็กเชิงวรรณกรรม

หทัย ดันหยง (2532 : 69) ได้กล่าวว่า แบบเรียนเล่มเล็กเชิงวรรณกรรมที่นำมาใช้ในการเรียนการสอนที่น่าสนใจในครั้งนี้ ควรเป็นหนังสือที่เหมาะสมต่อสภาพต่างๆ ดังนี้

1. การประจักษ์ตน (Self - Actualization)
2. การพึ่งตนเอง (Self - Dependence)
3. การสร้างสรรค์ด้วยตนเอง (Self - Creativity)
4. การอนุรักษ์ธรรมชาติ (Natural Conservation)
5. การแสวงหาได้ในท้องถิ่น (Local Searching)
6. สดุดีประหยัด (Exact Economy)
7. สอดคล้องกับสังคมและวัฒนธรรม (Social - Cultural Compatibility)
8. ราคาถูกแต่ประโยชน์คุ้มค่า (Lowprice Valuability)
9. เกิดขึ้นจากความต้องการร่วมกัน (Common Needs) (หทัย ดันหยง. 2532 : 68-69)

ขั้นตอนการผลิตหนังสือเรียนเล่มเล็กเชิงวรรณกรรม

หนังสือเรียนเล่มเล็กเชิงวรรณกรรม มีขั้นตอนและยึดหลักในการผลิตโดยพิจารณาหลักการตามหัวข้อดังนี้ (ทหัย ดันหยง. 2532 : 69)

ภาพประกอบ 4 แผนภูมิแสดงขั้นตอนการผลิตแบบเรียนเล่มเล็กเชิงวรรณกรรม

ขั้นตอนการเขียนโครงร่างต้น (Plot I)

ในการเขียนโครงร่างต้นของหนังสือในขั้นแรก ประกอบด้วยขั้นตอนการดำเนินการดังนี้ (หทัย ดันหยง. 2532 : 70)

1. เจาเรื่อง (Ideal Title)
2. แนวคิดโครงร่างจินตนาภาพ (Plotting)
3. แก่นเรื่อง (Theme) เป็นเรื่องราวและเป็นภาพพจน์สั้นๆ
4. ตัวแสดงพฤติกรรม (Character) แสดงออกให้เห็นภาพพจน์ของเรื่องราวต่างๆ ให้เห็น
5. ฉาก (Atmosphere) ประกอบขึ้นหลายๆ ฉาก มีสีสันให้ความรู้สึกรวมกันหลายๆ ฉาก เข้าเป็นรูปเล่ม
6. ภาพพจน์ (Figure of Speech) มองเห็นสะท้อนในด้านความรู้สึกคล้อยตามไม่เห็นด้วยสอดคล้อง

ขั้นตอนการเขียนโครงร่างต้นฉบับ (Manuscript)

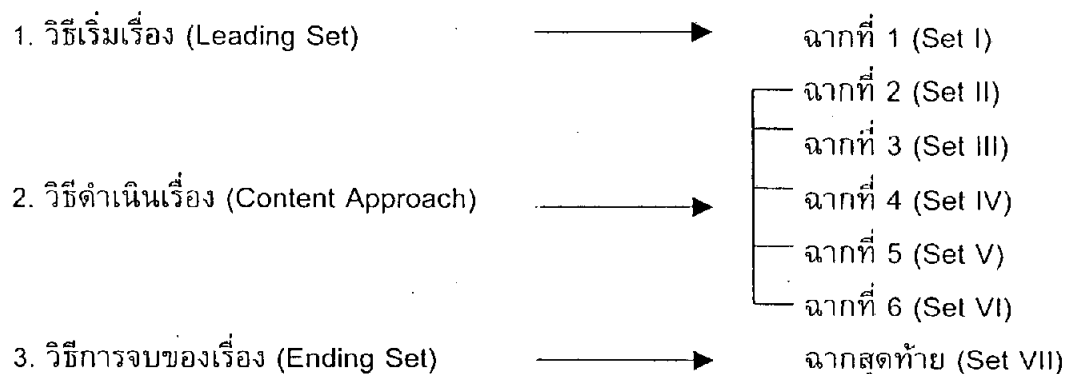
การเขียนโครงร่างต้นฉบับของหนังสือ มีขั้นตอนการดำเนินการดังนี้ (หทัย ดันหยง. 2532 : 70)

1. ชื่อเรื่องและเรื่องราวที่เขียน (Title)
2. การกำหนดแกนพื้นฐานและรูปแบบของวรรณกรรม (Genre and format) มีทั้งรูปแบบหนังสือร้อยแก้ว ร้อยกรอง ขนาดของหนังสือ เนื้อหาสอดคล้องกับวิชาใดที่เรียน
3. เนื้อหาสาระ (Story Content) เป็นประเภทร้อยแก้ว ร้อยกรอง ความเรียง
4. มโนทัศน์หรือความคิดรวบยอดเดียว (Single Concept) มีเนื้อความที่มุ่งเน้น มีความคิดรวบยอดเพียงความคิดเดียว
5. ข้อมูลหลักฐาน (Fact) มีการให้ข้อมูลที่เกิดจากการบันทึกเหตุการณ์ต่างๆ ไป ตัวเลข บุคลิกลักษณะของตัวละครที่จัดใส่ลงไป
6. ถ้อยคำภาษา (Wording) ขยายจากคำศัพท์เป็นบทละครสนทนาระหว่างบุคคลต่อบุคคล ของตัวละครในเรื่องนั้นๆ

ขั้นตอนการเขียนลำดับเรื่อง (Setting)

การเขียนโครงร่างลำดับเรื่อง จะดำเนินเป็นขั้นตอนในแต่ละฉากติดต่อกันไปอย่างต่อเนื่องซึ่งมีลำดับขั้นตอน ดังนี้

โครงร่างลำดับเรื่อง

ภาพประกอบ 5 แสดงขั้นตอนการเขียนลำดับเรื่อง

ขั้นตอนการเขียนโครงร่างแบบเรียนเล่มเล็กเชิงวรรณกรรม

โครงร่างของหนังสือเรียนเล่มเล็กเชิงวรรณกรรม เป็นหนังสือที่มีขนาด 32 หน้ายก โดยมีส่วนประกอบกันเป็นรูปเล่ม ดังนี้ (หทัย ดันหยง. 2532 : 71-72)

1. ส่วนปก ประกอบด้วย ชื่อเรื่องหนังสือ ชื่อผู้แต่ง ชนิดของหนังสือเรียน
2. คำนำ ประกอบด้วย การเขียนที่บอกแนวคิด หลักการ ความเป็นมาจุดประสงค์/ เป้าหมาย และประกาศคุณภาพการ
3. เนื้อหา ประกอบด้วย พฤติกรรมที่แสดงออกมาจากตัวละครภายในเรื่องที่มีความคิดรวบยอดเดียวในเนื้อหา
4. ส่วนเสริม ประกอบด้วยวิธีใช้ ข้อแนะนำ ข้อเสนอแนะกิจกรรม และประวัติผู้แต่ง

บรรณาธิการกิจ

บรรณาธิการกิจของหนังสือเรียนเล่มเล็กเชิงวรรณกรรม ประกอบด้วยขั้นตอนตามลำดับดังนี้

1. ตรวจสอบ – โครงสร้าง
2. ตรวจสอบ – การใช้ภาษา
3. ตรวจสอบ – ประเมินจุดประสงค์
4. ปรับปรุงครั้งที่ 1
5. ทดสอบคุณภาพ (Tryout)
6. ปรับปรุงครั้งที่ 2
7. นำไปใช้
8. ปรับปรุงครั้งที่ 3 (และมีการปรับปรุงอยู่ตลอดเวลา)

ประโยชน์ของแบบเรียนเล่มเล็ก

หทัย ดันหยง (2532 : 72) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของแบบเรียนเล่มเล็กเชิงวรรณกรรมไว้ดังนี้

1. ช่วยให้ผู้เรียนเรียนรู้ผ่านจุดประสงค์ได้แน่นอนยิ่งขึ้น
2. จัดลำดับการเรียนรู้โดยตรงในแต่ละความคิดรวบยอด
3. สื่อเชิงวิเคราะห์การเรียนรู้ความคิดรวบยอดย่อย
4. ช่วยเสริมนำไปสู่กิจกรรมการเรียนการสอน
5. สื่อสนองการเรียนรู้แห่งปวงชนครอบคลุมการใช้ประโยชน์ได้ทุกกรณี
6. ช่วยควบคุมเชื่อมโยงระดับการเรียนรู้ของผู้เรียนแต่ละบุคคล
7. เชื่อมโยงการเรียนรู้ให้เป็นเอกภาพ
8. เกิดความรู้สึกร่วมระหว่างบุคคล

6. เอกสารที่เกี่ยวกับการทดสอบประสิทธิภาพของแบบเรียนเล่มเล็กเชิงวรรณกรรม

การทดสอบประสิทธิภาพ เป็นขั้นตอนที่สำคัญอย่างยิ่งต่อการสร้างหนังสือเรียนเล่มเล็กเชิงวรรณกรรม ถึงแม้ว่าผู้ผลิตหนังสือเรียนเล่มเล็กเชิงวรรณกรรมจะดำเนินการผลิตตามขั้นตอนข้างต้นดังที่ได้กล่าวมาแล้วดีเพียงใดก็ตาม ถ้าปราศจากการทดสอบประสิทธิภาพหนังสือเรียนเล่มเล็กเชิงวรรณกรรมที่ผลิตมา ย่อมไม่เป็นที่เชื่อถือ ดังนั้นเมื่อได้ตรวจสอบและปรับปรุงแก้ไขหนังสือเรียนเล่มเล็กเชิงวรรณกรรมฉบับร่างในด้านภาษา ภาพ ความเหมาะสม โดยผู้เชี่ยวชาญและครูผู้สอนจำเป็นต้องนำไปตรวจสอบคุณภาพหรือทดสอบหาประสิทธิภาพ โดยอาศัยข้อมูลจากการนำหนังสือเรียนเล่มเล็กเชิงวรรณกรรมไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างแล้วนำข้อมูลที่ได้อาวเคราะห์ว่าหนังสือเรียนเล่มเล็กเชิงวรรณกรรมที่ผลิตขึ้นมีคุณภาพตามวัตถุประสงค์และตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้หรือไม่ ในการทดสอบหาประสิทธิภาพนี้อาศัยการทดลองโดยมีลำดับขั้นตอนต่อไปนี้ (ชัยยงค์ พรหมวงศ์, 2532 : 496 – 497)

1. การทดสอบแบบเดี่ยว (1 : 1) เป็นการทดลองใช้หนังสือเล่มเล็กเชิงวรรณกรรมฉบับร่างกับนักเรียนที่เป็นตัวแทนของผู้ที่จะเรียนจากหนังสือเรียนเล่มเล็กเชิงวรรณกรรม

2. การทดสอบแบบกลุ่มเล็ก (1 : 10) เป็นการทดลองใช้หนังสือเรียนเล่มเล็กเชิงวรรณกรรมที่ปรับปรุงแล้วจากขั้นตอนที่ 1 กับนักเรียนที่เป็นตัวแทนของผู้ที่จะเรียนจากหนังสือเรียนเล่มเล็กเชิงวรรณกรรม 1 : 10 หมายความว่า ในการทดลองแต่ละครั้งประกอบด้วยผู้ทดสอบ 1 คน และนักเรียนประมาณ 10 คน

3. การทดสอบภาคสนาม (1 : 30) เป็นการทดสอบขั้นสุดท้ายของกระบวนการทดสอบประสิทธิภาพของหนังสือเรียนเล่มเล็กเชิงวรรณกรรม การทดสอบในขั้นนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้สร้างมั่นใจได้ว่าหนังสือเรียนเล่มเล็กเชิงวรรณกรรมที่สร้างขึ้นมานั้นมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้และสามารถนำไปใช้ในการสอนได้ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

ในการหาประสิทธิภาพโดยการหามาตรฐานด้วยวิธี "มาตรฐาน 80/80" ชัยยงค์ พรหมวงศ์ 2532 : 469-497)

การหามาตรฐานตัวแรก (80 ตัวแรก) หมายความว่า เมื่อเรียนจากหนังสือเรียนเล่มเล็กเชิงวรรณกรรมแล้วผู้เรียนสามารถปฏิบัติกิจกรรมท้ายเล่มแต่ละเล่มได้โดยเฉลี่ยร้อยละ 80

สำหรับมาตรฐานตัวหลัง (80 ตัวหลัง) หมายถึง การทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์หลังการเรียนได้ผลเฉลี่ยร้อยละ 80

7. ทฤษฎีที่นำมาใช้ในการสร้างแบบเรียนเล่มเล็กเชิงวรรณกรรม

ทฤษฎีที่ 1 ระบบธรรมชาติของการรับรู้แบบสื่อสาร (Language Acquisition System : LAS) ซึ่งมีหลักการเน้นความสำคัญของพิมพ์เขียว การเรียนรู้ของมนุษย์ 3 ชุด (สั่น มีชั้นหมาก. 2537 : 13-17)

1. ชุดที่ 1 พิมพ์เขียวในสมอง 2 ซีก เป็นโครงสร้างทางสรีรวิทยา (Blueprint of In-Brian)
2. ชุดที่ 2 พิมพ์เขียวนอกสมอง (Blueprint of Out-Brian) คือ บริบทแวดล้อมประกอบ ด้วย วัฒนธรรม นามธรรม ภาพ สัญลักษณ์ และภาษาแบบเรียนเป็นพิมพ์เขียว สรุปสุดท้ายนอกสมอง เช่น วัสดุการอ่าน มีภาพสัญลักษณ์และภาษา
3. ชุดที่ 3 พิมพ์เขียวการสอน (Blueprint of Teaching) เป็นส่วนเสริมแรงการเรียนรู้ ประกอบด้วยครู นักเรียน หลักการและวิธีสอน สื่อ กิจกรรมที่เป็นระบบคือ ความคิดรวบยอด/จุดประสงค์การเรียนรู้ / เนื้อหาหลักสูตร / กิจกรรมการเรียนการสอน / สื่อ / การประเมินผล

ทฤษฎีที่ 2 ทฤษฎีมนุษยศาสตร์เชิงวรรณกรรม (Humanistic Theory of Literary Language Communication) มนุษย์ใช้ภาษาสื่อความหมายสร้างความสมบูรณ์แบบในการดำรงชีวิต ภาษาย่อมเป็นปัจจัยสำคัญในการถ่ายทอดและสืบทอดมรดกทางความคิด อุดมการณ์ เรื่องราวต่างๆ อันก่อให้เกิดวิวัฒนาการต่างๆ ของโลกมนุษย์ มีผลงานวิจัยดังนี้

การใช้สื่อวรรณกรรมสร้างพัฒนาผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้ภาษาสูงกว่าการเรียนรู้หนังสือปกติ (หทัย ดันหยง. 2532 : 107 ; อ้างอิงมาจาก Philips. 1986 : 36) จากการทดสอบการเรียนรู้ด้วยเรื่องราวที่แต่งเป็นนิทาน นิยาย เด็กสามารถเข้าใจและวินิจฉัยหาคำตอบได้ง่ายกว่าการทดสอบด้วยวิธีอื่น (หทัย ดันหยง. 2532 : 106 ; อ้างอิงมาจาก Kendall, Mason and Hunter. 1980 : 233-236) นิทาน นิยาย สร้างแรงจูงใจได้สูง (หทัย ดันหยง. 2532 : 107 ; อ้างอิงมาจาก Ringness. 1965 : 600-606) โดยเฉพาะวรรณกรรมประเภทที่สร้างขึ้นในลักษณะร่วมสมัย ช่วยให้เด็กเข้าใจกระบวนการและธรรมชาติของภาษามากขึ้น เข้าใจการใช้ศัพท์ที่มีความรวดเร็วในการอ่าน (หทัย ดันหยง. 2532 : 107 ; อ้างอิงมาจาก Wilson and other. 1986 : 32)

ทฤษฎีที่ 3 ทฤษฎีการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา (Concentrated Language Encounters) ประกอบด้วยแนวทฤษฎีหลัก 3 ทฤษฎี คือ

1. ทฤษฎีการสอนแบบสื่อสาร (Communication Approach) เน้นสภาพแวดล้อมทางสังคม และวัฒนธรรมที่แตกต่างกันทางด้านบริบท เนื้อหา จัดให้ผู้เรียนได้แสดงออกเชิงปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนกับผู้สอน และผู้เรียนกับผู้เรียน

2. ทฤษฎีการสอนธรรมชาติ (Natural Approach) เน้นกระบวนการการเรียนรู้ป้อนเข้า (Input) และผลิตผล (Output) ของผู้เรียน การสร้างปัจจัยเช่นนี้เน้นกระบวนการเรียนการสอนที่มีความหมายต่อผู้เรียนตามสภาพชีวิตแวดล้อม และเหมาะสมกับการเรียนรู้ของผู้เรียน

3. ทฤษฎีการสอนอ่านตามหลักภาษาเชิงจิตวิทยา (Psycholinguistics) เน้นกระบวนการอ่านของมนุษย์ การสร้างความหมายจากสัญลักษณ์ผ่านกระบวนการทางความคิด (หทัย ต้นหยง. 2532 : 3-5)

ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการสร้างหนังสือเรียนเล่มเล็กเชิงวรรณกรรม จะต้องศึกษาและทำความเข้าใจ พัฒนาการของเด็ก โดยเฉพาะทฤษฎีพัฒนาการของเปียเจต์ (Piaget) ซึ่งแสดงให้เห็นถึงการเจริญเติบโตและพัฒนาการโดยผ่านขั้นตอนต่างๆ ทฤษฎีพัฒนาการของเปียเจต์แสดงให้เห็นถึงพัฒนาการทางสติปัญญา (Cognitive) ทศนคติ (Affective) และทางกายภาพ (Physical) อีกด้วย และย้ำว่าวุฒิภาวะทางกายภาพจะมีอิทธิพลอย่างใหญ่หลวงต่อความเจริญงอกงามทางสติปัญญา และทศนคติ

ทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาของเปียเจต์ (Piaget) (จิราภา มอธรรม อ้างอิงจาก Piaget. 1966 : 4-12)

เปียเจต์ ได้แบ่งพัฒนาการทางสติปัญญา และความคิดของเด็กเป็น 4 ขั้นคือ

1. ขั้นวัยทารก (อายุตั้งแต่แรกเกิดจนถึง 2 ขวบ) ขั้นรับรู้ – ตอบสนอง (Sensori Motor Stage) พัฒนาการทางสติปัญญาและความคิดของเด็กในวัยนี้เป็นระยะที่เด็กเรียนรู้ความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้กับการตอบสนอง เป็นพัฒนาการที่เกิดต่อเนื่องจากพัฒนาการของกาย

2. ขั้นก่อนปฏิบัติการหรือขั้นเตรียมสำหรับความคิดที่มีเหตุผล (The Preoperation Stage) อายุ 2-7 ปี เด็กในวัยนี้เริ่มมีความสามารถที่จะเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องความคงตัวของสาร (Conservation) และเริ่มมองของมากกว่าหนึ่งสิ่งได้ในเวลาเดียว (Decentration) และยังไม่สามารถใช้สติปัญญาแก้ปัญหาต่างๆ ได้อย่างเต็มที่

3. ขั้นของการคิดอย่างมีเหตุผลเชิงรูปธรรม (Concrete Operation Stage) อายุ 7 – 11 ปี เด็กวัยนี้สามารถคิดอย่างมีเหตุผล แต่กระบวนการคิดและการใช้เหตุผลในการแก้ปัญหาจะต้องอาศัยสิ่งที่เป็นรูปธรรม ลักษณะเด่นของเด็กวัยนี้คือ สามารถในการคิดย้อนกลับมา (Reversibility) ได้เริ่มมีความคิดยืดหยุ่นมองอะไรได้หลายแง่มุม มีความสามารถในการจัดลำดับและยังสามารถคิดในเชิงอุปมาน (Deductive) ได้

4. ขั้นการคิดอย่างมีเหตุผลเชิงนามธรรม (Formal Operation Stage) อายุ 11 – 15 ปี เด็กในขั้นนี้มีพัฒนาการด้านความคิด ความเข้าใจถึงระดับสูงสุด เด็กสามารถคิดหาเหตุผลนอกเหนือไปจากสิ่งแวดล้อมที่ประสบอยู่ มีความพอใจที่จะคิดถึงสิ่งที่เป็นนามธรรมได้ มีลักษณะการคิดแบบ

ตั้งสมมติฐาน (Hypothetical Deductive) สามารถแก้ปัญหาอย่างมีระบบ สนใจในการสร้างทฤษฎีของกฎเกณฑ์ ขอบสร้างจินตนาการและสามารถสะท้อนภาพของตัวเองออกมาได้

ทฤษฎีความต้องการของมาสโลว์ (อ้างอิงจาก Abraham H.Maslow)

มาสโลว์มีความเห็นว่า มนุษย์ทุกคนล้วนมีความต้องการให้กับตนเอง แต่ความต้องการนั้นมีมากมายหลายประเภท ความต้องการขั้นต้นๆ ได้รับการตอบสนองจัดเรียงลำดับจากขั้นต่ำสุดไปหาขั้นสูงสุด ได้แก่

1. ความต้องการทางสรีระ (The Physiological Needs) หมายถึง ความต้องการพื้นฐานของ ร่างกาย เช่น ความหิว ความกระหาย ความต้องการการพักผ่อน ความต้องการอากาศ จัดเป็นความต้องการขั้นพื้นฐานที่สำคัญที่สุดของมนุษย์
2. ความต้องการความมั่นคงปลอดภัยหรือสวัสดิภาพ (Safety Needs) หมายถึง ความต้องการความมั่นคงปลอดภัยทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจ เป็นอิสระจากความกลัว ขู่เข็ญ บังคับจากผู้อื่นและสิ่งแวดล้อม
3. ความต้องการความรักและเป็นส่วนหนึ่งของหมู่ (The Belongingness and Love Needs) มนุษย์ทุกคนมีความปรารถนาจะให้เป็นที่ยรักของผู้อื่น ต้องการได้รับความยกย่องนับถือจากผู้อื่นและเป็นส่วนหนึ่งของหมู่ และต้องการการยอมรับจากหมู่
4. ความต้องการที่จะรู้สึกว่าคุณค่า (The Esteem Needs) ความต้องการนี้ประกอบด้วย ความต้องการที่จะประสบความสำเร็จ มีความสามารถ ต้องการที่จะให้ผู้อื่นเห็นว่าตนมีความสามารถ มีคุณค่าและมีเกียรติ ต้องการได้รับการยกย่องนับถือจากผู้อื่น ผู้ที่มีความสมปรารถนาในความต้องการนี้จะเป็นผู้ที่มีความมั่นใจในตนเอง เป็นคนมีประโยชน์และมียศ
5. ความต้องการที่จะรู้จักตนเองตามสภาพที่แท้จริงและพัฒนาตามศักยภาพของตน (The need for self actualization) เป็นความต้องการที่จะเข้าใจถึงความสามารถ ความสนใจ ความถนัดและความต้องการของตนเองอย่างแท้จริง โดยไม่มีการปกป้องและบิดเบือน พร้อมทั้งจะเปิดเผยตนเองและพิจารณาตนเองอย่างใจเป็นธรรม

กาเย (Gagne) ได้แสดงลำดับขั้นตอนการสอน (Instructional Events) และลำดับการเรียนการสอน (Instructional Phases) ไว้โดยสรุปได้ดังนี้ (อ้างอิงจาก Gagne. 1974 : 303-318)

ลำดับการสอน (Instructional Events)

การจัดลำดับการสอนนี้ ผู้สอนควรยึดหลักการสอนที่ว่า การสอนขั้นแรกนั้นต้องสร้างความคิดหรือเร้าความสนใจให้เกิดขึ้นต่อผู้เรียนเสียก่อน แล้วจึงแจ้งจุดประสงค์การเรียนการสอนเพื่อให้ผู้เรียนได้รับรู้ ซึ่งสามารถแสดงเป็นขั้นลำดับการสอนไว้ดังนี้

1. กระตุ้นพลังแรงจูงใจ (Activating Motivation)
2. กำหนดเป้าหมายแก่ผู้เรียน (Informing the Learn of the Lesson Objectives)
3. ชี้นำสนใจได้ตรง (Direction Attention)
4. เราให้ระลึกทบทวน (Stimulation Recall)
5. แนะนำการเรียนรู้ (Providing Learning Guidance)
6. สร้างเสริมความคงทนในการเรียนรู้ (Enchancing Retention)
7. เอื้ออำนวยปัจจัยถ่ายโยงการเรียนรู้ (Promoting Transfer of Learning)
8. จัดให้มีภาคปฏิบัติงาน (Eliciting Performance)
9. จัดให้มีการตรวจผลงานย้อนกลับ (Providing Feedback)

ลำดับการเรียนรู้การสอน (Instructional Phases)

ลำดับการเรียนรู้การสอนเป็นกระบวนการภายในตัวผู้เรียน เมื่อได้รับการสอนแล้วจะเกิดขึ้นที่มีส่วนสัมพันธ์สอดคล้องกัน โดยเมื่อผู้เรียนได้รับการสอนซึ่งผู้สอนได้กระตุ้นพลังแรงจูงใจแล้วผู้เรียนเกิดแรงจูงใจในการเรียนการสอนขึ้น ซึ่งสามารถแสดงเป็นลำดับขั้นตอนไว้ดังนี้ (Gagne. 1974 : 28)

1. การสร้างแรงจูงใจ (Motivation Phase)
2. การรับรู้ (Apprehending Phase)
3. การสำนึก (Acquistion Phase)
4. การปรับแต่ง (Retention Phase)
5. การระลึกทบทวน (Recall Phase)
6. การแสดงพฤติกรรม (Generization Phase)
7. การแสดงผลย้อนกลับ (Performance Phase)

จากเอกสารดังกล่าวจะเห็นได้ว่าสื่อแบบเรียนเล่มเล็กมีขั้นตอนการผลิตที่เป็นกระบวนการ มีเพียงความคิดรวบยอดเดียวไม่ซับซ้อน ให้ความสนุกสนานเพลิดเพลิน ปลูกฝังนิสัยรักการอ่านอย่างวิเคราะห์ อีกทั้งมีรูปแบบใหม่ท้าทายความสามารถของเด็กและสอดคล้องกับวัยของเด็ก ซึ่งอยู่ระหว่าง 8 - 10 ปี ด้วยเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสร้างหนังสือเรียนเล่มเล็กเชิงวรรณกรรมใช้ ในการสอนวิชาภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2

8. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแบบเรียนเล่มเล็กเชิงวรรณกรรม

หทัย ดันหยง (2532 : 241) ได้ทำการวิจัยเรื่องการสร้างหนังสือเรียนเล่มเล็กเชิงวรรณกรรมเพื่อเป็นสื่อพัฒนาการอ่านในระดับประถมศึกษา โดยใช้การสอนด้วยวิธีการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ทางภาษาที่ใช้หนังสือเรียนเล่มเล็กเชิงวรรณกรรมกับการสอนด้วยวิธีสอนแบบมุ่งประสบการณ์ทางภาษาที่ใช้หนังสือเรียนเล่มเล็กเชิงวรรณกรรม ซึ่งผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านของนักเรียน ระหว่างการสอนด้วยวิธีมุ่งประสบการณ์ทางภาษาโดยใช้หนังสือเรียนเล่มเล็ก

เชิงวรรณกรรมสูงกว่าอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่าการใช้สื่อแบบเรียนเล่มเล็กช่วยให้เด็กเกิดการเรียนรู้ได้ดีกว่าการใช้หนังสือตามปกติ ในปีเดียวกันนี้ กัลยา ตูลยพิจิตร (2532:60-61) ได้ทำการวิจัยเรื่องการศึกษาเปรียบเทียบทางการอ่านในวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับการสอนโดยใช้หนังสือเรียนเล่มเล็ก ระหว่างวิธีสอนแบบวรรณิกับวิธีสอนตามคู่มือครู จำนวน 60 คน โดยกลุ่มทดลองเรียนโดยใช้หนังสือเรียนเล่มเล็กตามวิธีสอนแบบวรรณิและกลุ่ม ควบคุมเรียนโดยใช้หนังสือเรียนเล่มเล็ก ตามวิธีสอนในคู่มือครูซึ่งผลการวิจัยพบว่า ความสามารถทางการอ่านในวิชาภาษาไทยของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .01 โดยกลุ่มทดลองมีความสามารถทางการอ่านสูงกว่ากลุ่มควบคุม แสดงว่าการใช้แบบเรียนเล่มเล็กเป็นสื่อในการเรียนการสอนทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ได้ดีกว่าการสอนตามปกติ ซึ่งสอดคล้องกับ กนกวรรณ ชื่นชม (2532 : 80-81) ซึ่งได้ทำการวิจัย เรื่องการศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่เรียนโดยวิธีสอนปกติกับวิธีสอนชุดจุลบทที่มีหนังสือเรียนเล่มเล็กเชิงวรรณกรรมเป็นสื่อ และกลุ่มควบคุมเรียนจากวิธีสอนปกติที่ใช้หนังสือเรียนปกติ ซึ่งผลการวิจัยพบว่านักเรียนที่เรียนโดยชุดการเรียนจุลบทที่มีหนังสือเรียนเล่มเล็กเชิงวรรณกรรมเป็นสื่อที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่านักเรียนที่เรียนโดยวิธีสอนปกติที่เรียนโดยใช้หนังสือปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สามปีถัดมา ปรียาลักษณ์ พิลากุล (2535 : 63) ได้ทำการวิจัยเรื่องการศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ และความสนใจในการเรียนวิชาภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ด้วยสื่อหนังสือเล่มเล็กเชิงวรรณกรรมกับสื่อหนังสือเรียนตามคู่มือครู ผลการวิจัยพบว่านักเรียนกลุ่มที่ได้รับการสอนโดยใช้สื่อหนังสือเรียนเล่มเล็กเชิงวรรณกรรมมีความสนใจในการเรียนสูงกว่ากลุ่มที่เรียนโดยใช้สื่อตามแผนการสอนปกติอย่างมีนัยสำคัญในทางสถิติที่ระดับ .01 และในปีเดียวกัน ทศนีย์ โชติพิณพิพงศ์ (2535 : 80-81) ได้ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มการงานพื้นฐานอาชีพของนักเรียนโดยใช้สื่อแบบเรียนเล่มเล็กเชิงวรรณกรรมและสื่อใบงาน ผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนกลุ่มที่เรียนโดยใช้สื่อแบบเรียนเล่มเล็กเชิงวรรณกรรมสูงกว่า กลุ่มที่เรียนโดยใช้สื่อใบงาน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ปีต่อมา สุชาดา จันทรแพง (2536 : 81-83) ได้ทำการวิจัยเรื่องการศึกษาประสิทธิภาพของสื่อแบบเรียนเล่มเล็กเพื่อซ่อมเสริมการวิเคราะห์โจทย์ปัญหาการคูณและการหารวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนเทศบาล 4 สังกัดเทศบาลราชบุรี ผลการวิจัยพบว่าหนังสือแบบเรียนเล่มเล็กเชิงวรรณกรรมมีประสิทธิภาพเพียงพอที่จะนำไปใช้ในการซ่อมเสริมการวิเคราะห์โจทย์ปัญหาการคูณ การหาร ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนสูงขึ้นและสูงกว่าคะแนนเฉลี่ยที่ได้ก่อนการสอนซ่อมเสริม สองปีต่อมา ปราณี มองธรรม (2538 : 86-87) ได้ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มสร้างเสริม ประสบการณ์ชีวิตของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่เรียนโดยวิธีสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษาโดยใช้หนังสือเรียนเล่มเล็กเชิงวรรณกรรม และเรียนโดยใช้หนังสือเรียนปกติเชิงวรรณกรรม ผลการวิจัยพบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนกลุ่มที่เรียนโดยใช้หนังสือเรียน

เล่มเล็กเชิงวรรณกรรมสูงกว่ากลุ่มที่เรียนโดยใช้หนังสือเรียนปกติเชิงวรรณกรรม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .01 นอกจากนี้ ราตรี เทียนคำ (2540 : 78) ได้ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความสนใจในการเรียนและความคงทนในการเรียนรู้วิชาคณิตศาสตร์ เรื่องโจทย์ ปัญหาการบวก การลบของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนโดยใช้หนังสือเรียนเล่มเล็กเชิงวรรณกรรมสูงกว่าการสอนโดยใช้หนังสือเรียนตามคู่มือครู ผลการวิจัยพบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความสนใจ และความคงทนของนักเรียนที่ใช้หนังสือเรียนเล่มเล็กเชิงวรรณกรรมสูงกว่านักเรียนที่เรียนจากการสอนโดยใช้หนังสือเรียนตามคู่มือครูอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และในปีเดียวกันนี้ ยุพา ชุ่มสนิท (2540 : 97) ได้ศึกษาการสร้างหนังสือเรียนเล่มเล็กเชิงวรรณกรรมวิชาภาษาอังกฤษชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ผลการวิจัยพบว่าจากการหาประสิทธิภาพของหนังสือเรียนเล่มเล็กเชิงวรรณกรรมพบว่านักเรียนมีคะแนนเป็นไปตามเกณฑ์การหาประสิทธิภาพ 80/80 ใช้ประโยชน์ในการพัฒนาการเรียนการสอนวิชาภาษาอังกฤษได้

จากงานวิจัยที่กล่าวมาแล้ว จะเห็นได้ว่าผลการวิจัยที่เกี่ยวกับการนำสื่อแบบเรียนเล่มเล็กเชิงวรรณกรรมไปใช้ในการเรียนการสอนแบ่งได้เป็น 2 ลักษณะคือ การใช้สื่อแบบเรียนเล่มเล็กเชิงวรรณกรรม จะทำให้เกิดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น และจากการหาประสิทธิภาพของแบบเรียนเล่มเล็กเชิงวรรณกรรมทำให้นักเรียนมีคะแนนเป็นไปตามเกณฑ์การหาประสิทธิภาพ 80/80 ดังนั้นผู้วิจัยจึงต้องการสร้างหนังสือเรียนเล่มเล็กเชิงวรรณกรรมเพื่อหาประสิทธิภาพของสื่อนำมาใช้ในการเรียนการสอนวิชาภาษาไทยเพื่อให้ผู้เรียนบรรลุจุดประสงค์ที่ต้องการได้

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเพื่อสร้างและทดสอบใช้แบบเรียนเล่มเชิงวรรณกรรมในกลุ่มทักษะวิชาภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 เป็นการวิจัยเชิงทดลอง ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาค้นคว้าตามหัวข้อดังต่อไปนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. การสร้างและการหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. เครื่องมือที่ใช้ในการหาประสิทธิภาพแบบเรียนเล่มเล็กเชิงวรรณกรรม
4. การวิเคราะห์ข้อมูล
5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายประถม) ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2541 จำนวน 224 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายประถม) ซึ่งได้มาจากการสุ่มอย่างง่าย โดยสุ่มห้องเรียนมา 1 ห้อง แล้วมาคัดเลือกนักเรียนในห้องเรียนที่สุ่มได้เป็นกลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน โดยพิจารณาจากระดับความสามารถ เก่ง ปานกลางและอ่อน ตามสัดส่วน 1 : 1 : 1 โดยดูจากคะแนนวัดผลสัมฤทธิ์วิชาภาษาไทยปลายภาคเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ไว้เป็นกลุ่มตัวอย่าง

2. การสร้างและการทดสอบแบบเรียนเล่มเล็กเชิงวรรณกรรม

ผู้วิจัยสร้างแบบเรียนเล่มเล็กเชิงวรรณกรรม โดยมีขั้นตอนในการดำเนินการดังนี้

2.1 ศึกษาทางทฤษฎี หลักการและวิธีผลิตแบบเรียนเล่มเล็กเชิงวรรณกรรม จากเอกสารและหนังสือการสร้างสรรควรรณกรรมและหนังสือสำหรับเด็กของ หทัย ดันหยง (2532 : 64) และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแบบเรียนเล่มเล็กเชิงวรรณกรรม

2.2 วิเคราะห์เนื้อหา จุดประสงค์ และความคิดรวบยอดของกลุ่มวิชาทักษะภาษาไทย จากหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ชุด มาตรฐานตัวสะกด ซึ่งสามารถแบ่งเนื้อหาสำหรับสร้างเป็นแบบเรียนเล่มเล็กเชิงวรรณกรรม 6 เล่ม ดังนี้

เล่มที่ 1	มาตรฐานตัวสะกดแม่ กก
เล่มที่ 2	มาตรฐานตัวสะกดแม่ กต
เล่มที่ 3	มาตรฐานตัวสะกดแม่ กบ
เล่มที่ 4	มาตรฐานตัวสะกดแม่ กง
เล่มที่ 5	มาตรฐานตัวสะกดแม่ กน
เล่มที่ 6	มาตรฐานตัวสะกดแม่ กม

2.3 สร้างแบบเรียนเล่มเล็กเชิงวรรณกรรมโดยใช้หลักเกณฑ์การผลิตแบบเรียนเล่มเล็กเชิงวรรณกรรมของ หทัย ดันหยง (2532 : 64-72) โดยมีขั้นตอนดังนี้

2.3.1 วิเคราะห์ความคิดรวบยอด จุดประสงค์ เนื้อหา จากหลักสูตรและแบบเรียนภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2

2.3.2 นำความคิดรวบยอดและจุดประสงค์การเรียนรู้ที่วิเคราะห์ได้มาสร้างเป็นแก่นสาระที่จะใช้ในการคิดเรื่อง วางโครงเรื่องและเขียนเค้าโครงเรื่องของแบบเรียนแต่ละเล่ม

2.3.3 พิจารณากำหนดอรรถลักษณะภาษา (Genre) เพื่อใช้เป็นโครงสร้างทางวรรณกรรมสำหรับเขียนเรื่องในแบบเรียน

2.3.4 เขียนเรื่องราวในแบบเรียนตามอรรถลักษณะที่กำหนดตามกระบวนการและขั้นตอน

2.3.5 ให้ถ้อยคำภาษา ปรับปรุงถ้อยคำภาษาให้เหมาะสมกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 จัดหน้าและภาพประกอบให้ครบสมบูรณ์

2.4 นำแบบเรียนเล่มเล็กเชิงวรรณกรรมเสนอต่อประธานคือ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สนั่น มีขันหมาก และผู้เชี่ยวชาญด้านวรรณกรรมเด็ก คือ ดร.บรรเจตพร รัตนพันธุ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ เกริก ยืนพันธุ์ อาจารย์อารีรัตน์ ดอกสี ผู้ตรวจพิจารณาเนื้อหาคุณลักษณะของวรรณกรรมเล่มเล็ก พิจารณาความถูกต้องเหมาะสม ทั้งในด้านเนื้อหาสาระและคุณลักษณะตามเกณฑ์ของแบบเรียนเล่มเล็กเชิงวรรณกรรม

2.5 นำข้อเสนอแนะและผลการพิจารณาของคณะกรรมการผู้ควบคุมงานวิจัยและผู้เชี่ยวชาญมาปรับปรุงแบบเรียนเล่มเล็กเชิงวรรณกรรมแล้วจัดทำรูปเล่มให้สมบูรณ์

การทดสอบประสิทธิภาพแบบเรียนเล่มเล็กเชิงวรรณกรรม

ครั้งที่ 1 เป็นการตรวจประสิทธิภาพรายบุคคลโดยนำแบบเรียนเล่มเล็กเชิงวรรณกรรม ทั้ง 6 เล่ม (ฉบับร่าง) ไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายประถม) จำนวน 1 คน เพื่อรวบรวมปัญหาข้อบกพร่องเกี่ยวกับแบบเรียนเล่มเล็กเชิงวรรณกรรม ในเรื่องความเหมาะสมของภาษา เนื้อเรื่อง ความชัดเจนของภาพ ความสอดคล้องของภาพและเนื้อหาแบบทดสอบท้ายเล่ม เวลาที่ใช้แล้วให้นักเรียนศึกษา แต่ละเล่ม โดยครูแนะนำชี้แจงวัตถุประสงค์ในการอ่านให้นักเรียนทราบจากนั้นสังเกตพฤติกรรมขณะอ่านจับเวลา สนทนา ชักถามข้อบกพร่องของแบบเรียนเล่มเล็กในแต่ละเล่มแล้วจึงให้นักเรียนทำแบบทดสอบท้ายบทเรียนและแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์หลังเรียน

จากผลการทดสอบครั้งที่ 1 กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายประถม) จำนวน 1 คน พบข้อบกพร่องและข้อคิดเห็นจากการสังเกตและสัมภาษณ์นักเรียนดังนี้

1. จากการสังเกตนักเรียนพบว่านักเรียนสนใจ มีความกระตือรือร้นในการอ่านและในการทำกิจกรรมต่างๆ ได้ดีมาก และชื่นชมในผลงานของตนที่ได้ทำ เช่น การระบายสีภาพ คะแนนจากแบบทดสอบท้ายเล่ม

2. จากการสัมภาษณ์นักเรียนด้านเนื้อหาและภาพของแบบเรียนเล่มเล็ก นักเรียนให้ความเห็นว่า ภาพและเรื่องสอดคล้องกันดี นักเรียนอ่านแล้วเข้าใจเรื่องดี มีบางเล่มมีในเนื้อเรื่องแต่ไม่มีภาพ และสำหรับเรื่องเวลาที่นักเรียนใช้ในการอ่านแบบเรียนเล่มเล็กเชิงวรรณกรรมเหมาะสมสอดคล้องกับเวลาที่กำหนดไว้ ส่วนภาษาที่ใช้ นักเรียนอ่านแล้วเข้าใจดี

ครั้งที่ 2 เป็นการตรวจสอบประสิทธิภาพแบบเรียนเล่มเล็ก โดยนำแบบเรียนเล่มเล็กที่ปรับปรุงแล้วจากขั้นที่ 1 ไปทดลองกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายประถม) จำนวน 10 คน ได้พบข้อบกพร่องและข้อคิดเห็นจากการสังเกตและสัมภาษณ์นักเรียนดังนี้

1. จากการสังเกตนักเรียนพบว่า นักเรียนชอบและสนใจการอ่านเรื่องจากแบบเรียนเล่มเล็กเชิงวรรณกรรม ทั้งนี้เป็นเพราะความแปลกใหม่ของสื่อสำหรับเด็ก เวลาที่ใช้ในการอ่านของนักเรียน และการนำแบบทดสอบท้ายเล่มเป็นไปตามที่กำหนดไว้

2. จากการสัมภาษณ์นักเรียนพบว่า หลังจากอ่านแบบเรียนเล่มเล็กเชิงวรรณกรรมนักเรียนบอกว่าเนื้อเรื่องสนุกสนาน มีรูปภาพสวยงาม สอดคล้องกับเรื่องดี ภาษาอ่านแล้วเข้าใจง่าย และไม่เบื่อเพราะเนื้อเรื่องไม่ยาวเกินไป มีรูปภาพให้ระบายสี และยังมีแบบทดสอบท้ายเล่มที่สามารถประเมินตนเองว่าเข้าใจเรื่องที่อ่านมากน้อยหรือไม่

ครั้งที่ 3 ในการทดลองผู้วิจัยดำเนินการทดลองดังนี้

1. ผู้วิจัยนำแบบเรียนเล่มเล็กเชิงวรรณกรรม จำนวน 6 เล่ม ไปทดลองกับกลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายประถม) จำนวน 30 คน
2. เมื่อสอนด้วยแบบเรียนเล่มเล็กเชิงวรรณกรรมจบแล้วให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดท้ายเล่มในแต่ละเล่มเพื่อเฝ้าคะแนนไปใช้หาประสิทธิภาพของแบบเรียนเล่มเล็กเชิงวรรณกรรม ตามเกณฑ์ 80/80 (เป็นคะแนน 80 ตัวแรก)
3. หลังจากสอนด้วยแบบเรียนเล่มเล็กเชิงวรรณกรรมครบทั้ง 6 เล่มแล้ว ผู้วิจัยนำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มทักษะวิชาภาษาไทย ทำการทดสอบกับกลุ่มตัวอย่างแล้วบันทึกคะแนนหลังเรียน (เป็นคะแนน 80 ตัวหลัง)

3. เครื่องมือที่ใช้ในการหาประสิทธิภาพแบบเรียนเล่มเล็กเชิงวรรณกรรม

เครื่องมือที่ใช้ในการหาประสิทธิภาพของแบบเรียนเล่มเล็กเชิงวรรณกรรม มีกระบวนการสร้างดังนี้

1. แผนการสอน

- 1.1 ศึกษาหลักสูตรประถมศึกษาพุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง 2533) และแผนการสอนกลุ่มทักษะที่เป็นเครื่องมือการเรียนรู้ (วิชาภาษาไทย) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2
- 1.2 นำความคิดรวบยอด จุดประสงค์เชิงพฤติกรรมจากสื่อแบบเรียนเล่มเล็กเชิงวรรณกรรมมาเขียนแผนการสอน
- 1.3 นำแผนการสอนที่เขียนขึ้นเสนอต่อประธานกรรมการและผู้เชี่ยวชาญที่สอนวิชาภาษาไทยคือ อาจารย์ดาววิภา ดาบแก้ว อาจารย์ธนวัติ ชีร์ภัทรสกุล และ รองศาสตราจารย์ วราภรณ์ รักวิจัย เป็นผู้ตรวจและนำมาเพื่อปรับปรุงแก้ไข
- 1.4 นำแผนการสอนที่ได้รับการแก้ไขแล้วมาใช้กับกลุ่มตัวอย่าง

2. แบบทดสอบท้ายบทเรียนหลังจากเรียนโดยใช้แบบเรียนเล่มเล็กเชิงวรรณกรรมเป็นแบบทดสอบแบบปรนัย 3 ตัวเลือก จำนวน 10 ข้อ ในแต่ละกลุ่มที่ผู้วิจัยดำเนินการสร้างตามขั้นตอนดังนี้

2.1 ศึกษาทฤษฎีวิธีสร้างแบบทดสอบจากหนังสือเทคนิคการเขียนข้อสอบของ ชวาล แพรัตกุล (2520 : 1 – 407) หนังสือการวัดผลการศึกษาของ อนันต์ ศรีโสภะ (2525 : 111 - 137) และ 117 – 192)

2.2 ข้อสอบที่สร้างต้องมาจากการวิเคราะห์เนื้อหาสาระและจุดประสงค์การเรียนรู้ในแบบเรียนเล่มเล็กเชิงวรรณกรรมในแต่ละเล่ม แล้วนำมาสร้างเป็นข้อคำถามแบบปรนัย จำนวน 10 ข้อ

2.3 นำแบบทดสอบท้ายเล่มแบบเรียนเล่มเล็กเชิงวรรณกรรมแต่ละฉบับที่สร้างขึ้นเสนอคณะกรรมการควบคุมงานวิจัยและผู้เชี่ยวชาญ เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาว่า ข้อสอบแต่ละข้อสอดคล้องกับจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

2.4 นำข้อสอบที่คัดเลือกไว้ไปทดลองกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายประถม) จำนวน 109 คน

2.5 นำแบบทดสอบมาตรวจให้คะแนนโดยตอบถูกให้ 1 คะแนน ตอบผิดให้ 0 คะแนน แล้วนำมาวิเคราะห์ความยากง่ายและค่าอำนาจจำแนกของข้อสอบเป็นรายข้อ โดยใช้เทคนิค 27% จากตารางของ จุง เทห์ ฟาน แบ่งเป็นกลุ่มสูง กลุ่มต่ำ ซึ่งมีความยากง่ายตั้งแต่ .20 - .80 และค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ .20 ขึ้นไป

2.6 นำแบบทดสอบที่คัดเลือกไว้มาหาค่าความเชื่อมั่นโดยใช้สูตร คูเดอร์ ริชาร์ดสัน (Kuder Richardson 20) ได้ค่าความเชื่อมั่นตั้งแต่เล่มที่ 1 - 6 เป็น 0.70, 0.83, 0.69, 0.76 และ 0.79

2.7 นำแบบทดสอบที่ปรับปรุงแล้วไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างต่อไป

3. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเป็นแบบทดสอบที่ใช้หลังการทดลองเสร็จสิ้นแล้ว แบบทดสอบนี้ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างตามลำดับขั้นตอนดังนี้

3.1 ศึกษาวิธีสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากหนังสือเทคนิคการเขียนข้อสอบของ ชวาล แพรัตกุล (2520 : 1 - 405) หนังสือการทดสอบแบบอิงเกณฑ์ : แนวคิดและวิธีการของบุญเชิด ภิญโญนันตพงศ์ (2527 : 1 - 211) และหนังสือการสร้างและพัฒนาแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ของ พวงรัตน์ ทวีรัตน์ (2529 : 1 - 371)

3.2 วิเคราะห์หลักสูตร เนื้อหา ความคิดรวบยอดและจุดประสงค์การเรียนรู้ของเนื้อหาที่ใช้ทดลอง เพื่อใช้ในการเขียนข้อสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

3.3 สร้างแบบทดสอบปรนัย 3 ตัวเลือก จำนวน 50 ข้อ ให้ครอบคลุมเนื้อหาและจุดประสงค์ที่ได้วิเคราะห์แล้ว

3.4 นำแบบทดสอบที่สร้างขึ้นเสนอต่อคณะกรรมการควบคุมงานวิจัยและผู้เชี่ยวชาญ การสอนภาษา 3 คน ซึ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญชุดเดียวกัน เพื่อตรวจสอบคุณภาพด้านความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา โดยพิจารณาว่าข้อสอบที่เขียนนั้นสอดคล้องกับเนื้อหาและจุดประสงค์การเรียนรู้หรือไม่ โดยใช้เกณฑ์ดังนี้

คะแนน +1	สำหรับข้อคำถามที่มีความสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้
คะแนน 0	สำหรับข้อคำถามที่ไม่แน่ใจว่ามีความสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้
คะแนน - 1	สำหรับข้อคำถามที่ไม่สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้

7.5 นำแบบทดสอบที่ได้รับการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญไปทดสอบกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายประถม) ซึ่งได้เรียนเรื่องมาตราตัวสะกดไปแล้ว จำนวน 224 คน เพื่อวิเคราะห์หาค่าความยากง่ายและค่าอำนาจจำแนกของข้อสอบแต่ละข้อ เมื่อตรวจและให้คะแนนแล้วนำผลที่ได้ไปวิเคราะห์โดยใช้เทคนิค 27% ของ จุง เตห์ ฟาน เลือกเฉพาะข้อสอบที่มีค่าความยากง่าย (p) อยู่ระหว่าง .20 - .80 และค่าอำนาจจำแนก (r) .20 ขึ้นไป (ล้วน และอังคณา สายยศ. 2536 : 180 – 188)

3.6 นำแบบทดสอบที่คัดเลือกตามเกณฑ์ในข้อ 3.5 มาหาค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยใช้สูตร คูเดอร์ ริชาร์ดสัน (Kuder Richardson 20) (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2536 : 168 – 170) ได้ค่าความเชื่อมั่นเป็น 0.925

4. การดำเนินการทดลอง

4.1 การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง ผู้วิจัยดำเนินการทดลองตามแบบแผนการวิจัย

4.2 ระยะเวลาที่ใช้ในการทดลอง ใช้เวลาทดลอง 3 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 2 วัน วันละ 3 คาบ รวม 18 คาบ ระหว่างวันที่ 25 มกราคม 2542 ถึง วันที่ 12 กุมภาพันธ์ 2542

5. วิเคราะห์ข้อมูล

5.1 หาค่าเฉลี่ยของคะแนนจากแบบทดสอบ

5.2 การหาประสิทธิภาพแบบเรียนเล่มเล็กเชิงวรรณกรรม โดยใช้เกณฑ์ 80/80

6. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

6.1 สถิติพื้นฐาน

6.1.1 หาค่าเฉลี่ย (Mean) ของคะแนนโดยใช้สูตร (ล้วน สายยศและอังคณา สายยศ. 2531 : 59)

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N}$$

เมื่อ	$\bar{X}$	แทน	คะแนนเฉลี่ย
	$\sum X$	แทน	ผลรวมของคะแนนทั้งหมด
	N	แทน	จำนวนนักเรียนในกลุ่มตัวอย่าง

6.2 สถิติเพื่อตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง

6.2.1 หาค่าความยากง่าย (p) และค่าอำนาจจำแนก (r) ของแบบทดสอบท้ายเล่มและแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ โดยวิเคราะห์ข้อสอบเป็นรายข้อ (Item Analysis) โดยใช้เทคนิค 27% ของ จุง เตห์ ฟาน (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2531 : 186 – 187)

$$P = \frac{R}{N}$$

เมื่อ R แทน จำนวนคนที่ทำข้อนั้นถูก
 N แทน จำนวนคนที่ทำข้อนั้นทั้งหมด

6.2.2 หาค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบท้ายเล่มและแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ โดยใช้สูตร กูเดอร์ ริชาร์ดสัน (Kuder Richardson, 20) (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ, 2531 : 168)

$$r_{tt} = \frac{n}{n-1} \left[1 - \frac{\sum pq}{S_t^2} \right]$$

เมื่อ r_{tt} แทน ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ
 n แทน จำนวนข้อของแบบทดสอบ
 p แทน สัดส่วนของผู้ทำได้ในข้อหนึ่งๆ
 $= \frac{\text{จำนวนคนที่ทำถูก}}{\text{จำนวนคนทั้งหมด}}$
 q แทน สัดส่วนของผู้ทำผิดในข้อหนึ่งๆ $= 1 - p$
 S_t^2 แทน ความแปรปรวนของแบบทดสอบทั้งฉบับ

6.3 หาประสิทธิภาพของหนังสือเรียนเล่มเล็กเชิงวรรณกรรมโดยใช้สูตร (ชัยยงค์ พรหมวงศ์, 2530 : 495 - 496)

$$E_1 = \left[\frac{\frac{\sum X}{N}}{A} \right] \times 100$$

$$E_2 = \left[\frac{\frac{\sum F}{N}}{B} \right] \times 100$$

เมื่อ	E_1	แทน	ประสิทธิภาพของกระบวนการที่จัดไว้ในบทเรียนคิดเป็นร้อยละจากการปฏิบัติกิจกรรมท้ายเล่ม
	E_2	แทน	ประสิทธิภาพของผลลัพธ์จากการทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคิดเป็นร้อยละ
	$\sum X$	แทน	คะแนนรวมของผู้เรียนจากการปฏิบัติกิจกรรมท้ายเล่ม
	$\sum F$	แทน	คะแนนรวมของการทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
	N	แทน	คะแนนผู้เรียน
	A	แทน	คะแนนเต็มของแบบการปฏิบัติกิจกรรมท้ายเล่ม
	B	แทน	คะแนนเต็มของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล ดังต่อไปนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลจากคะแนนวัดผลสัมฤทธิ์ด้วยแบบทดสอบท้ายเล่มของบทเรียนเล่มเล็กเชิงวรรณกรรม เพื่อเปรียบเทียบเกณฑ์ E_1 (80 ตัวแรก)
2. การวิเคราะห์ข้อมูลจากคะแนนวัดผลสัมฤทธิ์ของแบบทดสอบรวมหลังการสอนด้วยแบบเรียนเล่มเล็กเชิงวรรณกรรม เพื่อเปรียบเทียบเกณฑ์ E_2 (80 ตัวหลัง)
3. การวิเคราะห์หาค่าประสิทธิภาพของแบบเรียนเล่มเล็กเชิงวรรณกรรม

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากคะแนนวัดผลสัมฤทธิ์แบบทดสอบท้ายเล่มของแบบเรียนเล่มเล็กเชิงวรรณกรรมแต่ละเล่มตามเกณฑ์ E_1 (80 ตัวแรก) ซึ่งได้ผลการวิเคราะห์ปรากฏดังตาราง

ตาราง 1 แสดงคะแนนที่ได้จากการทำแบบทดสอบท้ายเล่มแบบเรียนเล่มเล็กเชิงวรรณกรรม
เรื่อง มาตรการตัวสะกด ในแต่ละเล่มทั้ง 6 เล่ม

คนที่	เล่มที่					
	1 คะแนนเต็ม (10)	2 คะแนนเต็ม (10)	3 คะแนนเต็ม (10)	4 คะแนนเต็ม (10)	5 คะแนนเต็ม (10)	6 คะแนนเต็ม (10)
1	10	9	9	7	8	9
2	10	9	10	8	9	9
3	10	8	8	8	9	10
4	9	9	10	8	10	8
5	10	10	10	8	9	9
6	10	10	10	8	8	9
7	10	10	9	8	9	9
8	9	8	9	9	9	10
9	9	8	10	7	8	9
10	10	9	9	8	9	9
11	9	9	10	8	10	9
12	10	8	10	9	10	10
13	10	9	9	8	8	10
14	10	9	9	9	9	8
15	9	10	10	8	9	10
16	10	9	8	9	8	8
17	9	10	10	9	10	8
18	10	9	10	8	9	8
19	10	9	8	9	9	8
20	8	10	8	8	10	9
21	9	10	10	9	10	8
22	9	9	10	8	10	8
23	10	8	10	8	8	9
24	9	9	9	9	9	8
25	9	10	9	8	10	9

ตาราง 1. (ต่อ)

คนที่	เล่มที่					
	1 คะแนนเต็ม (10)	2 คะแนนเต็ม (10)	3 คะแนนเต็ม (10)	4 คะแนนเต็ม (10)	5 คะแนนเต็ม (10)	6 คะแนนเต็ม (10)
26	10	10	9	9	9	9
27	10	9	10	8	10	9
28	9	8	9	8	9	8
29	10	9	10	8	9	10
30	9	9	8	9	8	9
$\sum x$	286	275	280	248	274	265
$\bar{x}$	9.5	9.1	9.3	8.3	9.1	8.9
E_1	95.33	91.67	93.33	82.66	91.33	88.33

จากตาราง 1 แสดงให้เห็นว่าแบบเรียนเล่มเล็กเชิงวรรณกรรมเรื่องมาตราตัวสะกดแต่ละเล่ม มีผลคะแนนจากการทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ท้ายเล่มผ่านเกณฑ์ E_1 (80 ตัวแรก) โดยมีประสิทธิภาพร้อยละตามลำดับการเรียนรู้ดังนี้

1) แม่เหล็กไข	มีประสิทธิภาพร้อยละ	95.33
2) หมู่บ้านตัวสะกด	มีประสิทธิภาพร้อยละ	91.67
3) ครอบครัวนกกระจาบ	มีประสิทธิภาพร้อยละ	93.33
4) งู อยากมีเพื่อน	มีประสิทธิภาพร้อยละ	82.66
5) ของขวัญคุณพ่อ	มีประสิทธิภาพร้อยละ	91.33
6) ม้าผู้ทะนงตน	มีประสิทธิภาพร้อยละ	88.33

2. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากคะแนนวัดผลสัมฤทธิ์โดยแบบทดสอบรวมหลังการสอนด้วยแบบเรียนเล่มเล็กเชิงวรรณกรรม ตามเกณฑ์ E_2 (80 ตัวหลัง) ซึ่งได้ผลการวิเคราะห์ปรากฏดังตาราง

ตาราง 2 แสดงคะแนนของผลสัมฤทธิ์หลังเรียนด้วยแบบเรียนเล่มเล็กเชิงวรรณกรรมครบทั้ง 6 เล่ม

คนที่	คะแนนสอบวัดผลสัมฤทธิ์ (คะแนนเต็ม 30 เกณฑ์ 80% = 24 คะแนน)
1	26
2	27
3	24
4	28
5	30
6	24
7	28
8	24
9	27
10	30
11	29
12	26
13	28
14	25
15	28
16	27
17	29
18	28
19	27
20	27
21	28
22	28
23	28
24	26
25	27
26	29
27	28
28	26

ตาราง 2 (ต่อ)

คนที่	คะแนนสอบวัดผลสัมฤทธิ์ (คะแนนเต็ม 30 เกณฑ์ 80% = 24 คะแนน)
29	29
30	25
$\sum x$	816
$\bar{x}$	27.2
E_2	90.67

จากตาราง 2 แสดงให้เห็นว่าคะแนนจากการทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ภายหลังจากการเรียนด้วยแบบเรียนเล่มเล็กเชิงวรรณกรรม คิดเป็นร้อยละ 90.67 แสดงว่าแบบเรียนเล่มเล็กเชิงวรรณกรรมชุดนี้มีประสิทธิภาพเป็นไปตามเกณฑ์ E_2 (80 ตัวหลัง) และเมื่อพิจารณาจำนวนนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 80 พบว่านักเรียนผ่านเกณฑ์ร้อยละ 100

3. ผลการวิเคราะห์หาค่าประสิทธิภาพของแบบเรียนเล่มเล็กเชิงวรรณกรรม ชุดมาตราตัวสะกดตามเกณฑ์ E_1/E_2 (80/80) ซึ่งได้ผลการวิเคราะห์ปรากฏดังตาราง

ตาราง 3 แสดงค่าประสิทธิภาพของแบบเรียนเล่มเล็กเชิงวรรณกรรม
ชุด มาตราตัวสะกด ตามเกณฑ์ E_1/E_2 (80/80)

เล่มที่	เรื่อง	E_1	E_2
1	แม่นกกกไข่	95.33	90.67
2	หมู่บ้านตัวสะกด	91.67	
3	ครอบครัวนกกระจาบ	93.33	
4	งูงู อยากมีเพื่อน	82.66	
5	ของขวัญคุณพ่อ	91.33	
6	ม้าผู้ทะนงตน	88.33	

จากตาราง 3 แสดงให้เห็นว่า แบบเรียนเล่มเล็กเชิงวรรณกรรม ชุดมาตราตัวสะกดแต่ละเล่มมีประสิทธิภาพผ่านเกณฑ์ 80/80 เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ดังนั้นแบบเรียนเล่มเล็กเชิงวรรณกรรม เรื่องมาตราตัวสะกดที่สร้างนั้นจึงมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่กำหนด สามารถนำไปใช้ประกอบการเรียนการสอนในกลุ่มทักษะภาษาไทยเรื่องมาตราตัวสะกดได้

สรุปผลการศึกษาค้นคว้า

การวิเคราะห์ข้อมูลสรุปผลได้ว่า แบบเรียนเล่มเล็กเชิงวรรณกรรม ชุดมาตราตัวสะกด ทั้ง 6 เล่ม มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ E_1/E_2 ดังนี้

1. แม่เนกกไข่	มีประสิทธิภาพเท่ากับ	95.33 / 90.67
2. หมูบ้านตัวสะกด	มีประสิทธิภาพเท่ากับ	91.67 / 90.67
3. ครอบครัวนกกระจาบ	มีประสิทธิภาพเท่ากับ	93.33 / 90.67
4. ง.งู อยากมีเพื่อน	มีประสิทธิภาพเท่ากับ	82.66 / 90.67
5. ของขวัญคุณพ่อ	มีประสิทธิภาพเท่ากับ	91.33 / 90.67
6. ม้าผู้ทะนงตน	มีประสิทธิภาพเท่ากับ	88.33 / 90.67

อภิปรายผล

1. การประเมินประสิทธิภาพแบบเรียนเล่มเล็กเชิงวรรณกรรม ชุดมาตราตัวสะกดตาม เกณฑ์ E_1/E_2 (80/80) ซึ่งพิจารณาจากประสิทธิภาพของกระบวนการที่จัดไว้ในบทเรียนคิดเป็น ร้อยละจากการทำแบบทดสอบท้ายเล่ม E_1 (80 ตัวแรก) สูงกว่าเกณฑ์คือได้ค่าประสิทธิภาพ E_1 ระหว่างร้อยละ 82.66 – 95.33 และประสิทธิภาพของผลลัพธ์ E_2 (80 ตัวหลัง) คิดเป็นร้อยละ สูงกว่าเกณฑ์คือ ได้ค่าประสิทธิภาพ E_2 ถึง 90.67 ดังนั้นจึงเห็นได้ว่าแบบเรียนเล่มเล็กเชิง วรรณกรรม ชุดมาตราตัวสะกด มีประสิทธิภาพเป็นที่น่าเชื่อถือได้ ที่เป็นเช่นนี้เนื่องมาจาก

1.1 แบบเรียนเล่มเล็กเชิงวรรณกรรมมีคุณลักษณะพิเศษที่สร้างขึ้นโดยใช้ความคิด รวบรวมและจุดประสงค์การเรียนรู้ รายย่อจำเพาะเจาะจงตรงประเด็นที่หลักสูตรกำหนดไว้แล้ว นำมาผูกเป็นเรื่องราวให้เหมาะสมกับวัยและความต้องการของเด็ก โดยคำนึงถึงหลักจิตวิทยาของเด็ก เป็นสำคัญ (หทัย ดันหยง. 2532 : 68)

1.2 แบบเรียนเล่มเล็กเชิงวรรณกรรมเป็นสื่อหนังสือเรียนที่ดำเนินเนื้อหาเป็นประเภท บันเทิงคดี กล่าวคือ มีตัวละคร เป็นตัวดำเนินเรื่องราวให้ความรู้ ความคิดและจิตสำนึก ใช้เวลาสั้นๆ ในการอ่าน มีภาพประกอบ ซึ่งสอดคล้องกับหลักจิตวิทยาด้วยการเสริมแรง (Reinforcement) ทำให้ ผู้เรียนตื่นตัวสนใจบทเรียนและอ่านหนังสือด้วยความสนุกสนานเพลิดเพลินช่วยทำให้นักเรียนไม่เกิด ความเบื่อหน่าย

1.3 แบบเรียนเล่มเล็กเชิงวรรณกรรมที่ผลิตขึ้นตามแนวคิดการพัฒนาต้นฉบับ การ เรียนแบบมุ่งประสบการณ์พวกนี้เป็นสื่อที่แปลกใหม่สำหรับเด็ก ทั้งยังมีขนาดพอเหมาะกับมือเด็ก เล็กกระทัดรัด สะดวกในการหยิบอ่าน จบไว รู้เนื้อหาโดยตลอดทันที สำหรับสื่อชุดนี้ยังช่วยพัฒนา ทักษะทางภาษาทั้ง 4 ด้าน คือ การฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน เนื่องจากการใช้แบบเรียน เล่มเล็กเชิงวรรณกรรมชุดนี้นักเรียนมีกิจกรรมที่หลากหลาย เช่น การแสดงบทบาทสมมติ การเล่น

ปริศนาคำทาย การเขียนเรื่องเลียนแบบ ช่วยให้เกิดความสนุกสนาน ขณะเดียวกันก็ฝึกทักษะดังกล่าวประกอบด้วย

2. จากการประเมินประสิทธิภาพแบบเรียนเล่มเล็กเชิงวรรณกรรม ชุดมาตราตัวสะกด พบว่า นักเรียนมีคะแนนเป็นไปตามเกณฑ์การหาประสิทธิภาพ E_1/E_2 (80/80) กล่าวคือ คะแนนจากการทำแบบทดสอบท้ายเล่มมีค่าเฉลี่ยสูงกว่าร้อยละ 80 ทุกเล่ม และคะแนนการวัดผลสัมฤทธิ์ โดยรวมได้ค่าเฉลี่ยร้อยละ 80 ขึ้นไป จากการวิจัยครั้งนี้แสดงให้เห็นว่า แบบเรียนเล่มเล็กเชิงวรรณกรรมเป็นสื่อที่สร้างขึ้นเพื่อประกอบการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพและใช้ได้กับเนื้อหาวิชาต่างๆ ได้ในหลายกลุ่มประสบการณ์ ดังจะเห็นได้จากงานวิจัยของหทัย ดันหยิง (2532 : 214) ที่พบว่านักเรียนที่ได้รับการสอนด้วยวิธีสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษาโดยใช้หนังสือแบบเรียนเล่มเล็กเชิงวรรณกรรมมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนด้วยวิธีสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษาโดยใช้หนังสือปกติเชิงวรรณกรรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ซึ่งสอดคล้องกับ กนกวรรณ ชื่นชม (2532 : บทคัดย่อ) ได้วิจัยพบว่านักเรียนที่เรียนโดยใช้ชุดการสอนจุลบทที่มีหนังสือเรียนเล่มเล็กเชิงวรรณกรรมเป็นสื่อ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่านักเรียนที่เรียนโดยวิธีปกติที่ใช้หนังสือปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และปราณี มงธรรมชาติ (2538 : บทคัดย่อ) ได้วิจัยหาประสิทธิภาพแบบเรียนเล่มเล็กเชิงวรรณกรรม เรื่อง "จังหวัดสิงห์บุรี" พบว่า มีประสิทธิภาพเพียงพอที่จะนำไปใช้ในการสอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ได้ เช่นเดียวกับ ยุพา ชุ่มสนิท (2540 : บทคัดย่อ) ได้วิจัยพบว่าหนังสือเรียนเล่มเล็กเชิงวรรณกรรมวิชาภาษาอังกฤษ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีประสิทธิภาพเป็นไปตามเกณฑ์ 80/80 สามารถนำไปใช้ประกอบการเรียนการสอนได้ และในปีเดียวกัน รัตติ เทียนคำ (2540 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความสนใจในการเรียน และความคงทนในการเรียนรู้ วิชาคณิตศาสตร์เรื่องโจทย์ปัญหาการบวก การลบ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนโดยใช้หนังสือเรียนเล่มเล็กเชิงวรรณกรรมกับหนังสือเรียนตามคู่มือครู ผลการวิจัยพบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความสนใจและความคงทนของนักเรียนที่ใช้หนังสือเรียนเล่มเล็กเชิงวรรณกรรมสูงกว่านักเรียนที่เรียนจากการสอนโดยใช้หนังสือเรียนตามคู่มือครู ซึ่งในปีต่อมา อาริรัตน์ ดอกสี (2541 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาพบว่าแบบเรียนเล่มเล็กเชิงวรรณกรรม การเขียนบทร้อยกรอง เรื่องกาพย์ยานี 11 มีประสิทธิภาพเป็นไปตามเกณฑ์ 80/80 สามารถนำไปใช้ประกอบการเรียนการสอนในกลุ่มทักษะภาษาไทย เรื่องการเขียนกาพย์ยานี 11 ได้ และในปีเดียวกัน จิรภา มาลัยธรรม (2541 : บทคัดย่อ) ได้ค้นคว้าและศึกษาบทเรียนเล่มเล็กลอยฟ้า เรื่อง "การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม" กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตพบว่า มีประสิทธิภาพผ่านเกณฑ์ที่กำหนด (80/80) และผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยหลังทดลองใช้แบบเรียนเล่มเล็กลอยฟ้าอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งนี้เป็นเพราะแบบเรียนเล่มเล็กลอยฟ้าเป็นสื่อที่ประยุกต์มาจากแบบเรียนเล่มเล็กเชิงวรรณกรรม ซึ่งแบบเรียนเล่มเล็กเชิงวรรณกรรมเป็นสิ่งสำคัญที่ยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนให้สูงขึ้น

ดังนั้น แบบเรียนเล่มเล็กเชิงวรรณกรรม ชุดมาตราตัวสะกดที่สร้างขึ้นทั้ง 6 เล่ม จึงเป็นสื่อที่มีประสิทธิภาพผ่านเกณฑ์ที่กำหนดเหมาะสมที่จะนำไปใช้สอนกลุ่มทักษะภาษาไทยชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ชุด มาตราตัวสะกดได้

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. แบบเรียนเล่มเล็กเชิงวรรณกรรมที่สร้างขึ้น แม้ว่าจะมีประสิทธิภาพเป็นไปตามเกณฑ์ หากผู้ใช้จะนำไปปฏิบัติให้ได้ผลจะต้องปฏิบัติตามขั้นตอนการสอนด้วยแบบเรียนเล่มเล็กเชิงวรรณกรรมจึงก่อให้เกิดประสิทธิผลตามวัตถุประสงค์
2. แบบเรียนเล่มเล็กเชิงวรรณกรรม นอกจากจะใช้เป็นสื่อกลไกการเรียนการสอนแล้วยังใช้เป็นหนังสืออ่านประกอบ เพื่อเป็นสื่อส่งเสริมการอ่าน
3. สำหรับครูที่ประสงค์จะสร้างแบบเรียนเล่มเล็กเชิงวรรณกรรมควรจะได้ศึกษาขั้นตอนกระบวนการ วิธีทำ และดำเนินการสร้างตามขั้นตอนดังกล่าว จึงจะทำให้แบบเรียนเล่มเล็กเชิงวรรณกรรมที่สร้างขึ้นมีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะสำหรับงานวิจัย

1. ควรสร้างแบบเรียนเล่มเล็กเชิงวรรณกรรมที่เกี่ยวกับการใช้ภาษาเรื่องอื่นๆ เช่น การใช้ตัวควบกล้ำ อักษรนำ และหัวข้อเนื้อหาอื่นๆ ให้ครอบคลุมทุกเนื้อหาและกลุ่มประสบการณ์
2. ควรมีการศึกษาผลการใช้แบบเรียนเล่มเล็กเชิงวรรณกรรมเปรียบเทียบกับสื่ออื่นๆ
3. ควรมีการวิจัยและพัฒนาแบบเรียนเล่มเล็กเชิงวรรณกรรมไปสู่มีเดียเดียวในซีดีรอม (CD-ROM) หรือสื่อประสมชนิดอื่นๆ

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กรรณิการ์ พวงเกษม. ปัญหาและกลวิธีการสอนภาษาไทยในโรงเรียนประถมศึกษา. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, 2535.
- กัลยา ตูลยพิจิตร. การศึกษาเปรียบเทียบความสามารถทางการอ่านวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับการสอนโดยใช้หนังสือเรียนเล่มเล็กระหว่างวิธีสอนแบบวรรณิกับวิธีสอนตามคู่มือครู. ปริญญาโท กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2532. อัดสำเนา.
- กิตานันท์ มลิทอง. เทคโนโลยีการศึกษาร่วมสมัย. กรุงเทพฯ : ภาควิชาโสตทัศนศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2536.
- จินตนา ไบกาชุย. การจัดทำหนังสือสำหรับเด็ก. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น, 2534.
- จินตนา ไบกาชุย และ Cahill, Bruee R.. ความสามารถในการรับรู้ภาพของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ในประเทศไทย. เอกสารประกอบการประชุม National Workshop on Development of Systems and Structure for Training Learning Material, Including Textbooks. กรุงเทพมหานคร, 2520.
- ฉลองชัย สุววัฒนบุรณ. การเลือกและใช้สื่อการสอน. กรุงเทพฯ : คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2520.
- ชม ภูมิภาค. เทคโนโลยีทางการสอนและการศึกษา. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2524.
- ชวาล แพร่ตกุล. เทคนิคการเขียนคำถามเลือกตอบ. กรุงเทพฯ : กิ่งจันทร์การพิมพ์, 2535.
- ชัยยงค์ พรหมวงศ์. สื่อการสอนระดับประถมศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2532.
- เชียรศรี วิวิศิริ. เทคโนโลยีทางการศึกษา. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2530.
- ณรงค์ ทองปาน. การสร้างหนังสือสำหรับเด็ก. กรุงเทพฯ : ภาคพัฒนาตำราและเอกสารวิชาการ หน่วยงานนิเทศก์ กรมการฝึกหัดครู, 2526.

ทัศนีย์ โชติพณิพงศ์. การศึกษาแบบเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสนใจในการเรียนกลุ่มการงานพื้นฐานอาชีพของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 จากการสอนโดยใช้สื่อแบบเรียนเล่มเล็กเชิงวรรณกรรมกับการสอนโดยใช้สื่อใบงาน. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2535. อัดสำเนา.

บันลือ พงกษะวัน. วรรณกรรมกับเด็ก. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, 2524.

บุญเหลือ เทพสุวรรณ, ม.ล. ประสบการณ์จากการเขียนตำราและเอกสารทางวิชาการ. กรุงเทพฯ : สมาคมสตรีอุดมศึกษาแห่งประเทศไทย.

บุญเหลือ เทพสุวรรณ, ม.ล. และเจตนา นาควัชระ. วรรณคดีศึกษา. กรุงเทพฯ : สมาคมสังคมศาสตร์แห่งประเทศไทย, 2520.

ปราณี เชียงทอง. วรรณกรรมกับเด็ก. ชลบุรี : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ บางแสน, 2535.

ปรียาลักษณ์ พิลากุล. การศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์และความสนใจในการเรียนวิชาภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ด้วยสื่อหนังสือเรียนเล่มเล็กเชิงวรรณกรรมกับหนังสือเรียน. ปริญญาโท กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2532. อัดสำเนา.

พรรณงาม แยมบุญเรือง. ห้องสมุดกับการเรียนการสอน. เอกสารอัดสำเนาประกอบการสัมมนา การเรียนการสอนภาษาไทยและการส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน, 2535.

พวงรัตน์ ทวีรัตน์. วิธีวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2531.

ภิญญพร นิตยประภา. การผลิตหนังสือสำหรับเด็ก. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์, 2534.

แมนมาส ขวลิต. หนังสือเด็ก. กรุงเทพฯ : สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย, 2520.

ยิ่งลักษณ์ งามดี. สื่อการสอน. เอกสารอัดสำเนาประกอบการสัมมนา กรุงเทพมหานคร, 2527.

ยุพา ชุ่มสนิท. การสร้างหนังสือเรียนเล่มเล็กเชิงวรรณกรรมวิชาภาษาอังกฤษชั้นประถมศึกษาปีที่ 5. ปริญญาโท กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2540. อัดสำเนา.

รัฐจวน อินทรคำแหง. วรรณกรรมสำหรับเด็กและวัยรุ่น. กรุงเทพฯ : ดวงกมล, 2520.

ราตรี เทียนคำ. การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ เรื่องโจทย์ปัญหาการบวก การลบของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนโดยใช้หนังสือเรียนเล่มเล็กเชิงวรรณกรรม. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2540. อัดสำเนา.

ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. หลักการวิจัยทางการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : ศึกษาพร, 2536.

วาสนา จาดพุ่ม. การศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสนใจในการเรียนกลุ่ม สร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เรื่องการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมด้วยสื่อ แบบเรียนเล่มเล็กเชิงวรรณกรรมกับสื่อการสอนปกติ. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2535. อัดสำเนา.

วิชาการ, กรม , กระทรวงศึกษา. หลักสูตรประถมศึกษาพุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533). กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา, 2533.

—————. คู่มือหลักสูตรประถมศึกษาพุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533). กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา, 2534.

วิริยะ สิริสิงห. การเขียนเรื่องสำหรับเด็ก. ผลงานการประชุมปฏิบัติการเขียนหนังสือสำหรับเด็ก ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ร่วมกับ UNESCO กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ชมรมเด็ก, 2524.

ศึกษานิเทศก์, หน่วย, สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา. รายงานการ ประเมินคุณภาพการศึกษา. อยุธยา, 2536.

สนั่น มีชันหมาก. วิจารณ์วรรณกรรมสำหรับเด็ก. กรุงเทพฯ : เท็คโปรโมชัน แอนด์ แอดเวอร์ไทซิ่ง จำกัด, 2537.

สันทัด ภิบาลสุข และพิมพ์ใจ ภิบาลสุข. การใช้สื่อการสอน. พิมพ์ครั้งที่ 2. ขอนแก่น : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2525.

—————. ระเบียบวิธีแห่งวิทยาการการสอน. กรุงเทพฯ : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2538.

สนธิ สัตโยภาส. การผลิตสื่อการเรียนการสอนประเภทหนังสือและสิ่งพิมพ์. ภาควิชาภาษาไทย คณะวิชามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2526.

สุชา จันทรเอม. จิตวิทยาการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 6 กรุงเทพฯ ; แพร่พิทยา, 2529.

สุชาดา จันทรแพง. การศึกษาประสิทธิภาพของสื่อแบบเรียนเล่มเล็กเพื่อซ่อมเสริมการวิเคราะห์ โจทย์ปัญหาการคูณและการหารวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3. ปริญญาณิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2536. อัดสำเนา

สุชาติ สวัสดิศรี. นักเขียนหนุ่ม. กรุงเทพฯ : ประพันธ์สาส์น, 2533.

สุปรียา มาลากาญจน์. การสอนภาษาไทยระดับประถมศึกษา. นครศรีธรรมราช : โครงการตำรา และเอกสารวิชาการวิทยาลัยครูนครศรีธรรมราช, 2527.

เสาวนีย์ สิกขาบัณฑิต. เทคโนโลยีทางการศึกษา. กรุงเทพฯ : สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า พระนครเหนือ, 2528.

หทัย ดันหยง. การสร้างสรรค์วรรณกรรมและหนังสือสำหรับเด็ก. กรุงเทพฯ : อักษรเจริญทัศน์, 2529.

—————. การผลิตหนังสือสำหรับเด็ก. พิษณุโลก : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พิษณุโลก, 2523.

—————. โครงการแบบเรียนลอยฟ้า. เอกสารสัมมนาเชิงปฏิบัติการเรื่องการผลิตสื่อเพื่อ กระตุ้นการเรียนรู้สำหรับเด็ก กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2534.

—————. รายงานการวิจัยการสร้างหนังสือเรียนเล่มเล็กเชิงวรรณกรรมเพื่อเป็นสื่อพัฒนา การอ่านในระดับประถมศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์บริษัทประยูรวงศ์, 2532.

อนันต์ ศรีโสภณ. วัดผลการศึกษา. กรุงเทพฯ : วัฒนาพานิช, 2525.

อรพรรณ พรสีมา. เทคโนโลยีทางการสอน. กรุงเทพฯ : โอ-เอส พรินติ้งเฮ้าส์, 2530.

อัจฉรา ชีวพันธ์. คู่มือการสอนภาษาไทยกิจกรรมการเล่นประกอบการสอนสำหรับครู อาจารย์ นิสิต นักศึกษา. กรุงเทพฯ : สถาบันวิชาการศึกษาและการฝึกหัดครู จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2531.

Cronbach, Lee J. and Others. Text Materials in Modern Education. Urbana. Illinois, University of Illinois Press, 1955.

Dale, Edgar. Audio Visual Method in Teaching. New York : Henry Holt and Company. 1957.

Gagne, Robert M. Essentials of Learning for Instruction. Hinsdale Illinois : The Dryden Press, 1974.

Maslow Abraham H. Motivation and personality. New York, Evanston, And London, 1970.

Piaget, Jean. The Psychology of the child. New York, Basic Books, 1969, 173 P.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

1. ค่าความยากง่ายของแบบทดสอบท้ายเล่ม
2. ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบท้ายเล่ม
3. ค่าความยากง่ายของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์
4. ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์
5. ประสิทธิภาพของแบบเรียนเล่มเล็กเชิงวรรณกรรม

ตาราง 4 ค่าความยากง่าย (p) ค่าอำนาจจำแนก (r) ของแบบทดสอบท้ายเล่ม
แบบเรียนเล่มเล็กเชิงวรรณกรรม เล่มที่ 1 เรื่อง แม่นกนกไข

ข้อที่	p	r
1	.65	.49
2	.67	.47
3	.52	.37
4	.64	.39
5	.51	.43
6	.70	.49
7	.57	.45
8	.60	.35
9	.58	.36
10	.62	.51

ตาราง 5 ค่าความยากง่าย (p) ค่าอำนาจจำแนก (r) ของแบบทดสอบท้ายเล่ม
แบบเรียนเล่มเล็กเชิงวรรณกรรม เล่มที่ 2 เรื่อง หมู่บ้านตัวสะกด

ข้อที่	p	r
1	.32	.27
2	.44	.38
3	.66	.48
4	.61	.26
5	.61	.41
6	.72	.37
7	.61	.48
8	.75	.38
9	.75	.36
10	.57	.26

ตาราง 6 ค่าความยากง่าย (p) ค่าอำนาจจำแนก (r) ของแบบทดสอบท้ายเล่ม
แบบเรียนเล่มเล็กเชิงวรรณกรรม เล่มที่ 3 เรื่อง ครอบครัวนกกระจาบ

ข้อที่	p	r
1	.53	.41
2	.36	.34
3	.69	.22
4	.71	.39
5	.56	.52
6	.57	.44
7	.79	.36
8	.67	.37
9	.69	.45
10	.55	.52

ตาราง 7 ค่าความยากง่าย (p) ค่าอำนาจจำแนก (r) ของแบบทดสอบท้ายเล่ม
แบบเรียนเล่มเล็กเชิงวรรณกรรม เล่มที่ 4 เรื่อง ง.งู อยากมีเพื่อน

ข้อที่	p	r
1	.62	.52
2	.76	.30
3	.62	.52
4	.53	.41
5	.41	.32
6	.24	.29
7	.20	.27
8	.61	.41
9	.34	.38
10	.23	.24

ตาราง 8 ค่าความยากง่าย (p) ค่าอำนาจจำแนก (r) ของแบบทดสอบท้ายเล่ม
แบบเรียนเล่มเล็กเชิงวรรณกรรม เล่มที่ 5 เรื่อง ของขวัญคุณพ่อ

ข้อที่	p	r
1	.51	.32
2	.56	.37
3	.78	.47
4	.80	.39
5	.80	.43
6	.69	.35
7	.80	.44
8	.77	.49
9	.79	.47
10	.77	.49

ตาราง 9 ค่าความยากง่าย (p) ค่าอำนาจจำแนก (r) ของแบบทดสอบท้ายเล่ม
แบบเรียนเล่มเล็กเชิงวรรณกรรม เล่มที่ 6 เรื่อง ม้าผู้ทะนงตน

ข้อที่	p	r
1	.80	.29
2	.64	.30
3	.79	.32
4	.47	.33
5	.72	.20
6	.74	.30
7	.54	.36
8	.59	.29
9	.28	.20
10	.79	.24

หาค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบท้ายเล่มแบบเรียนเล่มเล็กเชิงวรรณกรรม

หาความเชื่อมั่นของแบบทดสอบท้ายเล่ม เล่มที่ 1

=

หาความเชื่อมั่นของแบบทดสอบท้ายเล่ม เล่มที่ 2

= 0.70

หาความเชื่อมั่นของแบบทดสอบท้ายเล่ม เล่มที่ 3

= 0.83

หาความเชื่อมั่นของแบบทดสอบท้ายเล่ม เล่มที่ 4

= 0.69

หาความเชื่อมั่นของแบบทดสอบท้ายเล่ม เล่มที่ 5

= 0.75

หาความเชื่อมั่นของแบบทดสอบท้ายเล่ม เล่มที่ 6

= 0.79

ตาราง 10 ค่าความยากง่าย (p) ค่าอำนาจจำแนก (r) ของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ข้อที่	p	r
1	.80	.38
2	.74	.37
3	.62	.46
4	.61	.45
5	.72	.26
6	.70	.46
7	.74	.32
8	.76	.33
9	.57	.29
10	.76	.33
11	.80	.28
12	.79	.41
13	.67	.43
14	.64	.42
15	.71	.47
16	.65	.43
17	.70	.46
18	.75	.31
19	.76	.33
20	.67	.25
21	.69	.30
22	.67	.25
23	.69	.38
24	.80	.38
25	.75	.22
26	.70	.21
27	.80	.38
28	.78	.27

ตาราง 10 (ต่อ)

ข้อที่	p	r
29	.51	.28
30	.67	.28
31	.65	.26
32	.64	.26
33	.80	.38
34	.80	.38
35	.79	.27
36	.56	.52
37	.63	.30
38	.57	.48
39	.72	.41
40	.67	.44

การหาค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์

$$\text{ค่า } r_{tt} = .925$$

การหาประสิทธิภาพของแบบเรียนเล่มเล็กเชิงวรรณกรรม

$$\text{โดย } E_1 = \left[\frac{\frac{\sum X}{N}}{A} \right] \times 100$$

$$E_2 = \left[\frac{\frac{\sum F}{N}}{B} \right] \times 100$$

เมื่อ	E_1	แทน	ประสิทธิภาพของกระบวนการที่จัดไว้ในบทเรียนคิดเป็นร้อยละจากการทำแบบฝึกหัดท้ายบท
	E_2	แทน	ประสิทธิภาพของผลลัพธ์คิดเป็นร้อยละจากการทำแบบทดสอบหลังเรียน
	$\sum X$	แทน	คะแนนรวมของผู้เรียนจากแบบฝึกหัด
	$\sum F$	แทน	คะแนนรวมของการทดสอบหลังเรียน
	N	แทน	จำนวนผู้เรียน
	A	แทน	คะแนนเต็มของแบบฝึกหัด
	B	แทน	คะแนนเต็มของแบบทดสอบหลังเรียน

แบบเรียนเล่มเล็กเชิงวรรณกรรม เล่มที่ 1

$$\begin{aligned}
 E_1 &= \left[\frac{\frac{286}{30}}{10} \right] \times 100 \\
 &= 95.33
 \end{aligned}$$

แบบเรียนเล่มเล็กเชิงวรรณกรรม เล่มที่ 2

$$\begin{aligned}
 E_1 &= \left[\frac{\frac{275}{30}}{10} \right] \times 100 \\
 &= 91.67
 \end{aligned}$$

แบบเรียนเล่มเล็กเชิงวรรณกรรม เล่มที่ 3

$$\begin{aligned}
 E_1 &= \left[\frac{\frac{280}{30}}{10} \right] \times 100 \\
 &= 93.33
 \end{aligned}$$

แบบเรียนเล่มเล็กเชิงวรรณกรรม เล่มที่ 4

$$\begin{aligned} E_1 &= \left[\frac{248}{\frac{30}{10}} \right] \times 100 \\ &= 82.66 \end{aligned}$$

แบบเรียนเล่มเล็กเชิงวรรณกรรม เล่มที่ 5

$$\begin{aligned} E_1 &= \left[\frac{274}{\frac{30}{10}} \right] \times 100 \\ &= 91.33 \end{aligned}$$

แบบเรียนเล่มเล็กเชิงวรรณกรรม เล่มที่ 6

$$\begin{aligned} E_1 &= \left[\frac{265}{\frac{30}{10}} \right] \times 100 \\ &= 88.33 \end{aligned}$$

ภาคผนวก ข

แผนการสอน

แบบทดสอบท้ายเล่มแบบเรียนเล่มเล็กเชิงวรรณกรรม

แผนการสอนที่ 1

กลุ่มทักษะ (ภาษาไทย)

เรื่อง มาตราตัวสะกดแม่ กก

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2

เวลา 3 คาบ

ความคิดรวบยอด

คำที่สะกดด้วยมาตราตัวสะกดแม่ กก คือ คำที่สะกดด้วย ก ข ค พ

จุดประสงค์การเรียนรู้

เมื่อนักเรียนได้อ่านหนังสือเล่มนี้และทำกิจกรรมการเรียนรู้แล้วสามารถแสดงพฤติกรรมดังนี้

1. เล่าเรื่องแม่นกกกไข่ได้
2. ตอบคำถามเรื่องแม่นกกกไข่ได้
3. อ่านและเขียนคำที่สะกดด้วยมาตราตัวสะกดแม่ กก ได้

เนื้อหา

คำในมาตราตัวสะกดแม่ กก

กิจกรรมการเรียนรู้

ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

ครูให้นักเรียนร้องเพลงมาตราตัวสะกดแม่ กก

ขั้นสอน

1. ให้นักเรียนอ่านในใจเรื่อง แม่นกกกไข่ ในเวลา 10 นาที
2. ให้นักเรียนตอบคำถามเรื่อง แม่นกกกไข่
3. ให้นักเรียนแสดงบทบาทสมมติ
4. ให้นักเรียนร่วมกันเขียนเรื่อง แม่นกกกไข่
5. ให้นักเรียนทำกิจกรรมเสริมทักษะทางภาษา

ขั้นสรุป

ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปถึงการอ่านและเขียนคำที่อยู่ในมาตราตัวสะกดแม่ กก

สื่อการเรียนการสอน

1. หนังสือเรียนเล่มเล็กเชิงวรรณกรรมเรื่อง แม่เหล็กไฟ
2. ดินสอสี
3. แผนภูมิเพลงมาตราตัวสะกดแม่ กก

การประเมินผล

1. สังเกตความร่วมมือในการทำกิจกรรม
2. แบบทดสอบท้ายเล่ม

ภาคผนวก

เพลง แม่กก

เนื้อเรื่อง ผศ.สนั่น มีขันหมาก
ทำนอง พม่าเขว

ก บวก ก
รักแรกแตกตกทุกชั้นรัก
ค ข และ ฃ ก็เช่นกัน

นั่นก็มาตราแม่กก
เป็นคำแม่กกสะกด “ก”
ก ข ค นั่นคือแม่กก

แผนการสอนที่ 2

กลุ่มทักษะ (ภาษาไทย)

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2

เรื่อง มาตราตัวสะกดแม่ กด

เวลา 3 คาบ

ความคิดรวบยอด

คำที่สะกดด้วยมาตราตัวสะกดแม่ กด คือ คำที่สะกดด้วย ด จ ช ซ ฎ ฏ ฐ ฑ ฒ ณ
ท ษ ศ ษ และ ส

จุดประสงค์การเรียนรู้

เมื่อนักเรียนได้อ่านหนังสือเล่มนี้และทำกิจกรรมการเรียนรู้แล้วสามารถแสดงพฤติกรรมดังนี้

1. เล่าเรื่องหมู่บ้านตัวสะกดได้
2. ตอบคำถามเรื่องหมู่บ้านตัวสะกดได้
3. อ่านและเขียนคำที่สะกดด้วยมาตราตัวสะกดแม่ กด ได้

เนื้อหา

คำในมาตราตัวสะกดแม่ กด

กิจกรรมการเรียนรู้

ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

ครูให้นักเรียนอ่านคำจากบัตรภาพ

ขั้นสอน

1. ให้นักเรียนอ่านในใจเรื่อง หมู่บ้านตัวสะกด ในเวลา 10 นาที
2. ให้นักเรียนตอบคำถามเรื่อง หมู่บ้านตัวสะกด
3. ให้นักเรียนแสดงบทบาทสมมติ
4. ให้นักเรียนร่วมกันเขียนเรื่อง หมู่บ้านตัวสะกด
5. ให้นักเรียนทำกิจกรรมเสริมทักษะทางภาษา

ขั้นสรุป

ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปถึงการอ่านและเขียนคำที่อยู่ในมาตราตัวสะกดแม่ กด

สื่อการเรียนการสอน

1. หนังสือเรียนเล่มเล็กเชิงวรรณกรรมเรื่อง หมู่บ้านตัวสะกด
2. ดินสอสี
3. บัตรภาพ

การประเมินผล

1. สังเกตความร่วมมือในการทำกิจกรรม
2. แบบทดสอบท้ายเล่ม

แผนการสอนที่ 3

กลุ่มทักษะ (ภาษาไทย)
เรื่อง มาตราตัวสะกดแม่ กบ

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2
เวลา 3 คาบ

ความคิดรวบยอด

คำที่สะกดด้วยมาตราตัวสะกดแม่ กบ คือ คำที่สะกดด้วย บ ป พ ภ

จุดประสงค์การเรียนรู้

เมื่อนักเรียนได้อ่านหนังสือเล่มนี้และทำกิจกรรมการเรียนรู้การสอนแล้วสามารถแสดงพฤติกรรมดังนี้

1. เล่าเรื่องครอบครัวนกกระจาบได้
2. ตอบคำถามเรื่องครอบครัวนกกระจาบได้
3. อ่านและเขียนคำที่สะกดด้วยมาตราตัวสะกดแม่ กบ ได้

เนื้อหา

คำในมาตราตัวสะกดแม่ กบ

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

ครูให้นักเรียนเล่นเกมปริศนาคำทาย

ขั้นสอน

1. ให้นักเรียนอ่านในใจเรื่อง ครอบครัวนกกระจาบ ในเวลา 10 นาที
2. ให้นักเรียนตอบคำถามเรื่อง ครอบครัวนกกระจาบ
3. ให้นักเรียนแสดงบทบาทสมมติ
4. ให้นักเรียนร่วมกันเขียนเรื่อง ครอบครัวนกกระจาบ
5. ให้นักเรียนทำกิจกรรมเสริมทักษะทางภาษา

ขั้นสรุป

ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปถึงการอ่านและเขียนคำที่อยู่ในมาตราตัวสะกดแม่ กบ

สื่อการเรียนการสอน

1. หนังสือเรียนเล่มเล็กเชิงวรรณกรรมเรื่อง ครอบครัวนกระจาบ
2. ดินสอสี
3. บัตรคำปริศนาคำทาย

การประเมินผล

1. สังเกตความร่วมมือในการทำกิจกรรม
2. แบบทดสอบท้ายเล่ม

แผนการสอนที่ 4

กลุ่มทักษะ (ภาษาไทย)

เรื่อง มาตราตัวสะกดแม่ กง

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2

เวลา 3 คาบ

ความคิดรวบยอด

คำที่สะกดด้วยมาตราตัวสะกดแม่ กง คือ คำที่สะกดด้วย ง

จุดประสงค์การเรียนรู้

เมื่อนักเรียนได้อ่านหนังสือเล่มนี้และทำกิจกรรมการเรียนรู้แล้วสามารถแสดงพฤติกรรมดังนี้

1. เล่าเรื่อง ง.งู อยากมีเพื่อนได้
2. ตอบคำถามเรื่อง ง.งู อยากมีเพื่อนได้
3. อ่านและเขียนคำที่สะกดด้วยมาตราตัวสะกดแม่ กง ได้

เนื้อหา

คำในมาตราตัวสะกดแม่ กง

กิจกรรมการเรียนรู้

ชั้นนำเข้าสู่บทเรียน

ครูให้นักเรียนร้องเพลงมาตราตัวสะกดแม่ กง

ขั้นสอน

1. ให้นักเรียนอ่านในใจเรื่อง ง.งู อยากมีเพื่อน ในเวลา 10 นาที
2. ให้นักเรียนตอบคำถามเรื่อง ง.งู อยากมีเพื่อน
3. ให้นักเรียนแสดงบทบาทสมมติ
4. ให้นักเรียนร่วมกันเขียนเรื่อง ง.งู อยากมีเพื่อน
5. ให้นักเรียนทำกิจกรรมเสริมทักษะทางภาษา

ขั้นสรุป

ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปถึงการอ่านและเขียนคำที่อยู่ในมาตราตัวสะกดแม่ กง

สื่อการเรียนการสอน

- 1 หนังสือเรียนเล่มเล็กเชิงวรรณกรรมเรื่อง ง.งู อยากมีเพื่อน
- 2 ดินสอสี
- 3 แผนภูมิเพลงมาตราตัวสะกดแม่ กง

การประเมินผล

1. สังเกตความร่วมมือในการทำกิจกรรม
2. แบบทดสอบท้ายเล่ม

ภาคผนวก

เพลง แม่กง

เนื้อเรื่อง ผศ.สนั่น มีชั้นหมาก

ทำนอง พม่าเขว

ก บวก ง

หลงทางกลางบึงหนองพง

ง.งู ชูคอ ขอจงจำ

นั่นก็เป็นคำแม่กง

เป็นคำแม่กงสะกด "ง"

เหล่านี้คือคำแม่กง

แผนการสอนที่ 5

กลุ่มทักษะ (ภาษาไทย)
เรื่อง มาตราตัวสะกดแม่ กน

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2
เวลา 3 คาบ

ความคิดรวบยอด

คำที่สะกดด้วยมาตราตัวสะกดแม่ กน คือ คำที่สะกดด้วย น ญ ณ ร ล

จุดประสงค์การเรียนรู้

เมื่อนักเรียนได้อ่านหนังสือเล่มนี้และทำกิจกรรมการเรียนรู้แล้วสามารถแสดงพฤติกรรมดังนี้

1. เล่าเรื่องของขวัญคุณพ่อได้
2. ตอบคำถามเรื่องของขวัญคุณพ่อได้
3. อ่านและเขียนคำที่สะกดด้วยมาตราตัวสะกดแม่ กน ได้

เนื้อหา

คำในมาตราตัวสะกดแม่ กน

กิจกรรมการเรียนรู้

ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

ครูให้นักเรียนเล่นเกมปริศนาคำทาย

ขั้นสอน

1. ให้นักเรียนอ่านในใจเรื่อง ของขวัญคุณพ่อ ในเวลา 10 นาที
2. ให้นักเรียนตอบคำถามเรื่อง ของขวัญคุณพ่อ
3. ให้นักเรียนแสดงบทบาทสมมติ
4. ให้นักเรียนร่วมกันเขียนเรื่อง ของขวัญคุณพ่อ
5. ให้นักเรียนทำกิจกรรมเสริมทักษะทางภาษา

ขั้นสรุป

ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปถึงการอ่านและเขียนคำที่อยู่ในมาตราตัวสะกดแม่ กน

สื่อการเรียนการสอน

1. หนังสือเรียนเล่มเล็กเชิงวรรณกรรมเรื่อง ของขวัญคุณพ่อ
2. ดินสอสี
3. บัตรคำปริศนาคำทาย

การประเมินผล

1. สังเกตความร่วมมือในการทำกิจกรรม
2. แบบทดสอบท้ายเล่ม

แผนการสอนที่ 6

กลุ่มทักษะ (ภาษาไทย)

เรื่อง มาตราตัวสะกดแม่ กม

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2

เวลา 3 คาบ

ความคิดรวบยอด

คำที่สะกดด้วยมาตราตัวสะกดแม่ กม คือ คำที่สะกดด้วย ม

จุดประสงค์การเรียนรู้

เมื่อนักเรียนได้อ่านหนังสือเล่มนี้และทำกิจกรรมการเรียนรู้การสอนแล้วสามารถแสดงพฤติกรรมดังนี้

1. เล่าเรื่อง ม้าผู้ทะนงตนได้
2. ตอบคำถามเรื่อง ม้าผู้ทะนงตนได้
3. อ่านและเขียนคำที่สะกดด้วยมาตราตัวสะกดแม่ กม ได้

เนื้อหา

คำในมาตราตัวสะกดแม่ กม

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

ชั้นนำเข้าสู่บทเรียน

ครูให้นักเรียนร้องเพลงมาตราตัวสะกดแม่ กม

ขั้นสอน

1. ให้นักเรียนอ่านในใจเรื่อง ม้าผู้ทะนงตน ในเวลา 10 นาที
2. ให้นักเรียนตอบคำถามเรื่อง ม้าผู้ทะนงตน
3. ให้นักเรียนแสดงบทบาทสมมติ
4. ให้นักเรียนร่วมกันเขียนเรื่อง ม้าผู้ทะนงตน
5. ให้นักเรียนทำกิจกรรมเสริมทักษะทางภาษา

ขั้นสรุป

ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปถึงการอ่านและเขียนคำที่อยู่ในมาตราตัวสะกดแม่ กม

สื่อการเรียนการสอน

1. หนังสือเรียนเล่มเล็กเชิงวรรณกรรมเรื่อง ม้าผู้ทะนงตน
2. ดินสอสี
3. แผนภูมิเพลงมาตราตัวสะกดแม่ กม

การประเมินผล

1. สังเกตความร่วมมือในการทำกิจกรรม
2. แบบทดสอบท้ายเล่ม

ภาคผนวก

เพลง แม่กม

เนื้อเรื่อง ผศ.สนั่น มีชั้นหมาก
ทำนอง พม่าเขว

ก บวก ม
ชุ่มช่าม ช่อมแซม เหมาะสม
ม.ม้า วิ่งฮ่อ ของจ่า

นี่ก็เป็นคำแม่กม
เป็นคำแม่กมสะกด "ม"
เหล่านี้คือคำแม่กม

แบบทดสอบท้ายเล่มบทเรียน เรื่อง แม่นกกกไข่ (เล่ม 1)

ให้นักเรียนเขียนเครื่องหมาย X ทับคำตอบที่ถูกต้อง

1. แม่นกฮูกทำอะไรอยู่ในโพรงไม้

- ก. นอนหลับ
- ข. กินอาหาร
- ค. กกไข่

2. แม่นกฮูกทำรังอยู่บนต้นอะไร

- ก. ต้นมะพร้าว
- ข. ต้นตะแบก
- ค. ต้นมะขาม

3. แม่นกฮูกออกไข่มากี่ฟอง

- ก. สี่ ฟอง
- ข. ห้า ฟอง
- ค. หก ฟอง

4. ท้องฟ้าในวันนี้เต็มไปด้วยอะไร

- ก. ใบไม้
- ข. ฝุ่น
- ค. เมฆ

5. ลูกนกฮูกพากันหลบฝนอยู่ที่ไหน

- ก. ในรัง
- ข. ข้างหลังแม่นกฮูก
- ค. ปีกแม่นกฮูก

6. เมื่อฝนหยุดตกมีสัตว์อะไรอยู่ใต้ต้นไม้

- ก. จิ้งจก
- ข. งูเหลือม
- ค. คางคก

7. เพื่อนของแม่นกฮูกคือใคร

- ก. นกกระจาบ
- ข. กระรอก
- ค. กระต่าย

8. ใครมาช่วยแม่นกฮูก

- ก. กระรอก
- ข. นกกระจอก
- ค. ถูกทั้งสองข้อ

9. เมื่อมาถึงบ้านพ่อนกฮูกเห็นงูเหลือมกำลังทำอะไร

- ก. เลื้อยลงมา
- ข. กินลูกนก
- ค. กำลังฉกลูกนก

10. พ่อนกฮูกทำอย่างไรกับงูเหลือม

- ก. ไล่
- ข. จิกตี
- ค. ร้อง

แบบทดสอบท้ายเล่มบทเรียน เรื่อง หมู่บ้านตัวสะกด (เล่ม 2)

ให้นักเรียนเขียนเครื่องหมาย X ทับคำตอบที่ถูกต้อง

1. ด.เด็ก คิดอย่างไรกับตัวเอง
 - ก. ภูมิใจ
 - ข. เสียใจ
 - ค. ดีใจ
2. เพื่อนๆ ของ ด.เด็ก คิดอย่างไร
 - ก. ไม่เห็นด้วยกับ ด.เด็ก
 - ข. ดีใจกับ ด.เด็ก
 - ค. เสียใจกับ ด.เด็ก
3. หนูคิดส่งอะไรไปให้เพื่อน
 - ก. ของขวัญ
 - ข. บัตรอวยพร
 - ค. รูปภาพ
4. คำว่า โอ-กาด เขียนอย่างไร
 - ก. โอกาด
 - ข. โอกาส
 - ค. โอกาส
5. คำว่า "ก๊าด" เขียนอย่างไร
 - ก. ก้าช
 - ข. ก้าส
 - ค. ก๊าด
6. ด.เด็ก รู้สึกเสียใจเมื่อบางครั้งคำไม่ใช่ ด.เด็ก เป็นตัวสะกด
 - ก. ดีใจ
 - ข. เสียใจ
 - ค. ตกใจ

7. ใครมาปลอบใจ ด.เต็ก

ก. ส.เสื่อ

ข. ช.โซ่

ค. ษ ฤาษี

8. คำว่า มะ-นุต เขียนอย่างไร

ก. มนุตย์

ข. มนุษย์

ค. มนุสย์

9. คำว่า "อา-กาด" เขียนอย่างไร

ก. อาากาด

ข. อาากาส

ค. อาากาศ

10. เพื่อนๆ ของ ด.เต็ก มีใครบ้าง

ก. ท ศ ส ถ

ข. ช ฌ ษ ฐ

ค. ถูกทั้งสองข้อ

แบบทดสอบท้ายเล่มบทเรียน เรื่อง ครอบครัวนกกระจาบ (เล่ม 3)

ให้นักเรียนเขียนเครื่องหมาย X ทับคำตอบที่ถูกต้อง

1. จี๊บ จู๊บ แจ๊บ เป็นใคร
 - ก. ลูกนกกระจอก
 - ข. ลูกนกกระจาบ
 - ค. ลูกนกกระสา
2. สามพี่น้องอาศัยอยู่ที่ไหน
 - ก. บนต้นตะแบก
 - ข. บนต้นมะขาม
 - ค. บนต้นตะขบ
3. พ่อกับแม่จะไปไหน
 - ก. ไปหาอาหาร
 - ข. ไปเยี่ยมคุณยาย
 - ค. ไปเที่ยว
4. พ่อกับแม่ให้จี๊บช่วยทำอะไร
 - ก. ถูบ้าน
 - ข. ทำอาหาร
 - ค. ดูแลน้อง
5. เมื่อพ่อกับแม่ไปแล้วจี๊บทำอะไร
 - ก. เล่น
 - ข. นอนหลับ
 - ค. กินอาหาร
6. จี๊บปฏิบัติต่อน้องอย่างไรเมื่อพาน้องไปเที่ยว
 - ก. จี๊บดูแลน้อง
 - ข. จี๊บทำอาหารให้น้องกิน
 - ค. จี๊บแกล้งน้อง

7. จีบบินหนีห้องไปที่ไหน

- ก. แม่น้ำ
- ข. ลำธาร
- ค. ทะเลสาบ

8. เกิดอะไรขึ้นกับจิบ

- ก. จีบติดตะขாய
- ข. จีบตกน้ำ
- ค. จีบหลงทาง

9. ใครมาช่วยจิบ

- ก. พ่อกับแม่
- ข. จีบกับแจ็บ
- ค. ลูกทั้งสองข้อ

10. น้องๆ บอกพ่อกับแม่อย่างไร

- ก. ฟ้องพ่อแม่ที่ถูกจิบรังแก
- ข. จีบบินหนีไปเที่ยว
- ค. จีบพาไปเที่ยวสนุกมาก

แบบทดสอบท้ายเล่มบทเรียน เรื่อง ง.งู อยากมีเพื่อน (เล่ม 4)

ให้นักเรียนเขียนเครื่องหมาย X ทับคำตอบที่ถูกต้อง

1. ง.งู มีนิสัยอย่างไร
 - ก. ดุร้าย
 - ข. ใจดี
 - ค. สนุกสนาน
2. ทำไมสัตว์อื่นๆ จึงกลัว ง.งู
 - ก. คิดว่ามีพิษร้าย
 - ข. กลัวถูกกัด
 - ค. น่ากลัว
3. ง.งู ไปหาแม่ไก่ แม่ไก่กำลังทำอะไรอยู่
 - ก. เดินเล่น
 - ข. นอนหลับ
 - ค. หาอาหาร
4. แม่ไก่วิ่งหนี ง.งู ไปหลบที่ไหน
 - ก. หลังบ้าน
 - ข. หลังกองฟืน
 - ค. หลังต้นไม้
5. ตอนแรกแม่ไก่ไม่ยอมเป็นเพื่อน ง.งู ง.งู รู้สึกอย่างไร
 - ก. เสียใจ
 - ข. น้อยใจ
 - ค. โกรธ
6. ง.งู ทำอย่างไร แม่ไก่จึงยอมเป็นเพื่อนด้วย
 - ก. ตามแม่ไก่
 - ข. อธิบายให้แม่ไก่ฟัง
 - ค. ชูแม่ไก่

7. ข้อใดไม่ใช่เพื่อนของ ง.งู

- ก. ช้าง
- ข. เต่า
- ค. กระต่าย

8. ใครวิ่งหนีงูตัวจริงมาหา ง.งู

- ก. กระต่าย
- ข. นก
- ค. หนู

9. สัตว์ในข้อ 6 ไปเจองูตัวจริงที่ไหน

- ก. กองฟาง
- ข. กองฟืน
- ค. กองทราย

10. ง.งู เป็นอะไร

- ก. เป็นพยัคฆชะ
- ข. เป็นสระ
- ค. เป็นตัวสะกด

แบบทดสอบท้ายเล่มบทเรียน เรื่อง ของขวัญคุณพ่อ (เล่ม 5)

ให้นักเรียนเขียนเครื่องหมาย X ทับคำตอบที่ถูกต้อง

1. วันเกิดคุณพ่อ อันจะให้อะไรคุณพ่อ

- ก. ผลไม้
- ข. ขนม
- ค. ของขวัญ

2. อันเดินไปที่ไหน

- ก. หลังบ้าน
- ข. ในสวน
- ค. ใต้ต้นไม้

3. อันผลอหลับที่ไหน

- ก. ใต้ต้นขนุน
- ข. ใต้ต้นแอปเปิ้ล
- ค. ใต้ต้นมะพร้าว

4. อันฝันเห็นอะไร

- ก. เทวดา
- ข. นางฟ้า
- ค. ก้อนเมฆ

5. อะไรทำให้อันตื่น

- ก. มะพร้าว
- ข. ขนุน
- ค. แอปเปิ้ล

6. ผลไม้ที่ตกบนศีรษะของอันมีลักษณะอย่างไร

- ก. ผลกลม
- ข. สีสวย
- ค. กลิ่นหอม

7. เมื่ออันหาบไปพ่อกับแม่รู้สึกรู้สึอย่างไร

- ก. เสียใจ
- ข. เป็นห่วง
- ค. โกรธ

8. อันหาบผลไม้อะไรให้พ่อเป็นของขวัญ

- ก. ชมพู่
- ข. ส้ม
- ค. แอปเปิ้ล

9. อันหาบผลไม้ใส่อะไรไปให้พ่อ

- ก. ถุง
- ข. ถาด
- ค. ตะกร้า

10. ของขวัญที่คุณพ่ออยากได้คืออะไร

- ก. ลูกที่ขยัน
- ข. ลูกที่เก่ง
- ค. ลูกที่เชื่อฟังพ่อแม่

แบบทดสอบท้ายเล่มบทเรียน เรื่อง ม้าผู้ทะนงตน (เล่ม 6)

ให้นักเรียนเขียนเครื่องหมาย X ทับคำตอบที่ถูกต้อง

1. ม.ม้า มีนิสัยอย่างไร
 - ก. ใจดี
 - ข. โมโหง่าย
 - ค. ทะนงตน
2. ใครชวน ม.ม้า ให้ไปเที่ยวด้วยกัน
 - ก. น.หนู
 - ข. ล.ลิง
 - ค. ถูกทั้งสองข้อ
3. ใครชวน ม.ม้า ให้ไปดูดอกไม้ที่สวยงาม
 - ก. ผีเสื้อ
 - ข. แมลงปอ
 - ค. มดง่าม
4. เมื่อ ม.ม้า ไม่ไปเที่ยวกับเพื่อน ม.ม้า ทำอะไร
 - ก. ร้องเล่น
 - ข. เดินเล่น
 - ค. นอนหลับ
5. ม.ม้า ไม่มีเพื่อนจึงไปปรึกษาใคร
 - ก. ม้า
 - ข. ลิง
 - ค. เสือ
6. ม.ม้า ทำอย่างไรจึงมีเพื่อน
 - ก. ให้เพื่อนตามมา
 - ข. ตามเพื่อนไป
 - ค. อยู่เฉยๆ

7. ม.ม้า รู้สึกอย่างไรเมื่อไปเที่ยวกับเพื่อนๆ

ก. ตื่นเต้น

ข. ดีใจ

ค. สนุกสนาน

8. เพื่อนๆ ของ ม.ม้า มีใครบ้าง

ก. ส.ลิง ผ.ผึ้ง

ข. ผ.ผึ้ง ส.เสือ

ค. น.หนู ส.เสือ

9. ใครไม่ใช่เพื่อนของ ม.ม้า

ก. ง.งู

ข. น.หนู

ค. ส.เสือ

10. นิสัยที่ทำให้ ม.ม้า ไม่มีเพื่อนคืออะไร

ก. หยิ่งทะนงตน

ข. โมโหง่าย

ค. ตามใจตนเอง

แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2
วิชาภาษาไทย เรื่อง มาตราตัวสะกด

ตอนที่ 1 ให้นักเรียนเขียนเครื่องหมาย X ทับคำตอบที่ถูกต้อง

1. คำว่า ก้อนเมฆ อยู่ในมาตราตัวสะกดใด
 - ก. มาตราตัวสะกด แม่กก
 - ข. มาตราตัวสะกด แม่กด
 - ค. มาตราตัวสะกด แม่กบ
2. คำว่า ความ-สุข เขียนอย่างไร
 - ก. ความสุก
 - ข. ความสุข
 - ค. ความสัค
3. พยัญชนะ ก เป็นตัวสะกดในมาตราตัวสะกดใด
 - ก. มาตราตัวสะกด แม่กก
 - ข. มาตราตัวสะกด แม่กด
 - ค. มาตราตัวสะกด แม่กบ
4. คำในข้อใดอยู่ในมาตราตัวสะกด แม่กก
 - ก. อากาศ
 - ข. เมฆหมอก
 - ค. พิเศษ
5. คำในข้อใดไม่ใช่คำที่สะกดด้วยมาตราตัวสะกด แม่กด
 - ก. โอกาส
 - ข. พิเศษ
 - ค. อาหาร
6. คำว่า มะ-นุด เขียนอย่างไร
 - ก. มนุสย์
 - ข. มนุษย์
 - ค. มนุศย์

7. คำว่า "อา-กาด" เขียนอย่างไร

- ก. อาภาษ
- ข. อาภาส
- ค. อาภาศ

8. พยัญชนะ ด เป็นตัวสะกดในคำมาตราตัวสะกดใด

- ก. มาตราตัวสะกด แม่กก
- ข. มาตราตัวสะกด แม่กด
- ค. มาตราตัวสะกด แม่กบ

9. ข้อใดเป็นคำที่สะกดด้วยมาตราตัวสะกด แม่กบ

- ก. เคารพ
- ข. ยาพิษ
- ค. ประมุข

10. คำว่า "สุ-พาบ" เขียนอย่างไร

- ก. สุพาบ
- ข. สุภาบ
- ค. สุภาพ

11. คำว่า "โชก-ลาบ" เขียนอย่างไร

- ก. โชคลาบ
- ข. โชคลาพ
- ค. โชคลาภ

12. พยัญชนะ บ เป็นตัวสะกดในมาตราตัวสะกดใด

- ก. มาตราตัวสะกด แม่กก
- ข. มาตราตัวสะกด แม่กด
- ค. มาตราตัวสะกด แม่กบ

13. ข้อใดเป็นคำที่สะกดด้วยมาตราตัวสะกด แม่กง

- ก. สนใจ
- ข. ระหว่าง
- ค. เม็ดขนุน

14. พยัญชนะ ง เป็นตัวสะกดในมาตราตัวสะกดใด

- ก. มาตราตัวสะกด แม่กก
- ข. มาตราตัวสะกด แม่กง
- ค. มาตราตัวสะกด แม่กน

15. คำว่า "อาหาร" อยู่ในมาตราตัวสะกดใด

- ก. มาตราตัวสะกด แม่กง
- ข. มาตราตัวสะกด แม่กน
- ค. มาตราตัวสะกด แม่กบ

16. คำว่า "ลำ-ทาน" เขียนอย่างไร

- ก. ลำทาน
- ข. ลำธาน
- ค. ลำธาร

17. คำว่า "ฟุตบอล" เขียนอย่างไร

- ก. ฟุตบอน
- ข. ฟุตบอร์
- ค. ฟุตบอล

18. คำในข้อใดไม่มีคำที่สะกดด้วยมาตราตัวสะกดแม่กน

- ก. อาหาร
- ข. อากาศ
- ค. อาการ

19. ข้อใดอ่านถูกต้อง

- ก. เทศกาล อ่านว่า เทต-กาน
- ข. จราจร อ่านว่า จะ-รา-จอน
- ค. ทหาร อ่านว่า ทา-หาน

20. ข้อใดไม่มีคำที่สะกดด้วยมาตราตัวสะกด แม่กม

- ก. ลวดหนาม
- ข. วาดภาพ
- ค. ถ้วยชาม

ตอนที่ 2. ให้นักเรียนเขียนคำจากคำอ่านให้ตรงตามมาตราตัวสะกดให้ถูกต้อง

1. ยา - พิด =
2. ประ - โหยด =
3. ของ - ขวัน =
4. อา - กาด =
5. รูป - พาบ =
6. ความ - สุข =
7. ลูก - สอน =
8. สำ - เหี๊ด =
9. กุน - แจ =
10. เก - สอน =

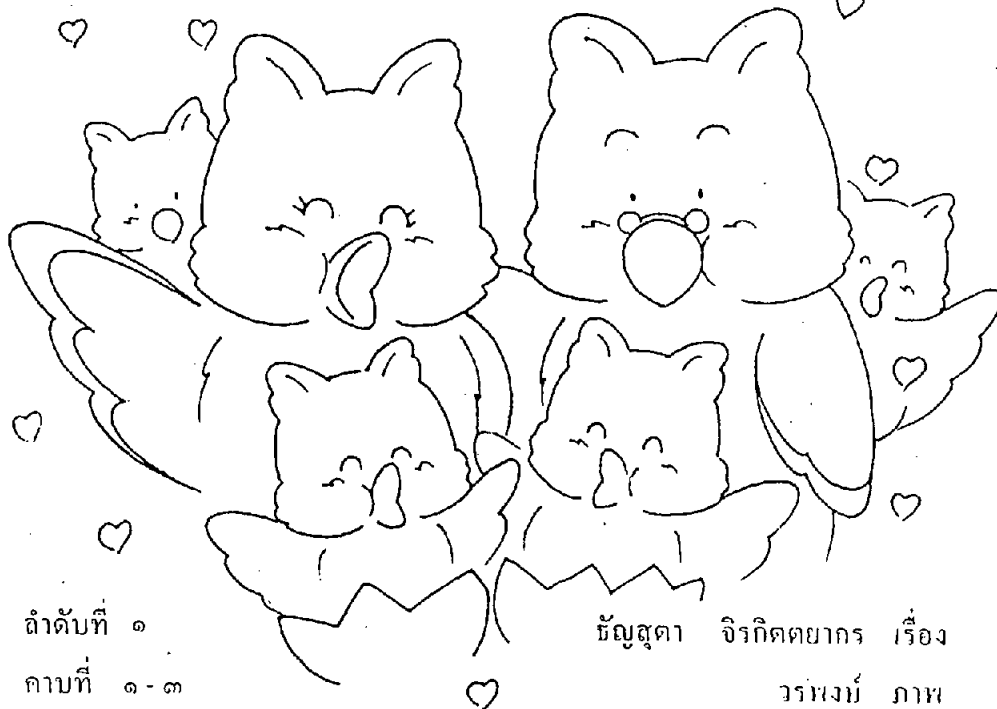
ภาคผนวก ค

แบบเรียนเล่มเล็กเชิงวรรณกรรม

หนังสือเรียนร่วมเด็กเชิงวรรณกรรม
กลุ่มทักษะ (ภาษาไทย)

ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๒

แม่นกกกไข่

ลำดับที่ ๑

คาบที่ ๑ - ๓

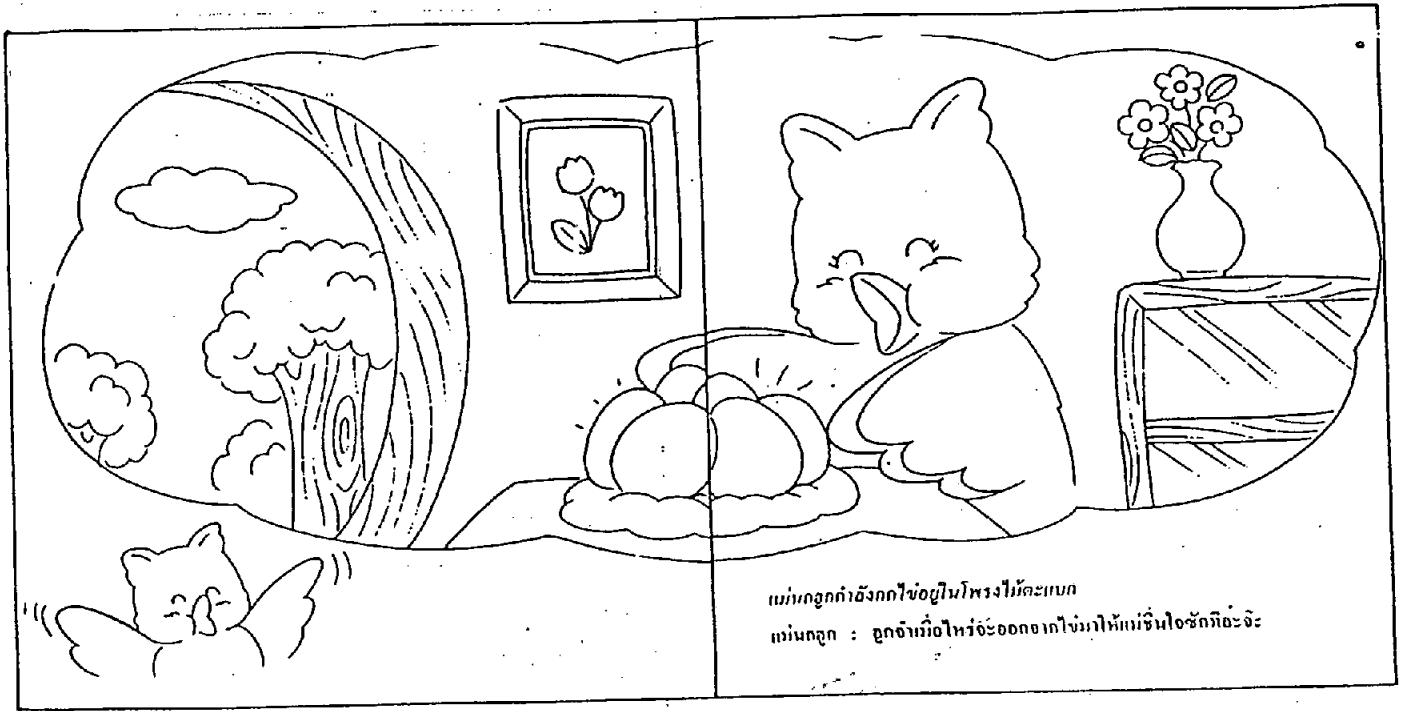
ชัยสุตา จิรจิตตยากร เรื่อง
วรพงษ์ ภาพ

โครงการนิเทศในการสอน ความวิเศษของ คำที่สะกดด้วยตัวสะกดแม่ กค คือ คำที่สะกดด้วย ก ข ค ณ จุดประสงค์การเรียนรู้ เมื่อนักเรียนได้ดำเนินกิจกรรมนี้ และทำกิจกรรมการเรียนการสอนแล้วตามประสงค์ พฤติกรรม ดังนี้ ๑. เต้นร้องแบบยกกไข่ได้ ๒. คบคำตามร้องแบบยกกไข่ได้ ๓. อ่านและเขียนคำที่สะกดด้วยมาตรา ตัวสะกดแม่ กค ได้ ตรวจสอบความ : บรรยายจึงจบรายการ ๑. เต้นร้อง : แหม่นกูกกไข่อยู่ในโครงไม้กระบอก มีกระบอกน้อยเป็นพื้นดิน ๒. จี๋ปมปัญหา : พอนกูกไข่ไม่อยู่ออกไปหาอาหาร แหม่นกูกไข่จึงร้องกไข่ก้องสำหรั ๓. จี๋เหตุเกิดปัญหา : ฟันคอกนักหรือหลอมหลบฟันอยู่ใต้กระบอก เมื่อฟันหยดลงหลอมก็จะเข้าไปบน ดินตะแบก ๔. เต้นร้องตามจังหวะ : ภูเขาเล็กเล็กขึ้นไ้บนดินตะแบก เพราะ ไข่ขึ้นเสียงถูกนกกรั การระกอกไข่ตามผู้ปกครองจะสอนให้รู้ได้ ๕. คบคำร้อง : เพื่อแม่ให้ครูว่าดแลกับได้มีกนก	ข้อเสนอแนะในการใช้ หนังสือเรียนเล่มเล็กเชิงวรรณกรรม สำหรับครู ๑. ผู้สอนจะใช้วิธีสอนตามแผนการสอน ซึ่งมีขั้นตอนการสอนดังนี้ ขั้นที่ ๑ ครูให้นักเรียนอ่านเรื่อง ขั้นที่ ๒ นักเรียนตอบคำถามเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน ขั้นที่ ๓ ครูให้นักเรียนแสดงบทบาทสมมติ ขั้นที่ ๔ ครูให้นักเรียนร่วมกันเขียนเรื่อง ๒. ใช้สื่อหนังสือเรียนเล่มเล็กเชิงวรรณกรรมเป็นแกนนำ และสามารถใช้อื่นๆ เข้ามาเสริมสร้างประสบการณ์การเรียนรู้ได้ความเหมาะสม
--	---

	คำนำ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาษาไทยนั้น จำเป็นต้องอาศัยสื่อแบบเรียนที่มีคุณลักษณะเป็นที่ถือถือ เพื่อกระตุ้นให้นักเรียนมีความสนใจที่จะไปรู้ให้ผู้อื่นเกิดจิตสำนึกในการเรียนรู้ ถือการเรียนดังกล่าวก็เหมือนหนังสือเรียนเล่มเล็กเชิงวรรณกรรมที่สร้างใจความเนาคิดของ รศ. หทัย คันทอง ที่ถือเป็นพิมพ์เขียวการเรียนรู้ที่จะช่วยแก้ปัญหาการเรียนการสอนภาษาไทยเป็นอย่างดี ดังนั้นผู้เขียนจึงได้สร้างแบบเรียนเรื่อง แหม่นกูกไข่ ขึ้นเพื่อใช้สอนเรื่อง มาตราตัวสะกด แม่ กค ให้เกิดการเรียนรู้ได้เต็มศักยภาพ ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณ รศ. หทัย คันทอง ผู้คิดค้นและศึกษาวิจัยเรื่อง การใช้วรรณกรรมเล่มเล็ก ในการพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนและขอกราบขอบพระคุณ ผศ. สนั่น มีจันทร์หมาก ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำเป็นกำลังใจ ในการจัดทำจนสำเร็จลุล่วงได้ดี ธัญศุตา จิรจิตตยากร
--	--

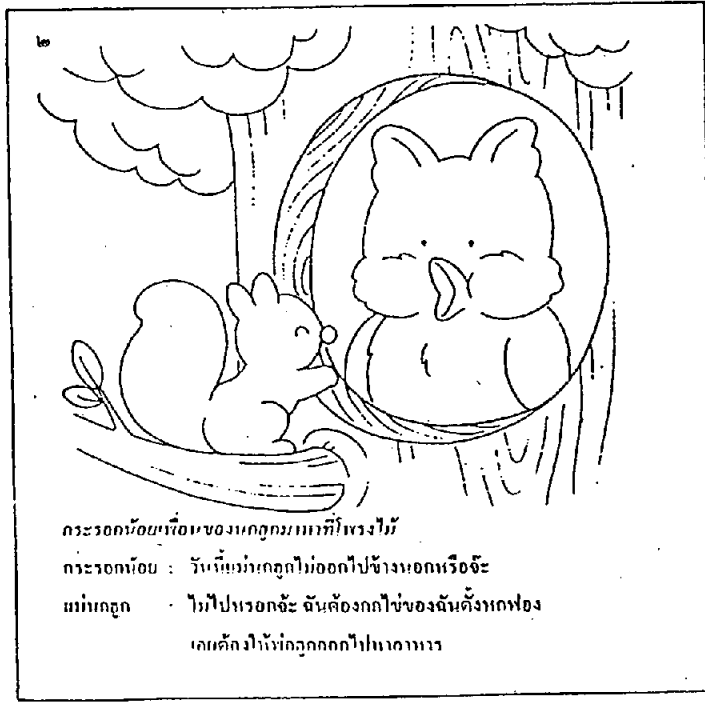
1

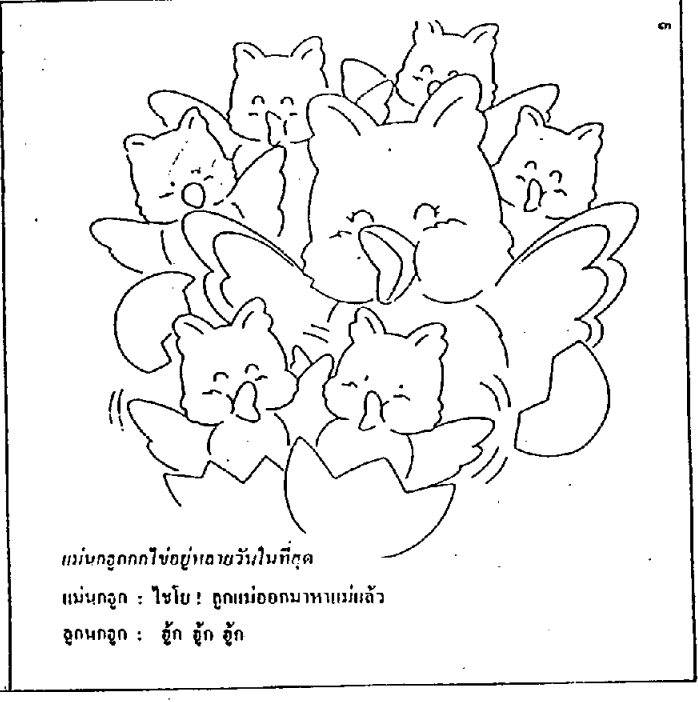
แม่กตูกำลังกักใจอยู่ในโพรงไม้ตะแบก
แม่กตูก : ลูกเจ้าเมื่อไหร่จะออกจากโพรงไม้ให้แม่ชื่นใจซักทีละจะ

2

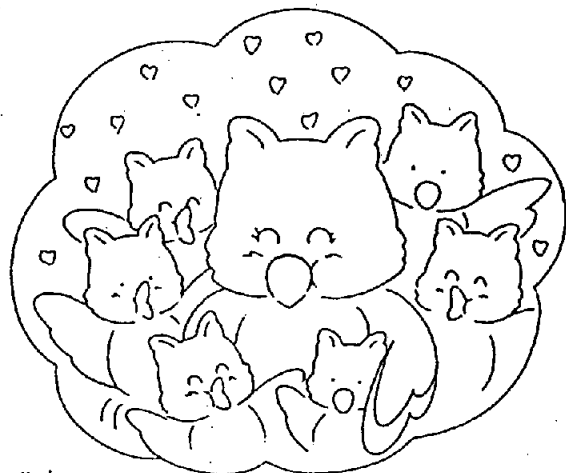
3

กระรอกน้อยเห็นของกตูกบนไม้โพรงไม้
กระรอกน้อย : รั้งนี้เขาน่าจะออกมาออกไปข้างนอกหรือจะ
แม่กตูก : ไม้ไปหรอกจะ ดันต้องกักใจของดันดังทฟอง
เคแต่ถึงไม้ให้กตูกออกไปหาอาหาร

แม่กตูกกักใจอยู่ตามวันในที่สุด
แม่กตูก : ไซโย ! ลูกแม่ออกมาหาแม่แล้ว
ลูกกตูก : ฮู้ก ฮู้ก ฮู้ก

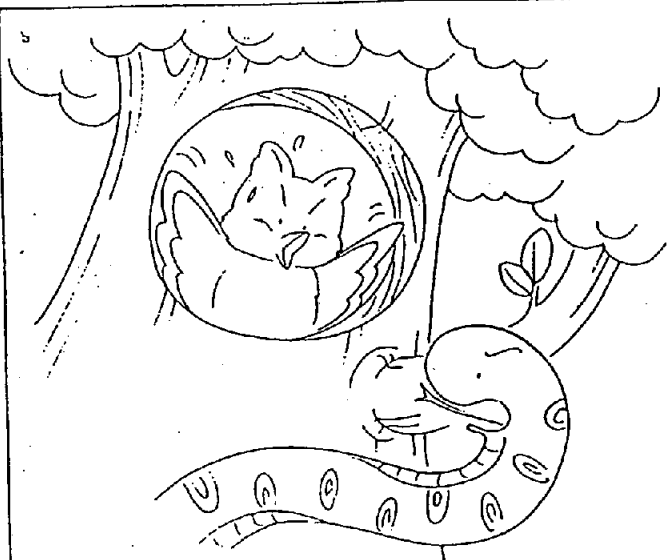
วันต่อมา

แม่กตฤกษ์ : โอ...วันก็เริ่มจืดจางเหมือนห้องใจเลย นึกตัวฝันจะตกหนัก
 มานรีวๆ เข้าลูกมาซุกในปีกของแม่ เตรียมหลบฝนกัน
 ลูกนกฤกษ์ : อู้ก อู้ก อู้ก

เมื่อฝนหยุดตก

ลูกนกฤกษ์ : หัวใจลอย ใจมีอะไรใจก็เลยเหว : เหยี่ยวลูกนกนี้
 ลูกนกฤกษ์ : อู้ก อู้ก อู้ก
 ลูกนกฤกษ์ : โชคดีจังเลย มีลูกนกอยู่ในโพรงไม้ฉันไปจับกินดีกว่า

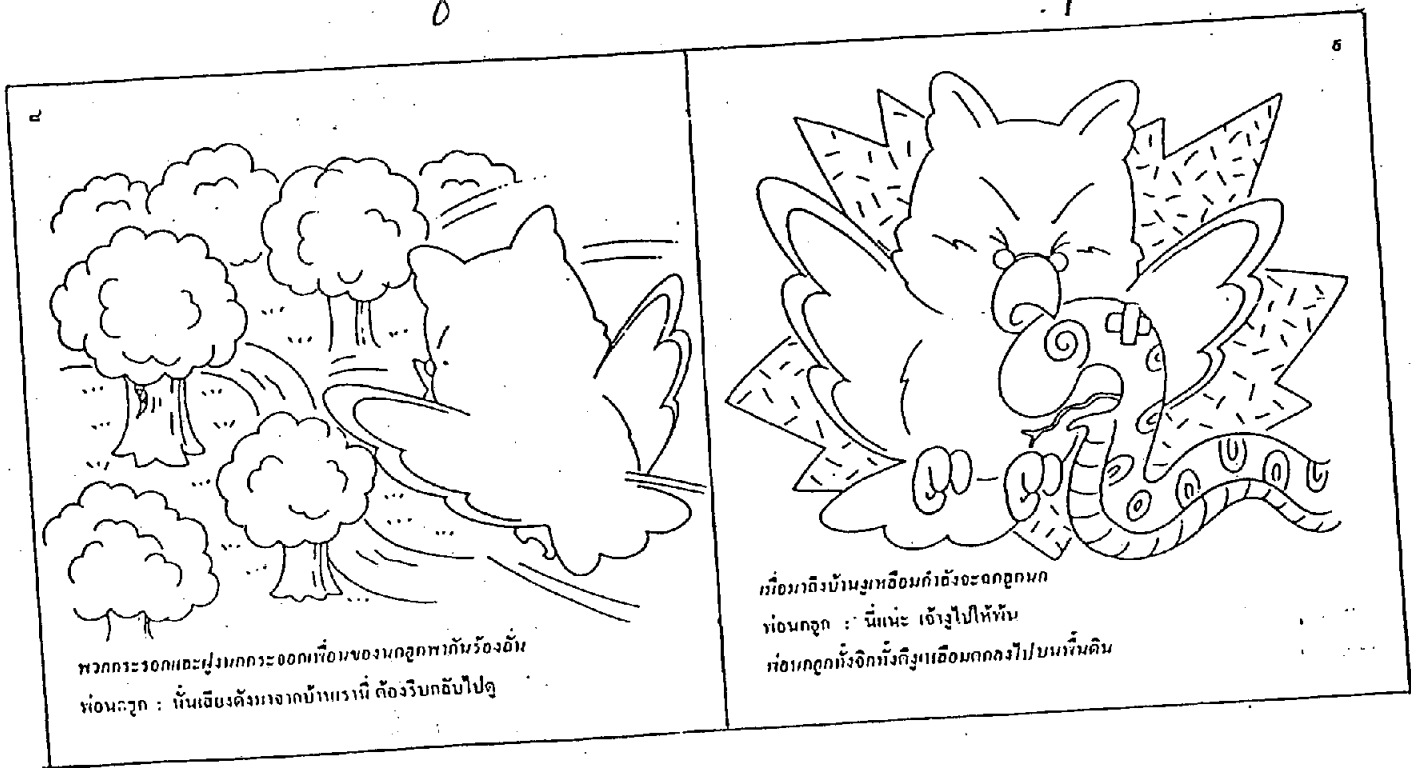
แม่กตฤกษ์ : อย่างนี้แหละ เจ้าลูกนก ออกไปให้ทัน
 ช่วยด้วย ! ช่วยลูกของมาด้วย

กระรอกน้อย : เห้ย ! เหยี่ยวแม่นกนี้ เร้วพวกเราไปช่วยแม่กตฤกษ์เถอะ
 ฟองนกกระรอก : พวกเรามาช่วยแล้วแม่นกฤกษ์

8

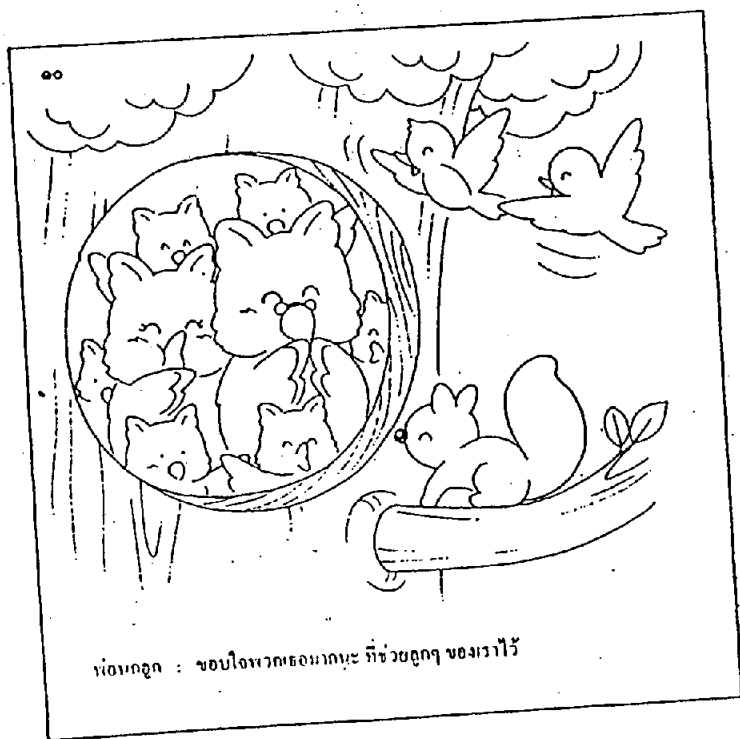
9

พวกกระรอกและฝูงนกกระดกเพื่อนของนกูกพากันร้องฉันทัน
เพื่อนนกูก : มันเสียงดังมาจากบ้านเรานี่ ต้องรีบกลับป้ญ

เมื่อมาถึงบ้านนกูกเพื่อนกำลังจะตกลูกนก
เพื่อนนกูก : นี่แน่ะ เจ้ารีบไปให้ทัน
เพื่อนนกูกทั้งฉีกทั้งฉีกเพื่อนนกูกลงไปบนพื้นดิน

10

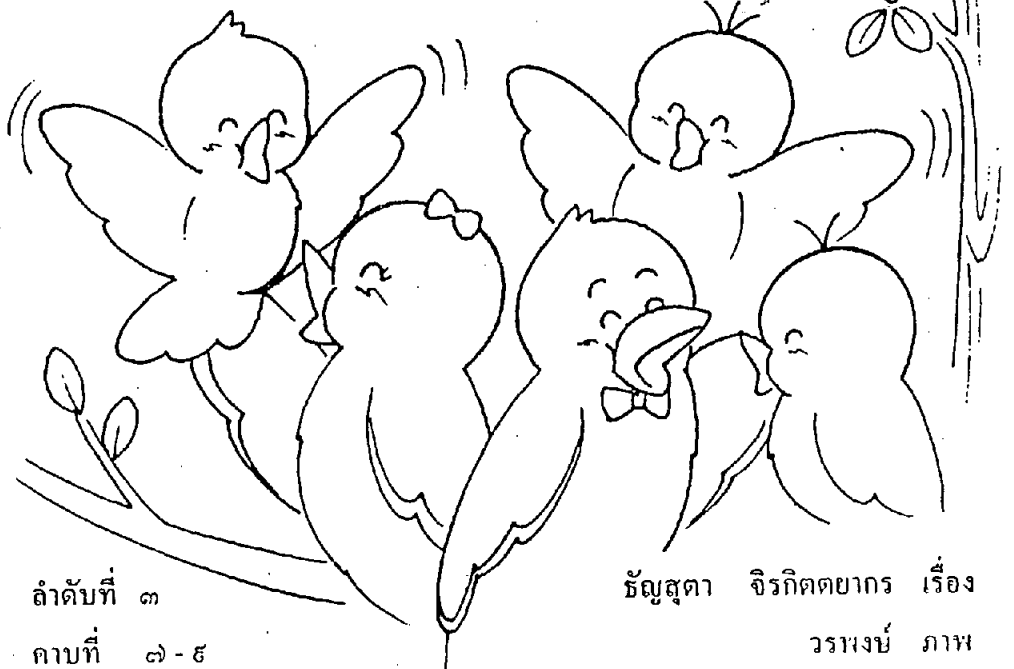

เพื่อนนกูก : ขอใจพวกเธอมาช่วยนะ ที่ช่วยลูกๆ ของเราไว้

หนังสือเรียนเล่มเล็กเชิงวรรณกรรม
กลุ่มทักษะ (ภาษาไทย)

ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๒

ครอบครัวนกกระจาบ

ลำดับที่ ๓

คาบที่ ๘ - ๕

ธัญสุดา จิรจิตตยากร เรื่อง

วรรณษ์ ภาพ

	โครงสร้างแนวคิดในการสอน ความถี่รวมของ คำที่สะกดด้วยมาตราตัวสะกดแม่ กน คือ คำที่สะกดด้วย น ป พ ก จุดประสงค์การเรียนรู้ เมื่อนักเรียนได้อ่านหนังสือเล่มนี้ และทำกิจกรรมการเรียนรู้การสอนแล้วสามารถแสดงพฤติกรรม ดังนี้ ๑. เด็กพร้อมครอบนครวนกกระเจียวได้ ๒. คือนำถ่านเรื่องครอบนครวนกกระเจียวได้ ๓. อ่านและเขียนคำที่สะกดด้วยมาตราตัวสะกดแม่ กน ได้ วรรณลักษณะ : บรรยายเชิงจินตนาการ ๑. เริ่มเรื่อง : จีบ จีบ ยะเจิน สมนहींอวท้ออุบดินตะชา ๒. จีบปัญหา : พอกับแม่จะไปเยี่ยมคุณยายจึงให้จับช่วยดูแลน้องๆ แต่จับไม่ทำตาม ๓. จีบเหตุเกิดปัญหา : จีบเป็นเด็กดีอื่น ๔. เล่าเหตุการณ์ที่จะเกิด : จีบหนีน้องบินไปเที่ยวทะเลสาบ บังเอิญไปไล่ไล่ ข่าย น้องทั้งสองได้ขึ้นเลื่องเจ้าเรื่อง จึงมาช่วยและพาไปกลับบ้าน น้อยๆ นอกนั้นก็เห็นว่าที่จับไปก็เกิดเหตุหมาย จีบรู้สึกอายใจ ๕. กลุ่คิดใจ : เมื่อน้องมีน้ำใจดูแลและเอาใจใส่ก็อว
--	--

	ข้อเสนอแนะในการใช้ หนังสือเรียนเล่มเล็กเชิงวรรณกรรม ผ้าห่มครู ๑. ผู้สอนจะใช้วิธีสอนตามแผนการสอน ซึ่งมีขั้นตอนการสอนดังนี้ - ขั้นที่ ๑ ครูให้นักเรียนอ่านเรื่อง - ขั้นที่ ๒ นักเรียนตอบคำถามเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน - ขั้นที่ ๓ ครูให้นักเรียนแสดงบทบาทสมมติ - ขั้นที่ ๔ ครูให้นักเรียนร่วมกันเขียนเรื่อง ๒. ใช้สื่อหนังสือเรียนเล่มเล็กเชิงวรรณกรรมเป็นแกนนำ และสามารถนำสื่ออื่นๆ เข้ามาเสริมสร้างประสบการณ์การเรียนรู้ได้ตามความเหมาะสม
--	--

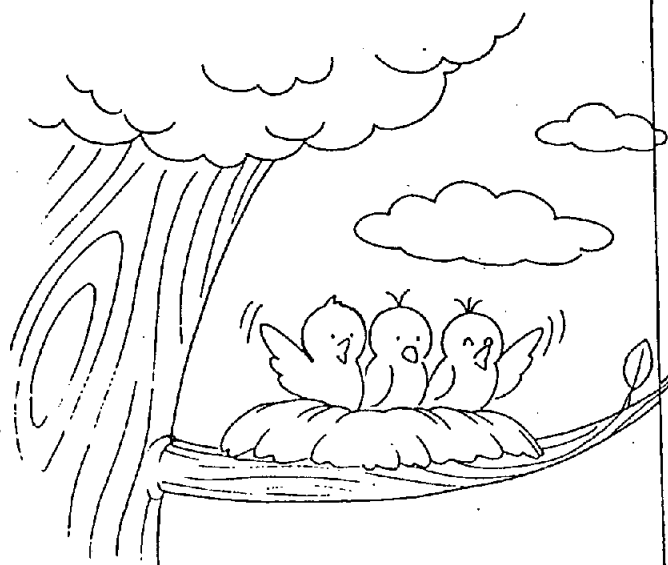
คำนำ

การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาษาไทยนั้น จำเป็นต้องอาศัยสื่อแบบเรียนที่มีคุณลักษณะเป็นสื่อกลาง เพื่อกระตุ้นให้นักเรียนมีความสนใจที่จะใฝ่รู้ ใฝ่เรียนเกิดจิตสำนึกในการเรียนรู้ สื่อการเรียนดังกล่าวก็คือหนังสือเรียนเล่มเล็กเชิงวรรณกรรมที่สร้างขึ้นตามแนวคิดของ รศ. หทัย คันทอง ที่ถือเป็นพิมพ์เขียวการเรียนรู้ที่จะช่วยแก้ปัญหาการเรียนการสอนภาษาไทยเป็นอย่างดี ดังนั้นผู้เขียนจึงได้สร้างแบบเรียนเรื่อง ครอบแก้ววาทะจรณ ขึ้นเพื่อใช้สอนเรื่อง มาตราตัวสะกดแม่ กบ ให้เกิดการเรียนรู้ได้เต็มศักยภาพ

ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณ รศ. หทัย คันทอง ผู้คิดค้นและศึกษาวิจัยเรื่อง การใช้วรรณกรรมเล่มเล็ก ในการพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนและขอกราบขอบพระคุณ ผศ. สนั่น มีขันหมาก ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำเป็นกำลังใจในการจัดทำจนสำเร็จลุล่วงได้ดี

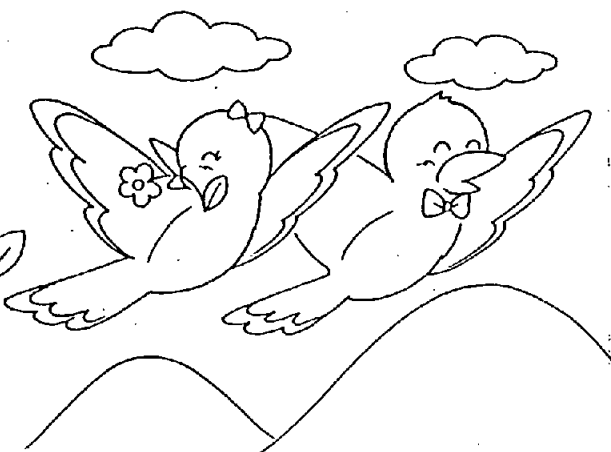
ฉัญสุตา จิรจิตตยากร

๑

จ๊ับ จ๊ับ และแจ๊บ เป็นลูกนกกระเจาบิน อาศัยอยู่บนต้นตะขบกับพ่อและแม่

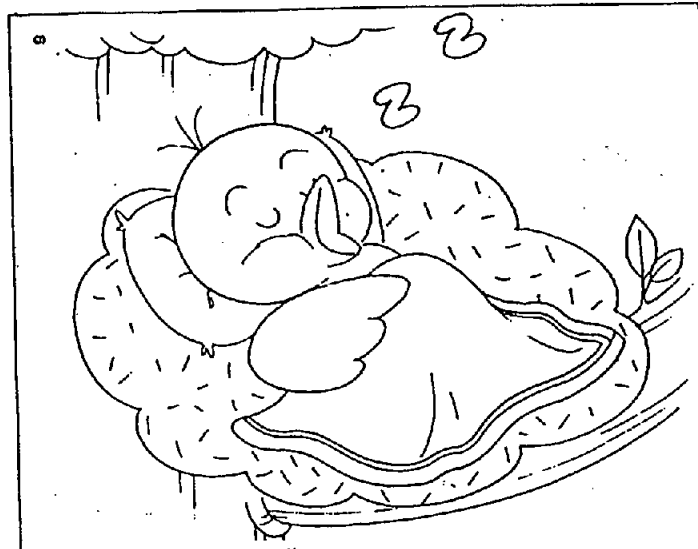
๒

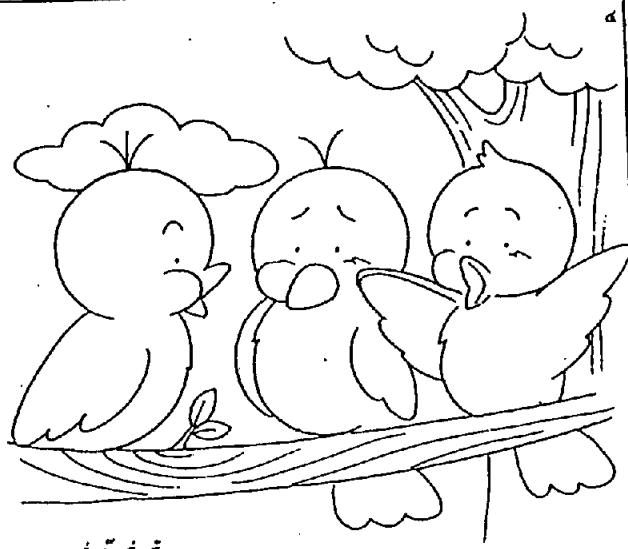
วันหนึ่ง

พ่อและแม่ : วันนี้พ่อกับแม่จะไปเยี่ยมคุณยาย อยู่บ้านดูแลน้องให้ดิ้นะ

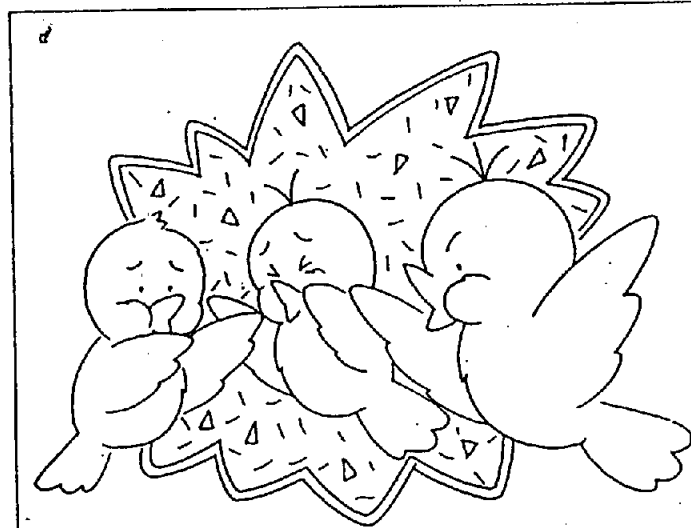
จ๊ับ : ทำไมต้องใช้จ๊ับเรื่อยเลย

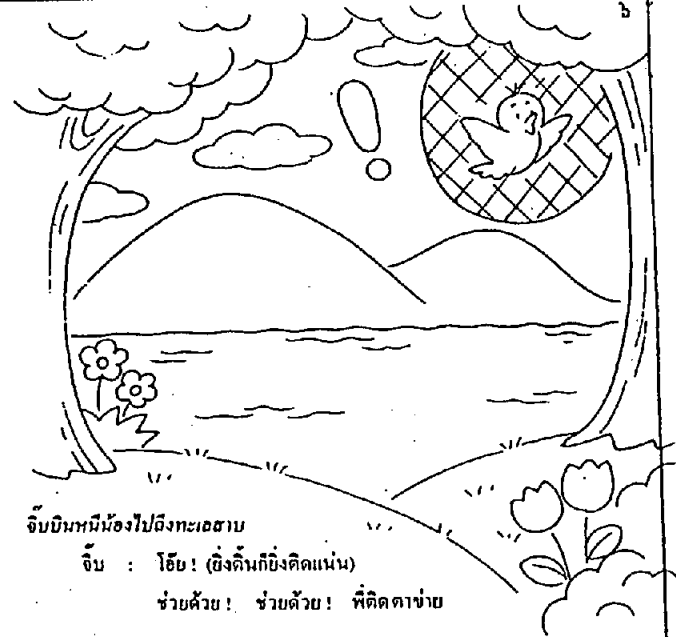
เมื่อพ่อกับแม่ไปแล้ว จีบก็นอนหลับป๋อ้อยๆ ให้น้องๆ จัดเก็บข้าวของ
 จีบและแจ็บ : พี่จีบ พี่จีบ จีบแอะ
 จีบ : อย่างนี้พี่จีบ จะนอน

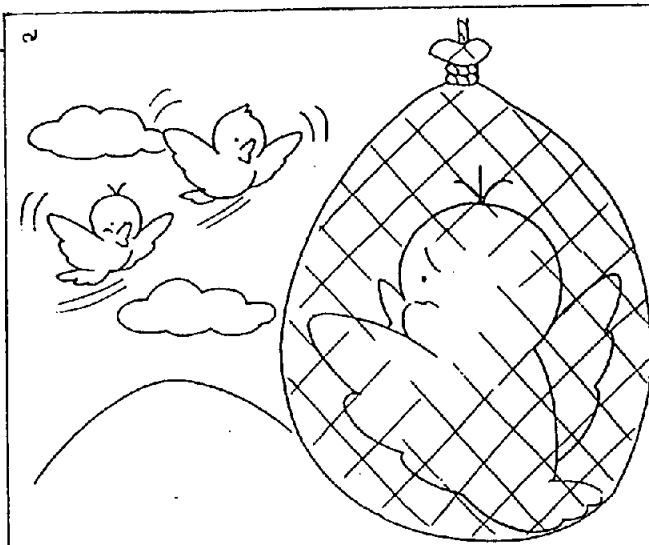
เมื่อจีบตื่นขึ้น
 จีบ : จีบ แจ็บ เราไปเที่ยวกันแอะ
 จีบและแจ็บ : เดียวพ่อกับแม่ดูเอาพี่จีบ

จีบพาน้องไปเที่ยว เมื่อน้องจัดใจจีบก็จะไม่พอใจ
 จีบ : นี่แอะ! นี่แอะ!
 จีบและแจ็บ : โอ๊ย! อย่างพี่จีบ

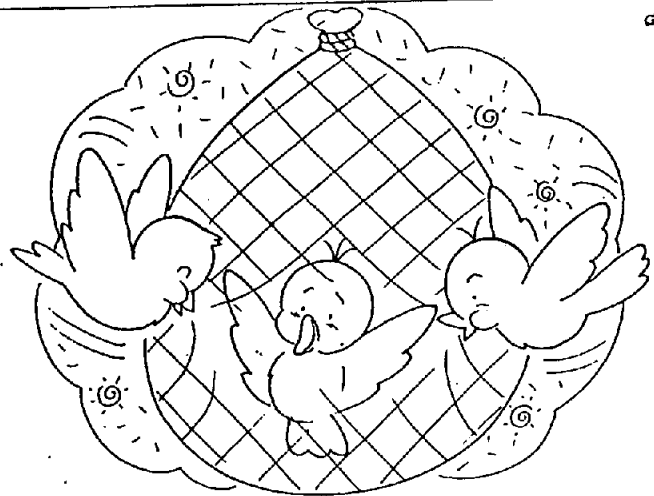
จีบบินหนีออกไปถึงทะเลสาบ
 จีบ : โอ๊ย! (ยังตื่นก็ยังคิดแน่นอน)
 ช่วยด้วย! ช่วยด้วย! พี่ติดตาข่าย

จ๊อบและเจ๊บ บินตามเราถึงทะเลสาบ

จ๊อบและเจ๊บ : พี่จ๊อบ พี่เจ๊บ อยู่ที่ไหนอะ

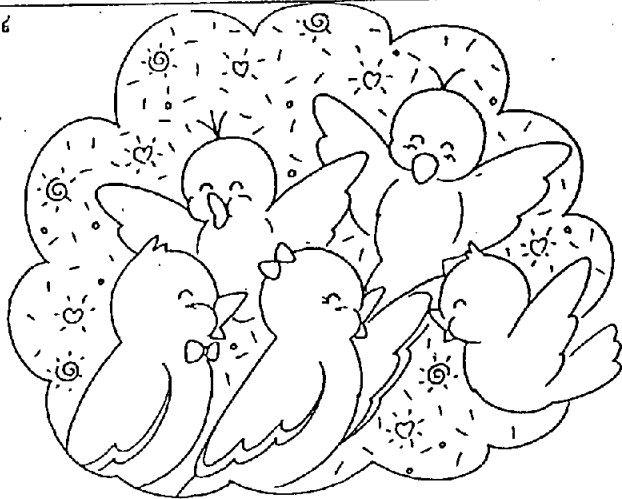
จ๊อบ : พี่อยู่ที่นี่ อยู่โน้นดาข่าย

จ๊อบกับเจ๊บ ช่วยกันอีกดาข่ายจนขาด

จ๊อบ : ขอบใจจ๊อบกับเจ๊บมากอะ

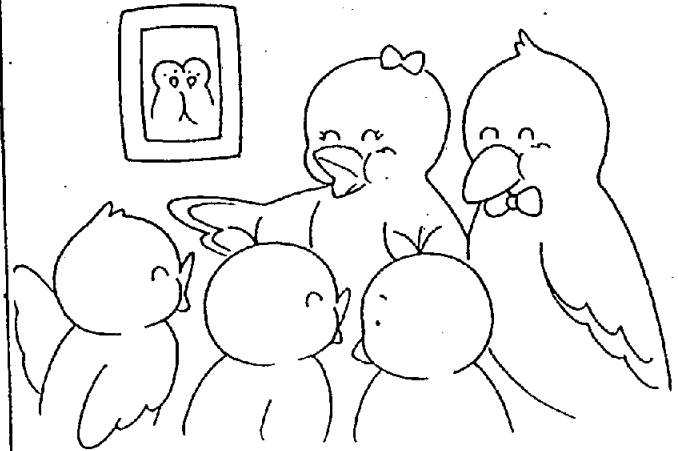
จ๊อบและเจ๊บ : เรากลับบ้านกันเถอะ

พ่อกับแม่กลับมาถึงบ้านแล้วไม่ทันไรเลย

พ่อกับแม่ : เอ๊ะ! ไปไหนกันหนอ

จ๊อบ : เรากลับมาแล้วอะ

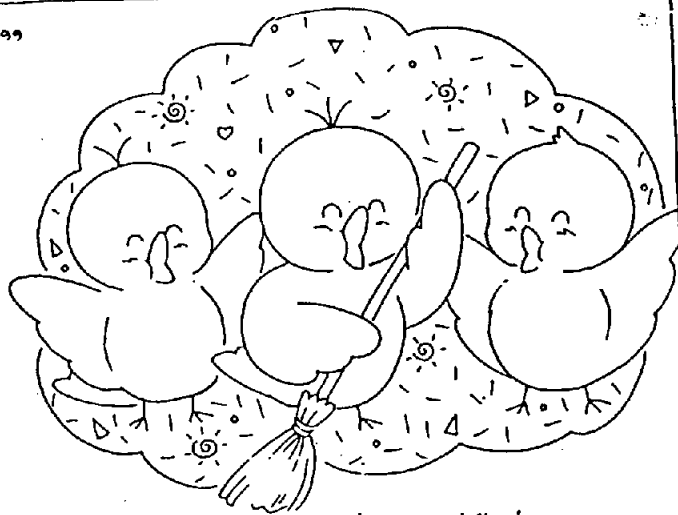

จ๊อบ อยู่กับพี่จ๊อบ

แม่ : พาน้องไปเที่ยวที่ไหนกันมาละ กลับจนเย็นเลย

พ่อ : ดินะ ทำงานกันเรียบร้อยดี ไม่มีเงินพอต้องทำโทษหน่อย

จ๊อบและเจ๊บ : พี่จ๊อบพาไปเที่ยวสนุกมากเลยอะ

จ๊อบฝันของน้องทำคาปิบๆ รู้สึกอายใจที่น้องไม่พ้องพ้องกับแม่

จ๊อบ : พี่จะช่วยจับกับจ๊อบทำงานนะ

จ๊อบรู้สึกอายใจจึงทำดีกับน้องเป็นการตอบแทน

ตามพี่น้องจึงอยู่ด้วยกันอย่างมีความสุข

ประวัติผู้เขียน

ชื่อผู้เขียน

รัชฎา จาภิตยาร

เกิด

๒๔ พฤศจิกายน ๒๕๐๐

ประวัติการศึกษา

- ประถมศึกษา โรงเรียนเฉลิมสถานศึกษา
- มัธยมศึกษา โรงเรียนศรีอยุธยา
- การศึกษามัธยมศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร วิชาเอกคหกรรมศาสตร์
- การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร วิชาเอกการประถมศึกษา

ประวัติการทำงาน

พ.ศ. ๒๕๒๕ - ปัจจุบัน

อาจารย์โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายประถม)

พ.ศ. ๒๕๓๕ - ปัจจุบัน

อาจารย์พิเศษภาควิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

หนังสือเรียนเล่มเล็กเชิงวรรณกรรม

ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๒

กลุ่มทักษะ (ภาษาไทย)

หมู่บ้านตัวสะกด

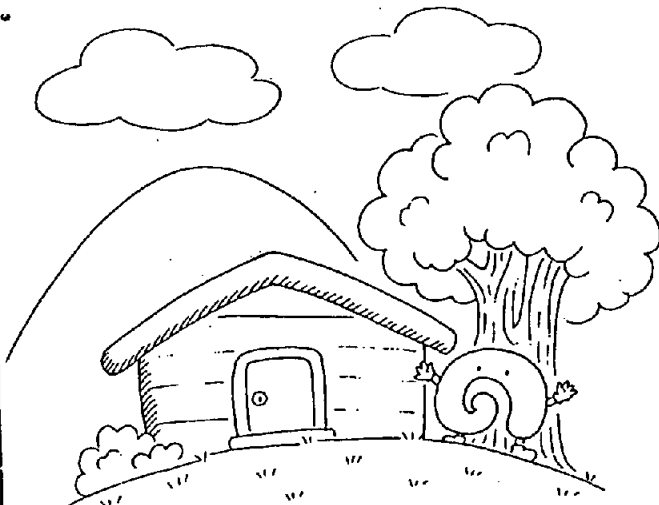

ลำดับที่ ๒

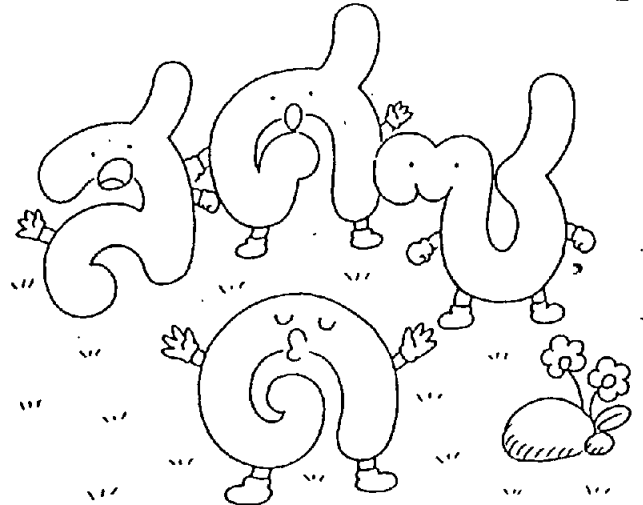
ธัญสุดา จิรจิตตยากร เรื่อง

คาบที่ ๔ - ๖

วรพงษ์ ภาพ

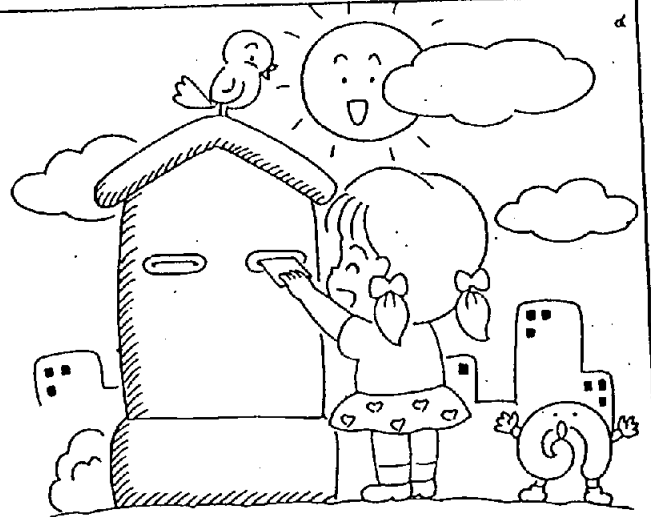
ณ บ้านตัวสะกด ด.เด็ก เห็นคิดว่าตัวเองมีความสำคัญมากกว่าคนอื่น
 ด.เด็ก : ฉันไปอยู่กับใครก็มีความหมายทั้งนั้น
 คนต้องใช้ฉันมากที่สุด

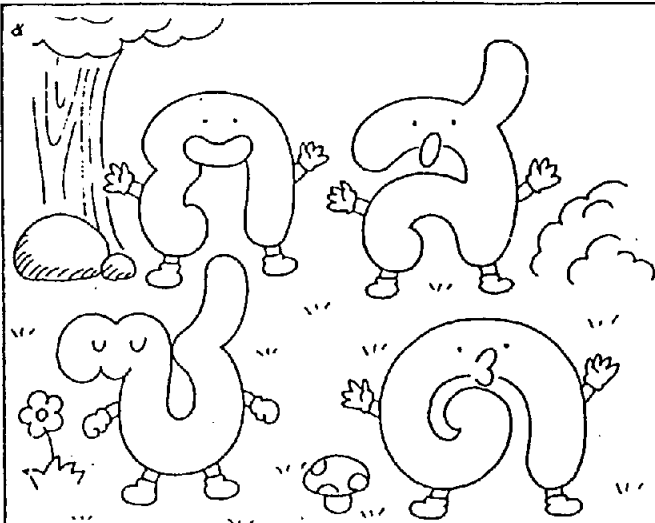
เพื่อนๆ ได้ฟังเสียงใครมีใครทำอะไรอะไร จึงเข้ามาหา
 เพื่อนๆ : พวกเราคิดว่าเราที่มีความสำคัญเท่าๆ กันนะ
 ด.เด็ก : ไม่จริง ฉันสำคัญที่สุด ฉันไปอยู่กับใครก็มีความหมาย

เพื่อนๆ รู้สึกไม่สบายใจและพากันกลับไป
 เพื่อนๆ : ทำไม ด.เด็ก จึงคิดอย่างนั้น
 เพื่อนๆ : นั่นสิ พวกเราจะทำยังไงดี

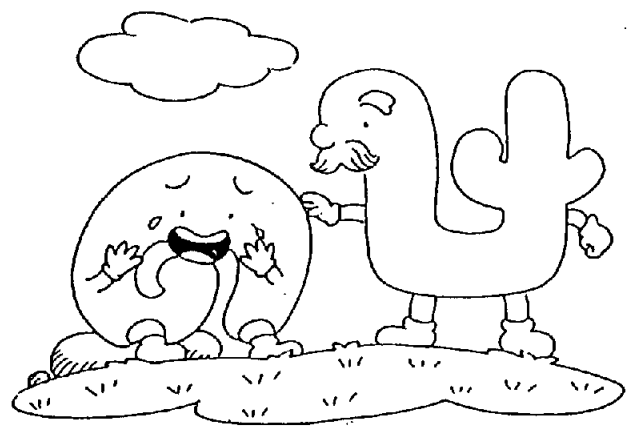
วันหนึ่ง ด.เด็ก เห็นหนูนิดเขียนบัตรอวยพรปีใหม่ให้เพื่อน
 หนูนิด : "ในโอกาสวันขึ้นปีใหม่ ขอให้ฉันมีความสุขมากๆ นะจ๊ะ"
 ด.เด็ก : เอ! ทำไมคำว่าโอกาส หนูนิดไม่ใช้ฉันเป็นตัวสะกดนะ

สมธิดา ได้ฟังจึงหันมาพูดกับ ค.เด็ก

สมธิดา : คำว่า โอภาส จะใช้ ค.เด็ก สะกดไม่ได้ แต่ก็มีคำอื่นๆ ที่ใช้ ค.เด็ก ได้นั้นนา
เช่น ผักกาด ชนิต ปะหอด

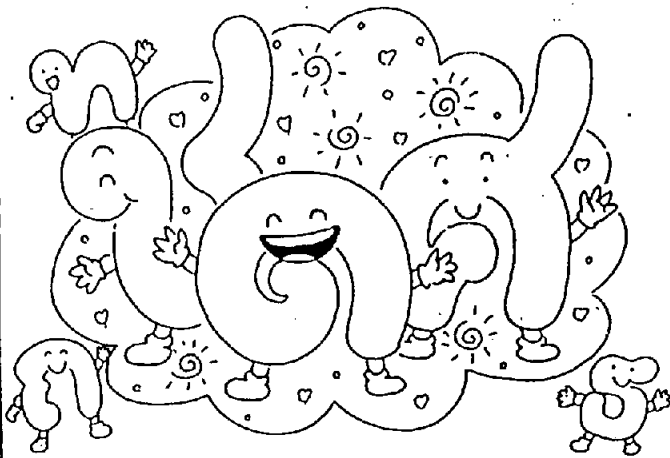
จ.ไอซ์ : คำว่า ก๊าซ ก็ไม่ใช้ ค.เด็ก เหมือนกัน ต้องใช้ ฉ.นะ

ค.เด็ก รู้สึกเสียใจมานั่งร้องไห้

บ.ดาญี : อย่าเสียใจไปเลย ถ้าไปแก้ไขเธอสะกดไม่ได้ ก็ให้พวกเราอีกหลายคนนะ
นั่นไง ช.จ้าง ศ.ภาดา ธ.ธง ท.ทหา

ค.เด็ก : จันทรา แฉ่วเพื่อนๆ ของฉันมีใครอีกนะ

ศ.ภาดา ช.จ้าง ธ.ธง ท.ทหา พากันออกมาหา ค.เด็ก

ช.จ้าง : คำว่าเอกธ พงใช้ ฉ.เป็นตัวละคร

ศ.ภาดา : คำว่า อากาศ ประเทศ ต้องใช้ ศ.ภาดา เป็นตัวละคร

เพื่อนๆ ของ ค.เด็ก จึงพากันออกมาหา ค.เด็ก

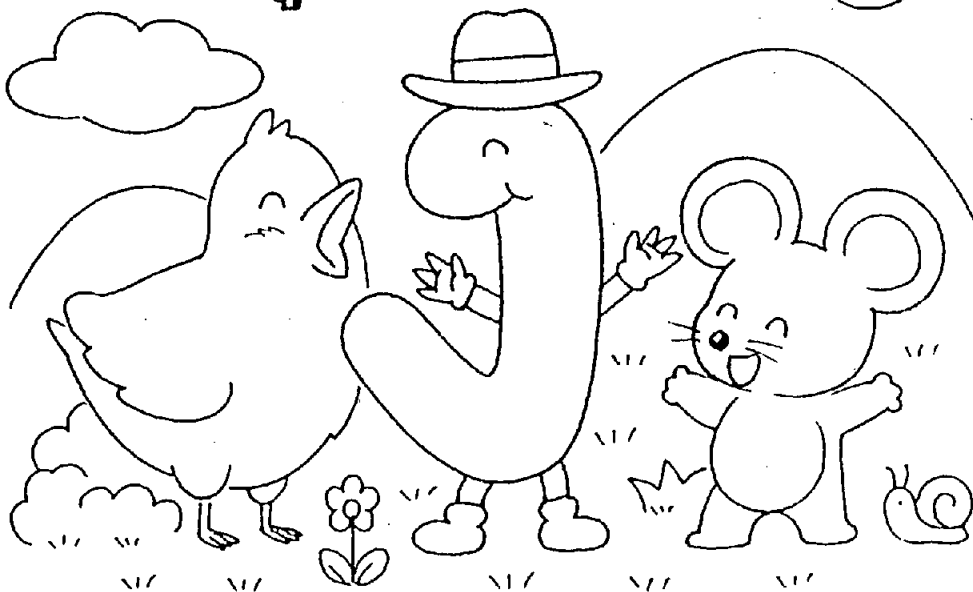
ค.เด็ก : ฉันต้องขอโทษพวกเธอด้วยนะที่ไม่ยอมรับพวกเธอ เรามาอยู่กัน
เหมือนพี่น้องนะ

เพื่อนๆ : ไม่เป็นไรหรอก แต่ ค.เด็ก เป็นตัวละครที่เจ๊มาก พวกเราขอให้ ค.เด็ก
เป็นที่ใหญ่ก็แล้วกัน

หนังสือเรียนเล่มเด็กเชิงวรรณกรรม
กลุ่มทักษะ (ภาษาไทย)

ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๒

ง.งูอยากมีเพื่อน

ลำดับที่ ๔

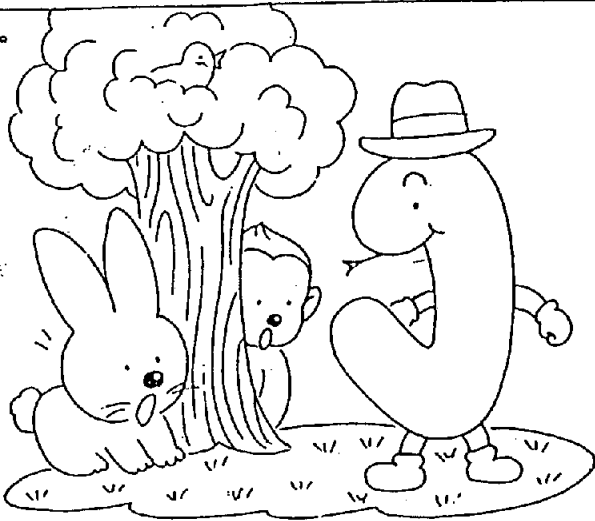
ตอนที่ ๑๐-๑๒

ชัยสุตา จิรจิตตยากร เรื่อง

วรพจน์ ภาพ

โครงการโรงเรียนแนวคิดในการสอน ความคิดรวบยอด คำที่สะกดด้วยมาตราตัวสะกดแม่ กว คือ คำที่สะกดด้วย ง จุดประสงค์การเรียนรู้ เมื่อให้นักเรียนได้อ่านหนังสือเล่มนี้ และทำกิจกรรมการเรียนการสอนแล้วสามารถแสดงพฤติกรรม ดังนี้ ๑. เสร็จเรื่อง ง.ง ออากมีเพื่อนได้ ๒. ตอบคำถามเรื่อง ง.ง ออากมีเพื่อนได้ ๓. อ่านและเขียนคำที่สะกดด้วยมาตราตัวสะกดแม่ กว ได้ บรรณานุกรม : บรรณานุกรมจินตนาการ ๑. เริ่มเรื่อง : ง.ง ออากมีเพื่อน ๒. แสดงเหตุการณ์ : ไม่นานออากมีเพื่อนกับ ง.ง ๓. เล่าเหตุการณ์ต่อเนื่อง : เพราะใครๆ ก็คิดว่า ง.ง เป็นงูจริงๆ จึงกลัวงูทุกชนิด ๔. สรุป : ง.ง บอกว่าไม่ใช่งูจริงเกินครึ่ง ง.ง ที่ชอบเดินตามหลังพญานาคตัวอื่นๆ ถ้าไปตามหลังใคร ก็จะมีเพื่อนเหมือนกับ ๕. แสดงความรู้สึก : ความอึดทนไม่ไหว ทำให้ ง.ง มีเพื่อน	ข้อเสนอแนะในการใช้ หนังสือเรียนเล่มเล็กเชิงวรรณกรรม สำหรับครู ๑. ผู้สอนจะใช้วิธีสอนตามแผนการสอน ซึ่งมีขั้นตอนการสอนดังนี้ - ขั้นที่ ๑ ครูให้นักเรียนอ่านเรื่อง - ขั้นที่ ๒ นักเรียนตอบคำถามเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน - ขั้นที่ ๓ ครูให้นักเรียนแสดงบทบาทสมมติ - ขั้นที่ ๔ ครูให้นักเรียนร่วมกันเขียนเรื่อง ๒. ใช้สื่อหนังสือเรียนเล่มเล็กเชิงวรรณกรรมเป็นแกนนำ และสามารถใช้อื่นๆ เข้ามาเสริมสร้างประสบการณ์การเรียนรู้ได้ตามความเหมาะสม
--	---

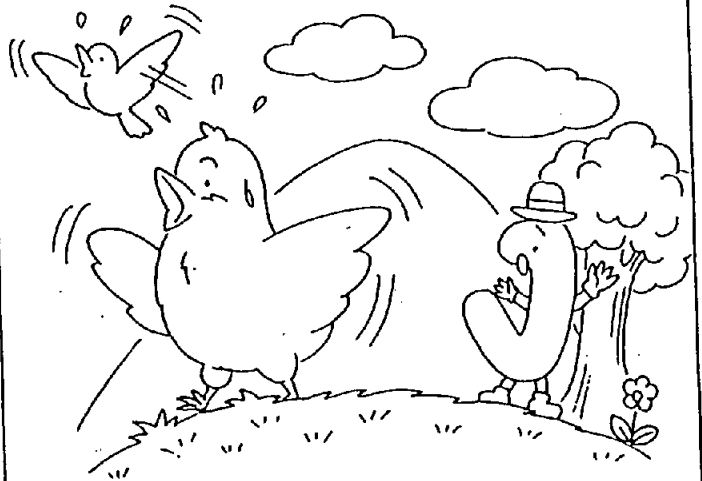
	คำนำ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาษาไทยนั้น จำเป็นต้องอาศัยสื่อแบบเรียนที่มีคุณลักษณะเป็นสื่อกลาง เพื่อกระตุ้นให้นักเรียนมีความสนใจที่จะไปให้ผู้เรียนเกิดจิตสำนึกในการเรียนรู้ ที่การเรียนดังกล่าวก็คือหนังสือเรียนเล่มเล็กเชิงวรรณกรรมที่สร้างขึ้นมาแนวคิดของ รศ. หทัย คันทอง ที่ถือเป็นพิมพ์เขียวการเรียนรู้ที่จะช่วยแก้ปัญหาการเรียนการสอนภาษาไทยเป็นอย่างดี ดังนั้นผู้เขียนจึงได้สร้างแบบเรียนเรื่อง ง.ง ออากมีเพื่อน ขึ้นเพื่อใช้สอนเรื่อง มาตราตัวสะกดแม่ กว ให้เกิดการเรียนรู้ได้เต็มศักยภาพ ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณ รศ. หทัย คันทอง ผู้คิดค้นและศึกษาวิจัยเรื่อง การใช้วรรณกรรมเล่มเล็ก ในการพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนและขอกราบขอบพระคุณ ศส. สนธิ์ วิจิตรหมาย ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำเป็นกำลังใจในการจัดทำจนสำเร็จลุล่วงลงได้ ชญานุตา จิรจิตตยากร
--	---

ถ้าเป็น ง.ง. ร้องอย่างนั้นไว้มีพิษ เป็นงูใจดี ถ้าอยากกินเพื่อน แกล้งกรูๆ พากันกวนหัวกัน

งัน : งัวตืดจ๊ะ

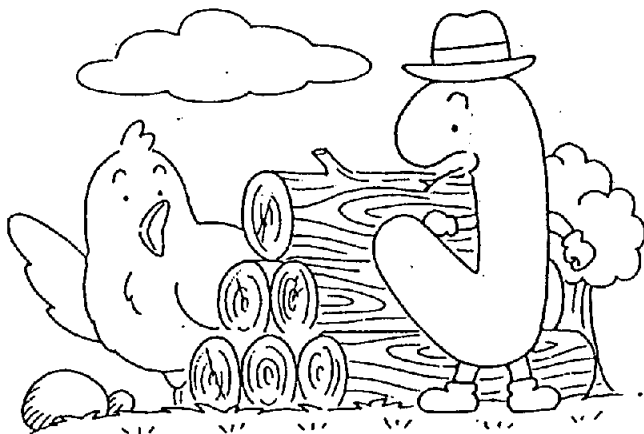
สัตว์อื่นๆ : อู๊ย! ไปดีกว่า

วันหนึ่งงันกับนกไก่กำลังคุยกันอยู่

งัน : กำลังทำอะไรอยู่จ๊ะ นกไก่

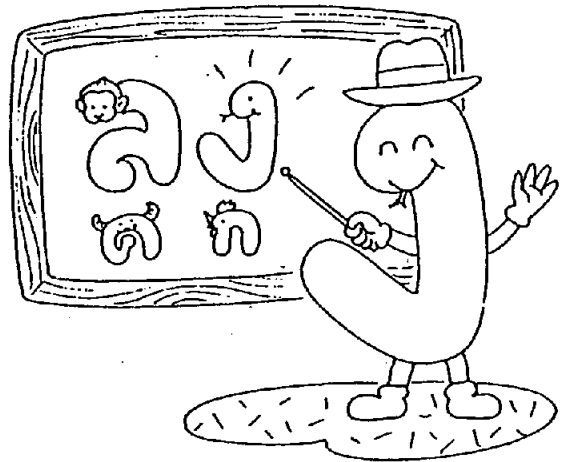
นกไก่ : กำลังไปหาคู่ แต่รีบเดินหนี

นกไก่รีบเดิน หัววิ่ง เพื่อหนีงัน และไปหาหาคู่ที่อยู่อีกฟากของหิน

งัน : -ถ้าอยากเป็นเพื่อนกับเธอนะ

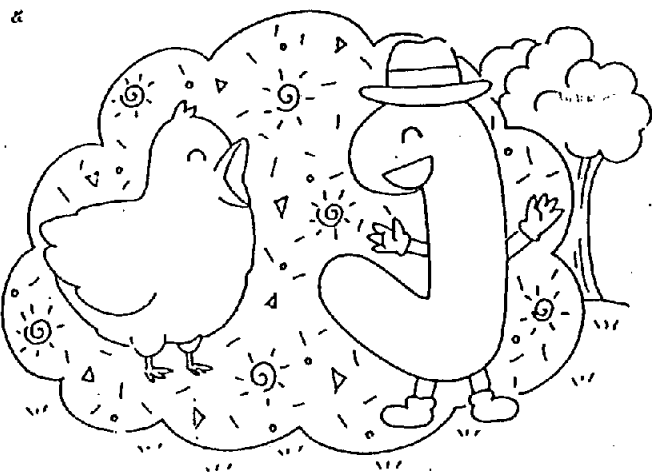
นกไก่ : ฉันกลัวเธอจะกัดฉันจังเลย ไกรๆ ก็กลัวเธอ

งันได้ขึ้นอย่างนั้น งันรู้สึกน้อยใจ

งัน : ไม่ต้องกลัวฉันหรอกนะ ฉันไม่ใช่งูจริงๆหรอก งันเป็นเพียง ตัว ง.ง

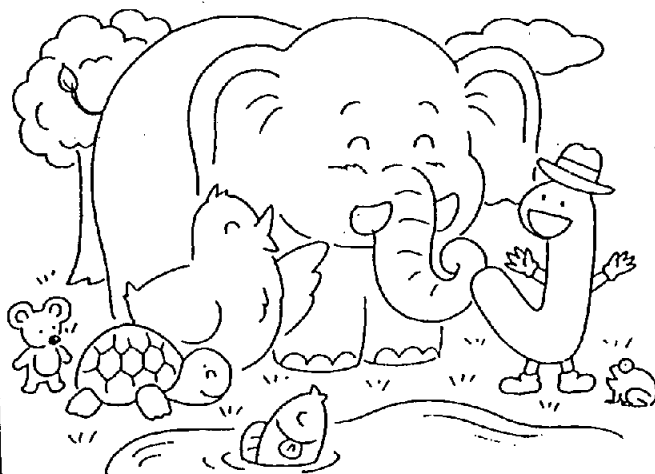
ที่เป็นตัวพยัญชนะต้นหรือตัวสะกดที่ตามหลังพยัญชนะตัวอื่นๆเท่านั้นเองจ๊ะ

แม่ไก่ได้ฟังแล้วจึงถามอีกครั้งด้วยความสนใจ

แม่ไก่ : ทำไมเธอต้องไปเดินตามหลังคนอื่น ๆ ด้วยละ

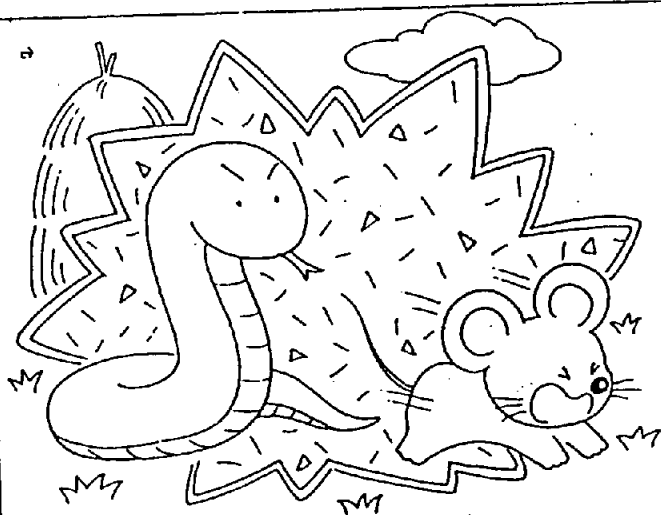
กัน : ก็เพราะฉันเดินตามหลังใคร ก็จะเหมือนเหมือนฉันหมด

แม่ไก่จึงบอกเป็นเพื่อนกับกัน

แม่ไก่ : มีเพื่อนๆ ของกันนะ ช้าง เต่า หนู ปลา และผึ้ง

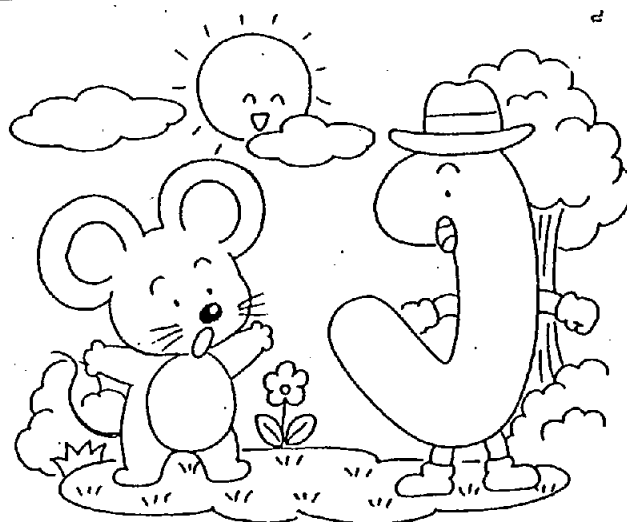
กัน : ถ้าใครมากจะ ที่ได้เป็นเพื่อนกับพวกเธอ

วันหนึ่งหนูเพื่อนของกัน,วิ่งหนีตัวมันมาหา

กัน : วิ่งหนีอะไรมาหาหนู

หนู : ฉันวิ่งหนี งู มาละ

หนูยังไม่หายตกใจกลัว

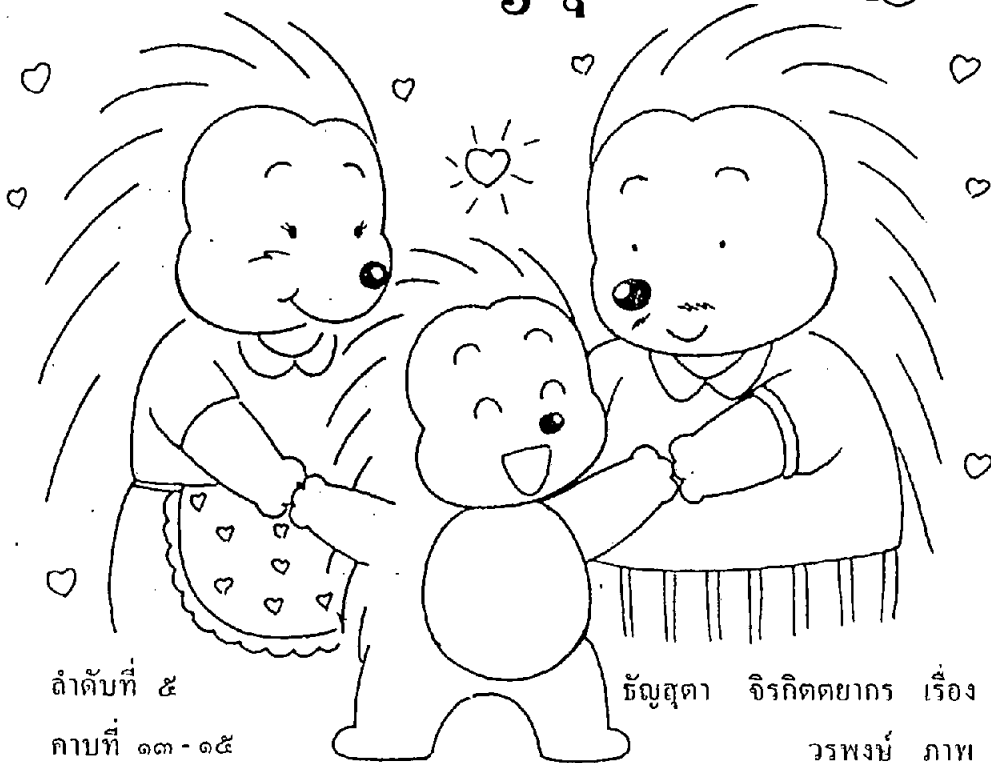
หนู : กันไปเจองูเอนอยู่ข้างกองฟางฉันก็เลยเข้าไปกัก

กัน : ที่เห็นงูเอนอยู่ที่ฟางไหมใช่ งู อย่างนั้น

หนังสือเรียนเล่มเด็กเชิงวรรณกรรม
กลุ่มทักษะ (ภาษาไทย)

ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๒

ของขวัญคุณพ่อ

ลำดับที่ ๕

ภาพที่ ๑๓ - ๑๕

ธัญสุดา จิรจิตตยากร เรื่อง

วรพงษ์ ภาพ

7/10

โครงสร้างแนวคิดในการสอน

ความคิดรวบยอด

คำที่สะกดด้วยมาตราตัวสะกดแม่ ก กา คือ คำที่สะกดด้วย น ญ ณ ร ฎ

จุดประสงค์การเรียนรู้

เมื่อนักเรียนได้อ่านหนังสือเล่มนี้ และทำกิจกรรมการเรียนการสอนแล้วสามารถแสดงพฤติกรรม ดังนี้

๑. เล่าเรื่องของขวัญคุณพ่อได้
๒. ตอบคำถามเรื่องของขวัญคุณพ่อได้
๓. อ่านและเขียนคำที่สะกดด้วยมาตราตัวสะกดแม่ ก กา ได้

บรรณลักษณะ : บรรณเจริงจินตนาการ

๑. เริ่มเรื่อง : อันคือการพาของขวัญให้คุณพ่อในวันเกิด
๒. จี๋ปัญหา : อันคือการออกไปหาของขวัญโดยไม่บอกใคร
๓. จี๋เหตุเกิดปัญหา : อันคือการพาของขวัญโดยไม่บอกใคร
๔. อันเหตุการณ์ที่รักและทะเลาะ : หลังจากเดินทางไปหาของขวัญในบริเวณสวนหลังบ้านอยู่เป็นเวลานานจึงทำให้เหนื่อยอ่อนจนหลับแล้วฝันไป จนถูกแม่ไปเปิดหลังนอนดูก็หวั่นใจจึงรีบไปหาของขวัญให้คุณพ่อ จึงได้ของขวัญมาด้วยความดีใจ
๕. จบเรื่อง : ของขวัญที่พ่อแม่พอใจ คือ การมีลูกที่ดีเชื่อฟังคำสั่งสอน

ข้อเสนอแนะในการใช้

หนังสือเรียนเล่มเด็กจิ๋ววรรณกรรม

สำหรับครู

๑. ผู้สอนจะใช้วิธีสอนความเผื่อนการสอน ซึ่งมีขั้นตอนการสอนดังนี้
 - ขั้นที่ ๑ ครูให้นักเรียนอ่านเรื่อง
 - ขั้นที่ ๒ นักเรียนตอบคำถามเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน
 - ขั้นที่ ๓ ครูให้นักเรียนแสดงบทบาทสมมติ
 - ขั้นที่ ๔ ครูให้นักเรียนร่วมกันเขียนเรื่อง
๒. ใช้สื่อหนังสือเรียนเล่มเด็กจิ๋ววรรณกรรมเป็นแกนนำ และสามารถใช้อื่นๆ เข้ามาเสริมสร้างประสบการณ์การเรียนรู้ได้ตามความเหมาะสม

คำนำ

การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาษาไทยนั้น จำเป็นต้องอาศัยสื่อแบบเรียนที่มีคุณภาพลักษณะเป็นสื่อกลไก เพื่อกระตุ้นให้นักเรียนมีความสนใจที่จะไปให้ผู้เรียนเกิดจิตสำนึกในการเรียนรู้ เพื่อการเรียนดังกล่าวก็คือหนังสือเรียนเล่มเด็กจิ๋ววรรณกรรมที่สร้างขึ้นตามแนวคิดของ รศ. หทัย ดันหยง ที่ถือเป็นพิมพ์เขียวการเรียนรู้ที่จะช่วยแก้ปัญหาการเรียนการสอนภาษาไทยเป็นอย่างดี ดังนั้นผู้เขียนจึงได้สร้างแบบเรียนเรื่อง ของขวัญคุณพ่อ ขึ้นเพื่อใช้สอนเรื่อง มาตราตัวสะกดแม่ ก กา ให้เกิดการเรียนรู้ได้เต็มศักยภาพ

ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณ รศ. หทัย ดันหยง ผู้คิดค้นและศึกษาวิจัยเรื่อง การใช้วรรณกรรมเล่มเด็กจิ๋ว ในการพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนและขอกราบขอบพระคุณ ผศ. สนั่น มิ้นงามมาก ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำเป็นกำลังใจในการจัดทำจนสำเร็จดังที่หวังไว้

อัญญา จิรจิตตยากร

รับเป็นวันเกิดคุณพ่อ

อัน : เอะ! เราจะทำอะไรเป็นของขวัญให้คุณพ่อดิเนะ

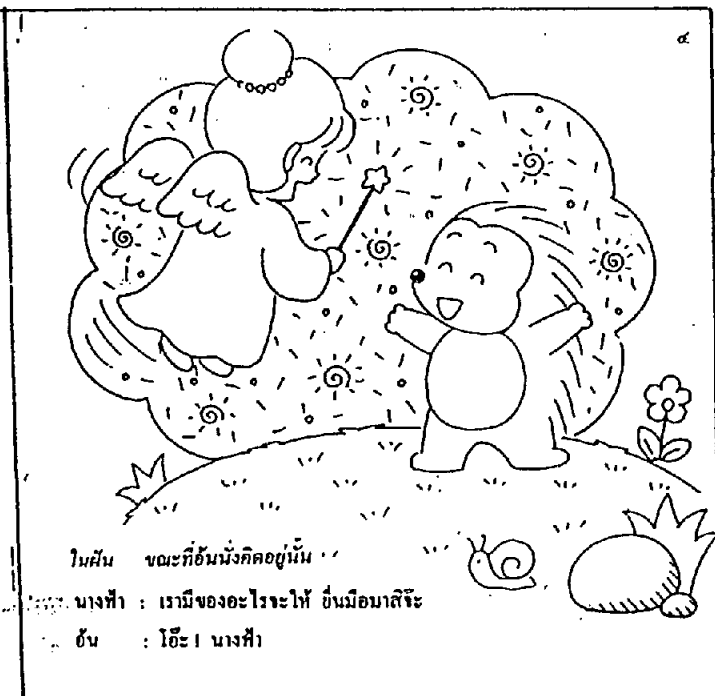
อันเดินอีกเข้าไปในป่าที่มีถ้ำเรณิกๆ โห่ผ่าน

อัน : เราคิดไม่ออกเลยว่าจะเอาอะไรเป็นของขวัญดี

อันผ่องอกลงไปใต้ต้นไม้ใหญ่ที่มีผลไม้เต็มต้น

อัน : เอ้อ! เราจะทำอะไรให้คุณพ่อดิเนะ

ในคืน ขณะที่อันนั่งคิดอยู่นั้น

นางฟ้า : เรามีของอะไรจะให้ อันมีนาสิจะ

อัน : โอ้! นางฟ้า

หนังสือเรียนเล่มเล็กเชิงวรรณกรรม
กลุ่มทักษะ (ภาษาไทย)

ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๒

ลำดับที่ ๖

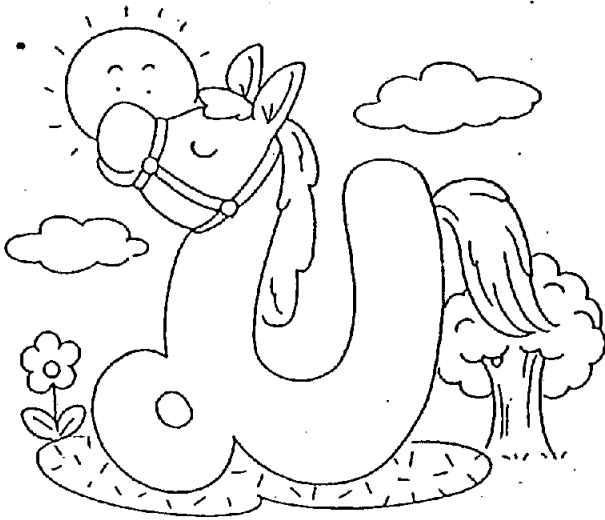
ตอนที่ ๑๖-๑๘

ชัยสุตา จิรจิตตยากร เรื่อง

วรรณย์ ภาพ

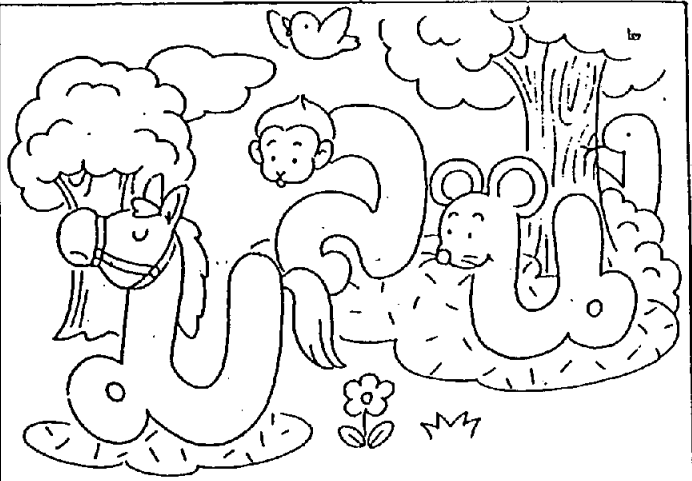
โครงสร้างแนวคิดในการสอน ความคาดหวังของ คำที่สะกดด้วยพจนานุกรมที่สะกดแม่ กณ คือ คำที่สะกดด้วย ม จุดประสงค์การเรียนรู้ เมื่อนักเรียนได้อ่านหนังสือเล่มนี้ และทำกิจกรรมการเรียนการสอนแล้วสามารถแสดงพฤติกรรม ดังนี้ ๑. เล่าเรื่องมีผู้ทรงคน ๒. ตอบคำถามเรื่องมีผู้ทรงคน ๓. อ่านและเขียนคำที่สะกดด้วยพจนานุกรมที่สะกดแม่ กณ ได้ บรรณลักษณะ : บรรณาดิจิทัล ๑. เริ่มเรื่อง : น.ม.า ศึกษาเป็นสัตว์ที่มีความสำคัญต้องนำหน้าคนอื่นอยู่เสมอ ๒. ปัญหา : น.ม.า ทะนงตัวไม่สนใจฟังคำเตือนของเพื่อน จึงไม่มีใครอยากคบด้วย ๓. เหตุการณ์ : เพื่อนๆ มาเตือนสติว่าพวกเขากำลังถูกเพื่อนคนอื่นมองด้วยสายตาที่ไม่ดี ๔. เสร็จเหตุการณ์ : เพื่อนๆ มาเตือนสติว่าพวกเขากำลังถูกเพื่อนคนอื่นมองด้วยสายตาที่ไม่ดี ๕. คติสอนใจ : ความหึงหวงของคนทำให้ไม่มีเพื่อน	ข้อเสนอแนะในการใช้ หนังสือเรียนเล่มเล็กเชิงวรรณกรรม สำหรับครู ๑. ผู้สอนจะใช้วิธีสอนตามแผนการสอน ซึ่งมีขั้นตอนการสอนดังนี้ - ขั้นที่ ๑ ครูให้นักเรียนอ่านเรื่อง - ขั้นที่ ๒ นักเรียนตอบคำถามเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน - ขั้นที่ ๓ ครูให้นักเรียนแสดงบทบาทสมมติ - ขั้นที่ ๔ ครูให้นักเรียนร่วมกันเขียนเรื่อง ๒. ใช้สื่อหนังสือเรียนเล่มเล็กเชิงวรรณกรรมเป็นแกนนำ และสามารถใส่สื่ออื่นๆ เข้ามาเสริมสร้างประสบการณ์การเรียนรู้ได้ตามความเหมาะสม
--	---

	คำนำ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาษาไทยนั้น จำเป็นต้องอาศัยสื่อแบบเรียนที่มีคุณลักษณะเป็นสื่อกลาง เพื่อกระตุ้นให้นักเรียนมีความสนใจที่จะใฝ่รู้ ใฝ่เรียนเกิดจิตสำนึกในการเรียนรู้ สื่อการเรียนดังกล่าวก็คือหนังสือเรียนเล่มเล็กเชิงวรรณกรรมที่สร้างขึ้นตามแนวคิดของ รศ. หทัย คັນทอง ที่ถือเป็นพิมพ์เขียวการเรียนรู้ที่จะช่วยแก้ปัญหาการเรียนการสอนภาษาไทยเป็นอย่างดี ดังนั้นผู้เขียนจึงได้สร้างแบบเรียนเรื่อง น.ม.า ทะนงตัว ขึ้นเพื่อใช้สอนเรื่อง มาตราตัวสะกดแม่ กณ ให้เกิดการเรียนรู้ได้เต็มศักยภาพ ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณ รศ. หทัย คັນทอง ผู้คิดค้นและศึกษาวิจัยเรื่อง การใช้วรรณกรรมเล่มเล็ก ในการพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนและขอกราบขอบพระคุณ ผศ. สนั่น มีจินตนา ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำเป็นกำลังใจในการจัดทำงานตำราเล่มนี้จนสำเร็จ ธัญญา จิตตยากร
--	--

น.น้า มีวิธียะบงคตา ไม่ยอมใคร

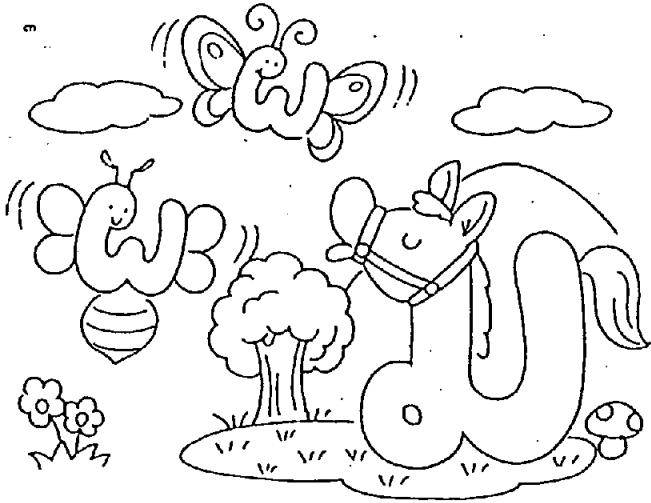
น.น้า : เราต้องอยู่ท่ามกลางคนอื่นแหละ จะตามเราอีกใครไม่ได้เสียอีกล่ะ

น.น้า กับ อ.อึ้ง มาชวน น.น้า ให้ตามไปเที่ยวด้วยกัน

น.น้า กับ อ.อึ้ง : ไปเที่ยวกับพวกเรานี้

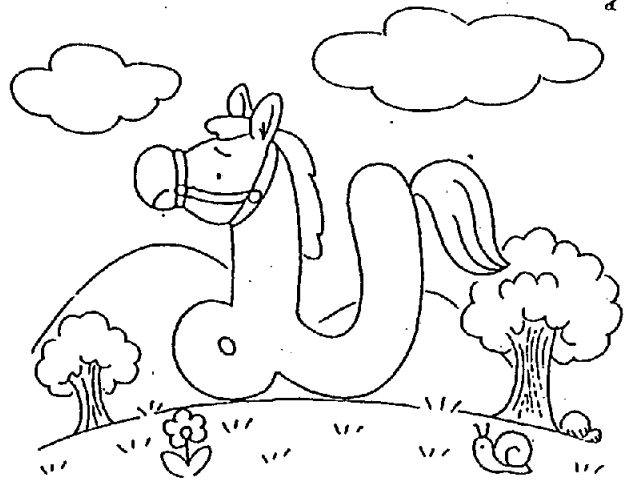
น.น้า : ถ้าไม่ยอมตามพวกเธอไปหรอก

น.น้า ที่เดินตามอยู่ตามลำพัง ที่เขื่อนอะ น.น้า ผ่านมา

น.น้า : ไปดูตึกใหม่สวยๆ ด้วยกันน้า

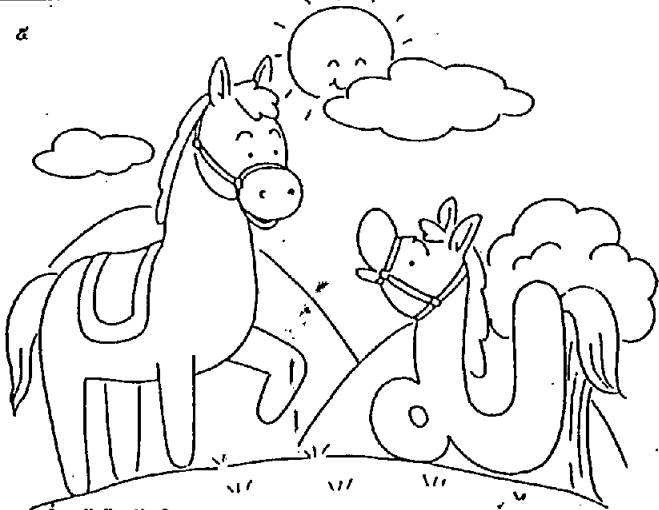
น.น้า : ถ้าเป็นน้าจริงๆ จะไปตามพวกเธอทำไม

ไม่มีใครอยากจะตามใจ ชวน น.น้า ไปเที่ยวอีกต่อไป

น.น้า : เอ! ทำไมใครๆ ชอบให้เราตามอยู่เรื่อย

๕

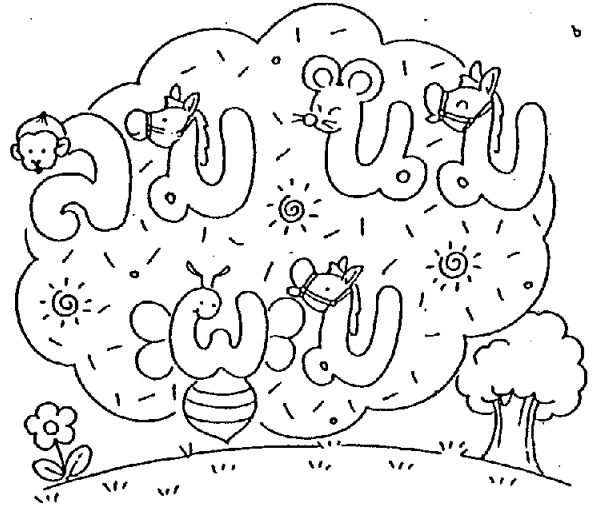

เพื่อมารู้ด้วยกันคืนมรณา

เพื่อนม้า : ถ้าคิดว่าฉันจะเกิดจะนำใครไปใครตอดเวลาจะอะไรก็อย่าไปประโชน
เท่าไร ของใครไปบ้างดิ

ม.ม้า : ฉันจะของดู

๖

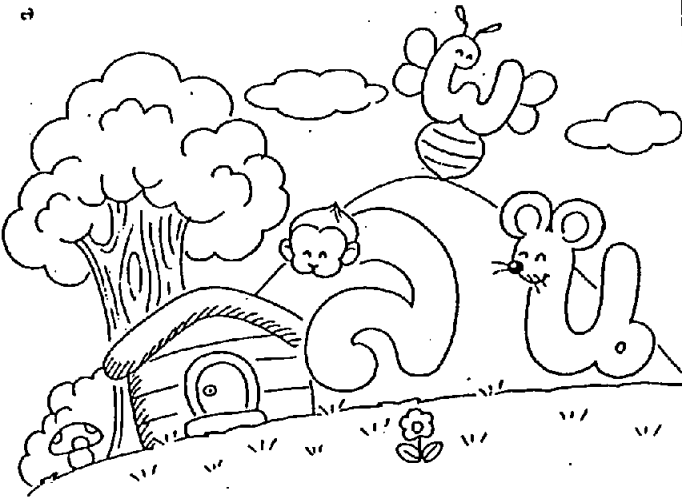

ม.ม้า : อ้อ ! รู้แล้วพวกนี้ต้องมีเราตามไปด้วยทุกที่จริงจะสนุก

ม.ม้า : หนู หนู ถ้าไปด้วยนะ

ม.หนู : เอ้า ตามฉันมาเลย

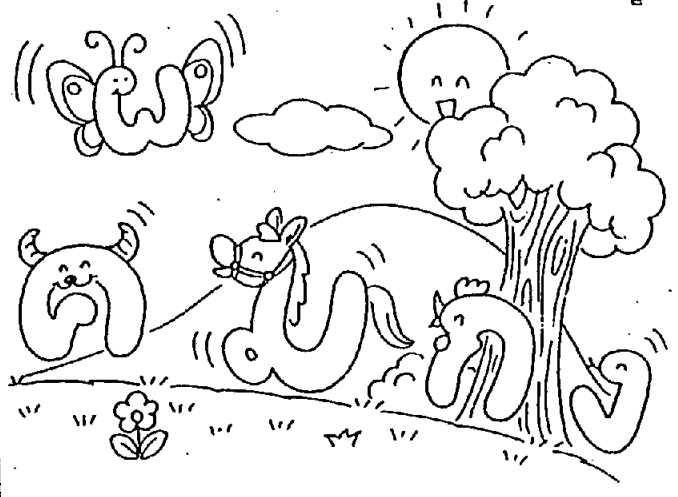
๗

ม.ม้า : พวกเธออย่ากลัว ฉันออกตามพวกเธอไปเที่ยวด้วย

เพื่อนๆ : ตามมาสิ

๘

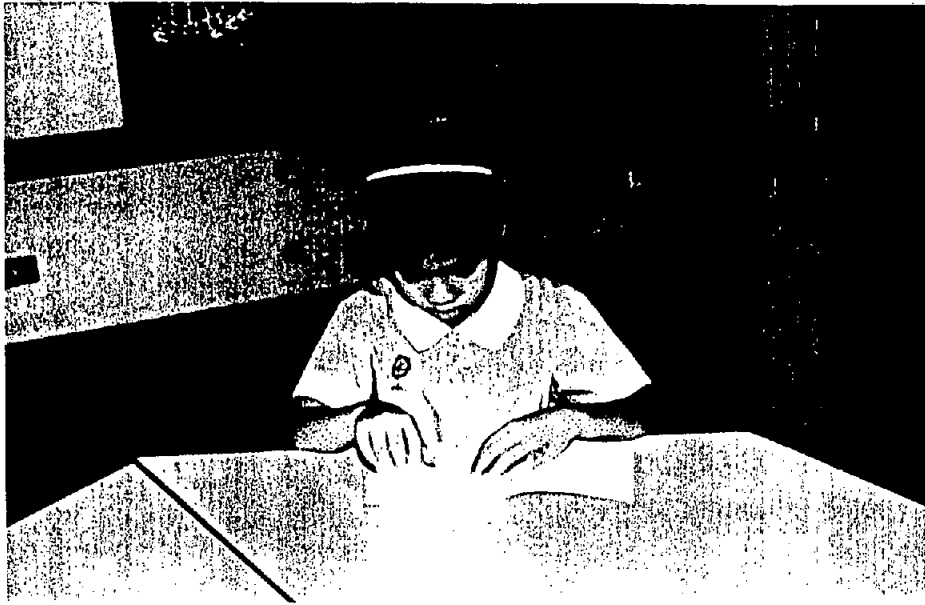

ตั้งแต่นั้นมา ก็วิ่งตามฉันกับเพื่อน ๆ อย่างสนิทสนมมากทีเดียว

ม.ม้า : ตีใจจริงๆเลย

ภาคผนวก ง

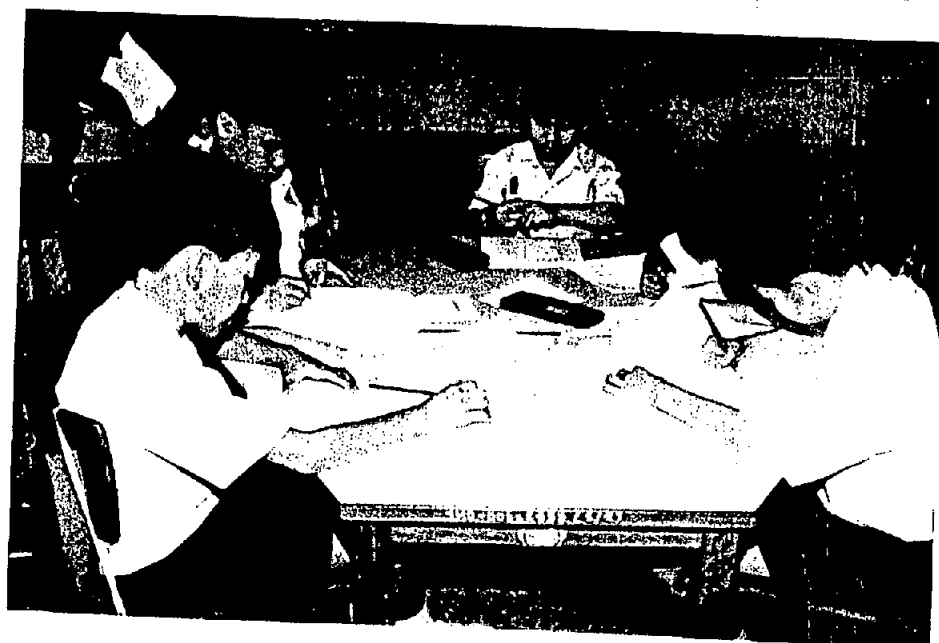
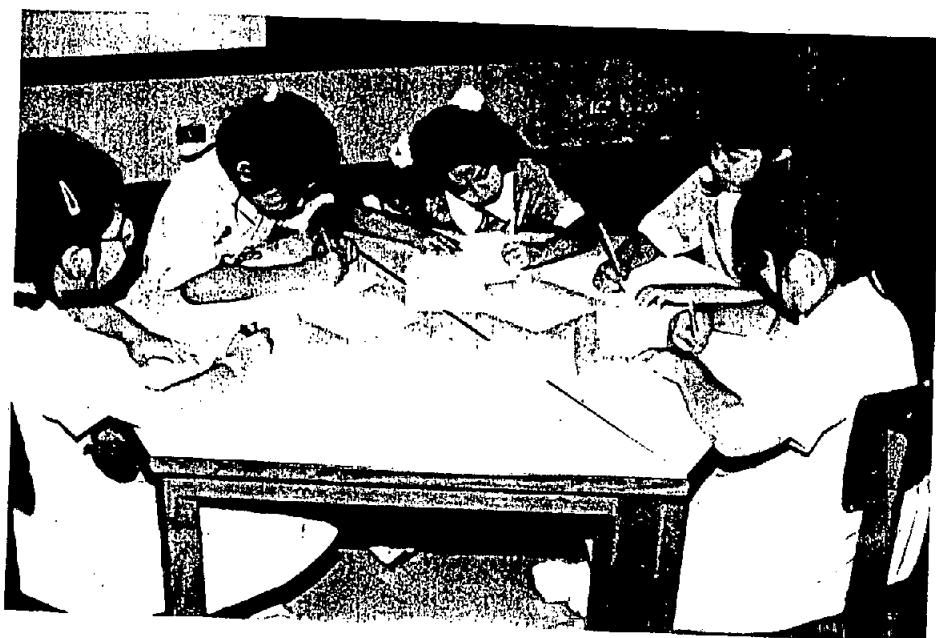
ประมวลภาพการทดลองบทบาทสมมติของกลุ่มทดลอง

การทดลองแบบเดี่ยว(Tryout)1:1

การทดสอบแบบกลุ่มเล็ก(Tryout) 1:10
โดยแบ่งนักเรียนออกเป็น 2 กลุ่มๆละ 5 คน

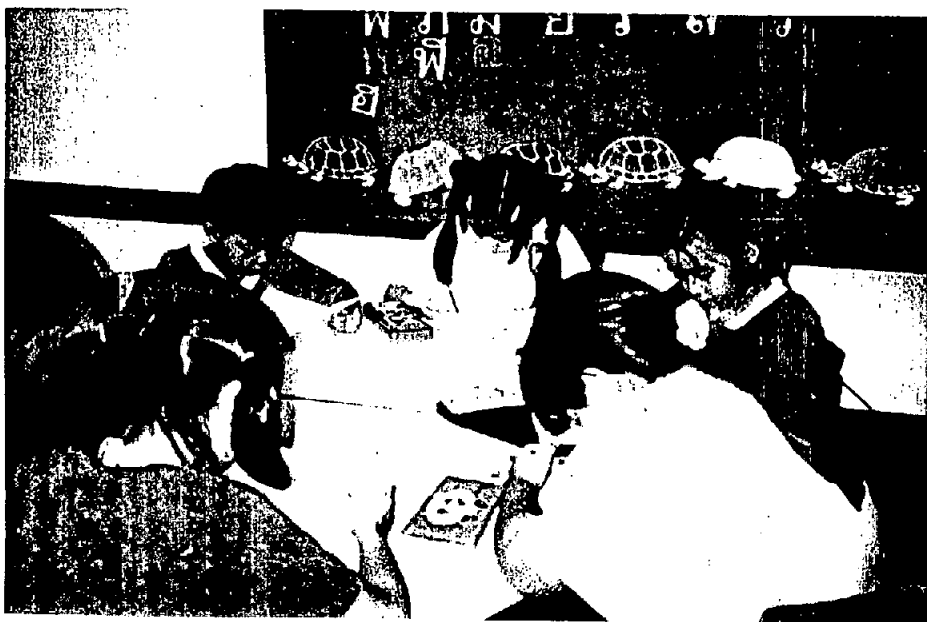
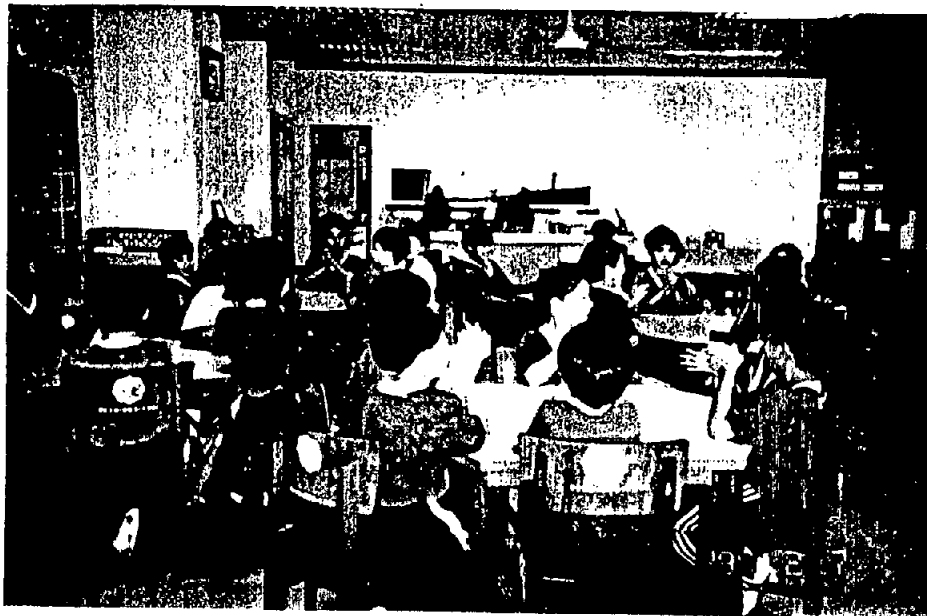
กลุ่มทดสอบแบบกลุ่มเล็ก 1: 10 กำลังทำแบบทดสอบท้ายเล่ม

หลังจากทดสอบเสร็จแล้ว

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2
โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร(ฝ่ายประถม)
ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2541 จำนวน 30 คน

นักเรียนกลุ่มตัวอย่างกำลังอ่านแบบเรียนเล่มเล็กเชิงวรรณกรรม

กลุ่มตัวอย่างแสดงบทบาทสมมติ เรื่อง ของขวัญคุณพ่อ ซึ่งทุกคนชอบมาก

ประวัติของผู้วิจัย

ชื่อ - สกุล	ธัญสุตา จิรกิตตยากร
เกิด	28 พฤศจิกายน พุทธศักราช 2501
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	40/2475 ถนนงามวงศ์วาน แขวงท่าทราย อำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี 11000
ประวัติการทำงาน	
พ.ศ. 2524 - ปัจจุบัน	อาจารย์โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายประถม)
พ.ศ. 2535 - ปัจจุบัน	อาจารย์คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2524	กศ.บ. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร วิชาเอกคหกรรมศาสตร์
พ.ศ. 2542	กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร วิชาเอกการประถมศึกษา